

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూన్ నెల 21-వ తేది గురువారము } No. 69
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ చతుర్థి } సంచిక ౬౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు నంజీవివంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన!
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-క 0-10-0
డజన్ 1-క రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు
240, ప్రేసీరోడ్డు, భాద్ర, బాంబాయి

రామమోహన ఆయుర్వేద

ధర్మవైద్యశాల

అందు

కళ్యాణాల- బెజవాడ

పై వైద్యశాలలో సియర్ డాక్టరుగాను కళ్యాణాలలో
అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగాను ఉండి పనిచేయుటకు వైద్య అను
భవమును సంస్కృతసాంకేతికమును గల పండితుడు కావలయు
ను. జీతం నెలకు రు 50-0-0. దరఖాస్తులు యాక్రిండివారికి
జూన్ నెలఖజాన్లో ఆర్డర్ తలతో పంపవలయును.

సి. రాజగోపాలచారి,

ప్రెసిడెంటు

రసాయన ఎరువులు వాడు నటు వంటి వారికి, వర్తకులకు

గత సంవత్సరము మీంజూరు పొన్నేరి మొద
లగు చోట్లలోను ప్రస్తుతము మూలపేట, నెల్లూరు
లోనుండు నటువంటి వ. వి. రంగస్వామయ్యర్
అనువారికిని దిగువ కనుబటచి యుండు కంపెనీ
వారికిని యికమీద యేయొక్క సంబంధము
లేదనటు తెలియ వలసినది.

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాల,

రాజిపేట, ఉత్తరార్కాడు జిల్లా.

దక్షిణాప్రికా 4702

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.
ఇది దక్షిణాప్రికా దేశచరిత్ర, భారతీయుల చరిత్ర,
గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరముగైలి. 482 పుటలు.
22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థ
బొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలిగోలైదు. భారతి
హిందూపత్రికలు ప్రకరించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే.
(విజ్ఞాన చంద్రిక చందాదారులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మా
త్రము వెల రు 2-0-0). పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము. కొద్ది ప్రతులే
యివ్వబడి. వెలువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు

బి. ఎ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

"ఏజెంట్లు కావలయును"

రాజధానియం దన్నీ జిల్లాలలోని కిరసిక్ అంబులు
ఆహ్వానమునకై ఏజెంట్లుగ పనిచేయు పలుకుబడిగల ఘరానా
మహాస్యులు కావలసియున్నాడు.

నెం 1286 రు పొమ్మబాహుళ దరఖాస్తుల సంపుడు

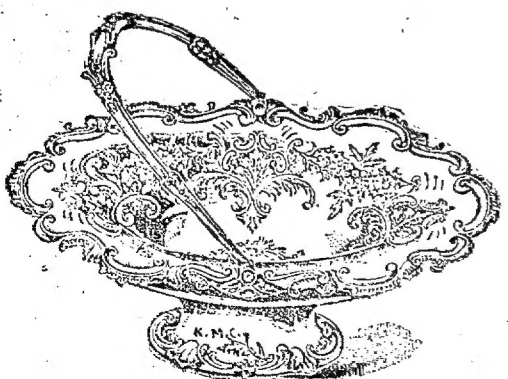
చెప్ప వట్టగాదు. (4796)

ఇంకను ఆలస్యమా

నెలలోనేసంస్కృతముతో మాట్లాడగోరుచో
తెలుగు లిషిలోనున్న మా ఆరు సంస్కృత పుస్తక
ముల చదువుడు. వాని వెల రు 2-2-0

వి! దుర్గయ్యశర్మ

వెద్దాపురము.

మున్నగువాటిని మేము క్రయమునకు
తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు
సీమకమలములు, కెంపులు, పుష్పరాగములచే
అమర్చబడిన నగలు యేనైజులో కావలసినను
సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చిన
త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు సన్ను,

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జూన్ 21-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

చియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలి 11	వ 42 కలవి	రు 18 0 0 14 0 0
నెల్లూరివి	11	రు 14 4 0 15 0 0
ధిల్లి	11	రు 15 0 0 17 0 0
రాగులు	త. 164 బస్తా 1-కి	రు 11 0 0 12 0 0
శువులు	11	రు 18 0 0 22 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 15 0 0	16 0 0
సెనగలు	11	రు 12 14 0 18 8 0
పెసలు	11	రు 14 0 0 16 8 0
మినుములు	11	రు 14 0 0 17 0 0
ఉలపలు	ర 195	రు 11 0 0 11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	రు 14 0 0	21 0 0
మినుక పేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	రు 50 0 0	52 0 0
చిలికో కొట్టిన	11	రు 48 0 0 46 0 0

శేరు నెనగనూనెగానూ బా 1-కి రు 118-0 మినుక నూనె 110
అముదము బా 1-కి 106 0 0 108 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయవకుపు బా 1-కి	రు 120 0 0	125 0 0
మారవకుపు	11	రు 95 0 0 100 0 0
మిరిపకాయలు(గుంటూరుది) బా 1-కి	రు 77 0 0	84 0 0
చనియాల	11	రు 91 0 0 105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి	రు 40,45	
కాశమా పిసాయకట్టు	11	రు 50,55
కెల్లము బా 1-కి	రు 28 0 0	50 0 0
అసాధారణ బస్తా 1-కి	రు 28 14 0	29 4 0
చింతపండు బా 1-కి	రు 28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	రు 29 0 0	81 0 0
చదరం	11	రు 24 0 0 80 0 0
రవుండు	11	రు 28 0 0 80 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యాటి	రు 7 14 0	
నెం 6	రు 4 9 0	
నెం 24	రు 6 0 0	
నెం 30 1/2 రెప్టెస్ట్రీలు	రు 7 2 0	
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	రు 11 4 0	
నెం 44 సాండ్	రు 5 11 0	
నెం 40 రావీ	రు 9 15 0	
నెం 4 బెన్ని మేదు	రు 4 8 0	

7. దూది

జోందావెస్తు బాదవ 1-కి	రు 886 0 0	

8. లోహములు

నండి 100 కులం 1-కి	రు 62 12 0	68 0 0
బంగారు కులం 1-కి	రు 21 0 0	21 2 0
నవరస 1-కి		రు 18.7 8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 280 0 0	284 0 0
రాగి బా 1-కి	రు 270 0 0	275 0 0

రంగులు

అలమేలు స్పిట్టలులాండు అలిజరయిక్ సింహం		
పీపా 1-గ్రీండి 30 కి	రు 62 0 0	
11 నీలిరవ 1 కరి	రు 1 12 0	
11 14 రకులు	రు 1 11 6	
11 28 రకులు	రు 1 11 0	
11 56 రకులు	రు 1 10 8	
11 1 అందరు	రు 1 10 0	
కీర్తనలు పాడుస్తూల్ లెట్ అనూ (బర్ని రెన్) 8 కి	రు 8 8 0	
కాంగో 8 కి	రు 1 0 8	
కజుకు 4 కి	రు 1 2 0	

గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలు

పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు శిక్షణ

ఈ నెల 15-వ తేది ఆంధ్రపత్రికలో శ్రీయశులైన కెడి లక్ష్మీకారయణగారు, పా. వ. జోగయ్యశర్మగారు నూ ఒక లేఖను వ్రాసియుండిరి. అందు కలకత్తాలో School Of Tropical Medicine లో లోమిషి మామలు మా శ్రమే యిట్టి గ్రాడ్యుయేటు శిక్షణ గరవుచున్నారనియు, ఇచ్చట రెండు సంవత్సరము శిక్షణమనియు, అందుకేతనే విస్తారము మంది తమ దరఖాస్తులను బంపలేదనియు గవర్న మెంటు వారికి తమసలహా నిమిచ్చుచున్నాడు. వీరి అభిప్రాయము జూడ ఈ విద్యాలయమున దమ కాలం బెట్టికంతనే "యస్. వి. యం." లేక "జెడెయం" అని మరియొక డిగ్రీని పొంది, యేనాలుగు మందులపేర్లో వ్రాసుకొని శాకూ ఆయుర్వేదము నమ్రునని చెప్పి నలుపురిలో డింబము శేయుటవలె గానిపించుచున్నది. ఆయుర్వేద వైద్యము ఆంగ్ల వైద్యమువలె యెటవండి యో నాలుగుబుడ్లకు గొనితెచ్చి, అందెమి యున్నదో దెలియక ప్రయోగించునట్లు గాదని వీరికి దెలియనట్లున్నది. ఆయుర్వేద ముండు యొక్క శేర్లు కర్మనంతనే ప్రయోజనములేదు. ఇంక నూ వీరి లేఖలో "వైద్యమేమైనా ఒకరే వ్యాధులు ఒకటే చికిత్సాపద్ధతులుమాత్రము వ్యత్యాసముగ నుండును" అని బిచ్చు కొనుచునే యున్నాడు. అయితే ఆ చికిత్సాపద్ధతులు దెలిసి కొనుట సామాన్యమా? మొదట పద్ధతులు దెలిసికొనుటకు మాత్రము వీరికి అధ్యయనము ఒక సంవత్సరమైనా కుదరా? ఇక చికిత్సయన్న సామాన్యమా? ఆంగ్ల వైద్యమువలె, ఆయుర్వేదమున లోగము దెలిసినత మాత్రమున వీరికి ఒకబుడ్డిని దెచ్చియిచ్చుట వీలా? వీరు చెప్పినట్లు లోగం ఒక్కటియైననూ దేశం, కాలం, దోషం, దూష్ట్యం, దేహం, వయోబలాద్యములములు చూడవలదా? లేక డిగ్రీదన దొడ్డిని గట్టుటయో? మోటువాడ్డిని, మొద్దువాడ్డిని, బక్కవాడ్డిని, చిక్కినవాడ్డిని అందరికి ఒకటేనామండ? అందుకే వచ్చిన లోగం ఒకటేగాని మంద? ఎవరెరి నీకులను బట్టి వారివార్కి దగిన మందుల నెంచి యిచ్చుటగాని అందరికి ఒకే స్పెషిఫిక్ బుడ్డి గాదు. చికిత్స సామాన్యమా? ఇవన్నియు దెలిసికొనగదా చికిత్సించుట. ఆ యుర్వేద మున మండు లెన్ని యో రకములు గలవు. అనగా రసములు, ఉపరసములు, మహారసములు, ధాతువులు, రత్నములు, యంకా వృక్షముల యొక్క శేర్లు, పత్రములు, పుష్పములు మొదలగునవి అనేకములు గలవు. ఇవి ఉపయోగించుటకు వీటియొక్క రస, గుణ, వీర్య, విపాకములను దెలిసికొనవలదా? యింతయూ నేర్చి కొనుటకు రెండుసంవత్సరములు గాదుగదా నాలుగుగూడ కాల దని నా నమ్మకము. ఇది యిట్లుండ, యిట్టి అసాధారణమగు అత్యుత్సాహము విద్యను వీరికి దొమ్మిదిహంసములలోనే ముగింపమని కోరటం వీరికి యుచితముగా నున్నదటగాని, ఆయుర్వేద వైద్యులు ఆంగ్ల వైద్యసాంప్రదాయమును జెప్పమని కోరుట వీరికి అనుచితముగా నున్నదని ఆశ్చర్యమయ్యును. "నీకంటో నే వేలుబెట్టెదను శానోట్లో నీవు వేలుబెట్టు" అన్నట్లు న్నుది వీరికధ. వీరేమి దేవలోకమునుండి వచ్చిరా? వారు రాక బోయిరా? అయితే వీరికి ఆంగ్ల భాష రాదుగదా? వీరెట్లు ఆంగ్ల వైద్యమున శిక్షింపగదా? అని వీరి అభిప్రాయ ముండ వచ్చును. ఆంగ్ల భాషయేమి మంత్రిమా? తంత్రిమా? విద్యనేర్చి కొనుట కేభావైతేనేమి? వీరి అభిప్రాయములను చదువకు లెగంగుదుగాక. వీరికి తాము నేర్చినవిద్య గొప్పదనియూ ఆయుర్వేదము చక్కవనియూ అభిప్రాయమున్నదని వీరి వ్రాతయే దెచ్చుచున్నది. అయితే ఈతప్పు వీరిదిగాదు. వీరికవకాశ మిచ్చినవారియందు గలదు. ఈవిద్యాలయము బెట్టి నేటికికమా నాలుగు సంవత్సరములు పూర్తిగాలేదు. "యింటిపేగు కన్నూ వారు యింటియూ గట్టిలాల వాడన" అనునట్లు వేదమాత్రం గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడికల్ స్కూల్ అని పిలిచారు గాని ఈవిద్యాలయమున గల విద్య అయితేనేమి యిందుకిచ్చిన గ్రామ్యమేనేమి, పాశ్చాత్యులేదే బావుటా? అట్టి సవరితల్లి ప్రేమతోనెండు గవర్న మెంటువారికి న్యాయము గాదు. ఇండియన్ వైద్యములో కే ప్రతి చికిత్స గలదు, తల్పచికిత్సగలదు, ప్రసూతి చికిత్స గలదు. అట్టిచికిత్సా పద్ధతుల నర్థములకు దిలకించినచో విమర్శకులు అత్యుత్సాహ నిమిచ్చులందురు అయితే ఆ కాలమున వారు ప్రారంభించి దేశంబిటా వ్యాపింపజేసిరి. వాటిని అభివృద్ధిలోనికి దెచ్చునంతలా హిందూదేశముయొక్క పరిస్థితులు మారి "మొక్కవేయూ వారోకరు అనుభవించు వారింకొకరన్నట్లు అశ్వల చేతిలోబడి యింకొక రూపమున ప్రజ్వలించుచున్నది. ఇట్టివీరి హిందువులు మిగిలియున్న తమ గ్రంథములను ఘోరబడెచి రాజకీయ సహాయములేక చేతులు నలుపుకొనుచు కూర్చొనియున్నారు. అంతయగాని, ఆయుర్వేదముగ్రంథములు లేకపోలేదు. విద్య లేకవాలేదు. ఇట్టి అత్యుత్సాహమునకు వలసినంతవరకు ఆంగ్ల

వైద్యమునండి, యిందులేని విశేషములను ఎంచి వీరి వివిధభావలలోనికి తగ్గుచునేయించి విద్యార్థులకు చెప్పటం యుచితము.

ఈ ఇండియన్ విద్యాలయమును స్థాపించుటలో ప్రజలైతేనేమి వైద్యులైతే నేమి, లేక కానన సభ్యులైతేనేమి గవర్న మెంటువారిని గోరినది. పాశ్చాత్య వైద్యవిద్యాలయము మరొకటిపెట్టి పాశ్చాత్యవైద్య విద్యార్థులను సంస్కరింపమనియూ? లేక ఇండియన్ వైద్యములబెట్టి, ఇండియన్ భాషలలో ఇండియనులకు జెప్పమనియూ? గవర్న మెంటువారు యిందునుగూర్చి తగిన శ్రద్ధ వహించుటగాకయని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఈ విద్యాలయమునగల విద్యార్థులందరికంటె మన ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికముగనూర్తు. కానీ ఆంధ్రదేశమునగల ఆంధ్రులెల్లరూ ఇందునుగూర్చి దగిన అందోళనమునజేసి, త్వరలో తమ అభిప్రాయములను గవర్న మెంటువారికి దెలుపనిచో, జెయి గాలినపడక ఆకులు బట్టినట్లుండును.

కె. యస్. నారాయణశాస్త్రి.

విశాఖపట్నంజిల్లా నాల్గవ సహకారసభ-

భీమునిపట్నం

విశాఖపట్నంజిల్లా నాల్గవ సహకారసభ 1928 సం॥ రంజాన్ నెల 26,27 నీలలో మ-రా-రా- రావుబహుదూర్ కె.నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద భీమునిపట్నములోజరుగును.

కోట గున్నయ్యచెట్టి,

మామిడన్న శ్రీరామమూర్తి,

అహ్వనసంఘ కార్యదర్శులు.

కౌవలెను

హైదరాబాదునందు రెసిడెన్సీ బజారులో స్థాపించబడను శ్రీల ఉన్నత విద్యాలయమున పనిచేయుటకు మెట్రిక్యులేషను లేక స్కూలు ప్రైవలెవరీకలో కడలేరి ప్రెయిండు అయినట్టియు, తెనుగు మల్తుభాష గాగట్టియు ఉపాధ్యాయుని కావలసియున్నది-తగినవేతనము యిచ్చెదరు: దరఖాస్తులు "మాడపాటి-నానుంతరావు, ఆంధ్రకుటీరము, రెసిడెన్సీ బజారు, హైదరాబాదు అనువారికి పంపవలయును.

మద్రాసు అందు నదరక్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1928 సం॥ జూలై నెల 4 వ తేదిన అటుపిమ్మటి దినములలో ఆశోక్ గండ్ల ప్రాధిపాత్య ఉదయం 8 గంటల లగా యతు, యాదగన నమోదుపరచిన పనికిరాని వస్తువులను బహిరంగ వీలం చేయుదురు. పాతపనిముట్లు, డబ్బాలు, వి. టాంకులు స్టీలు, బారల్లు, డబ్బీలు, డ్రమ్ములు, గడియారములు, వైద్య సంబంధమైన పనిముట్లు, రంగుపీచాలు, సిమెంటుపీచాలు, వ్రావకంబాడీలు, వివిధ సెజుల సి. వి. గొట్టములు, డిజిల్ డిస్ట్రీబ్యూట్రింగ్ లైట్లు, ఫైర్ బ్రెక్కులు, కాష్ వాట్సు, ఎలక్ట్రికల్ స్టోర్స్ వగైరాలు లోఖం చెల్లించినవారలు మాత్రము పొందవగును.

వీలంపస్తువుల అచ్చుబాటిలాల, నరతులు వగైరాలు, తదితర వివరములు, యం. యస్. యం. రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్ ఆక్టింగ్ కంట్రోలరు ఆఫ్ స్టాన్లవద్దనుండి పొందవగును పాటడార్లకు ఉచితముగా ప్యాసు లివ్వబడవు.

సి. జి. డబ్ల్యూ. కార్లక్

888 ఆక్టింగ్ కంట్రోలరు ఆఫ్ స్టాన్.

WANTED IMMEDIATELY.

A personal Assistant at Masula and one Branch Assistant in every important town. Good prospects Apply with two half anna stamps stating age cast and qualifications to commercial Business Bureau Masulipatam.

ఉండవల్లి యాత్ర

ఈనెల 2 వ తేదీ కవిశాఖలోని సాయంత్రం 5 గం
టలకు మామిడిమలలో నొకరు లేపు అదివారమునాన సెలవు
గనుక ఉండవల్లి జిల్లా గుహలయమును దర్శించి వస్తుమని యనిరి.
మరికొందరు మిత్రులు సరేనని అందరను యిట్లు పడిరి. సేనున్న
బడంబడిరిని. కలువోటులనుండు మనమొకచో కలియుటెటు
లని మరియొకరనగా అదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు కృష్ణ
మూడువారముకడ చేరుదమనిరి. అందర మొట్టకొంటిమి, ప్రే
ప్రకారము 8 వ తేదీ అదివారమునాన సాయంత్రం 4 గంట
లకు కృష్ణమూడువారము కడ అన్ని బైపులవారము కలిసిరిమి.
అదివారము ఉదయమునుంచి నూర్యభగవానుడు మేళుమలచాటు
దాగి మేము బయలుదేరుసరికి తెరవడలెనో యన్నట్లు మే
ళుమలన్నియు విడిపోయి తీరకరిగిదాదాయలుగలిగి ఆకస్మాను
నొప్పెను. రోహిణికాస్త్ర, గ్రహములుపు యెట్లుండెనో అను
భవించెడి మాకే తెలియనగును. అయితే ఆరోజు సాయంత్రం
8-10 గంటలనుంచి వందగ్రహములు కట్టును. దేవవాడవట్టు
ములోని ప్రజలు తందోపతండములుగ గ్రహములు పట్టున్నాన
మనకై విచ్చేయుచుండెరి. మాకంతయు అజనులనబాచి కన్ను
లపండు వయ్యెను. చందాతప ముకవేమింప వోడగాను ఆసమ
యమున కృష్ణ అనకట్టువారుగా అవలిదరికి వెళ్లుచుంటిమి. సా
ధారణముగ పలువురు యాత్రార్థమే వెళ్లుతరి అయాచొట్టకను
పడు విశేషములను చర్చించినప్పుడు వాటి యొక్క
గాథలను చెప్పుకొనెడి యలవాటు. అట్లే
మేమున్న గ్రహాన్నిపము చేయువారిని గురించిన్ని, గ్రహా
మును గురించిన్ని, కృష్ణ అనకట్టు, కట్టువారి తలపులు, గడచి
న పర్వము ఆ తలపులను తెలుపుచేయుట, అందుకు కారణము
లు, ఆ తలపులను యెట్లు, విందులు యెట్లు, అందుకుగాను
నిర్ణయించబడిన విషయము చూచి వాటివాటియొక్క సంకతుల
ను చెప్పుకొనెను, కృష్ణ ఆ లిదిరి చేరిమి అవలిదరి వెళ్లు
వట్టువు కాలువ మూడువారము గలదు. దీనికి బకింగ్ హం కె
నాలో అని యందురు. ఆ కాలువలోకి కృష్ణలోని నీరు వెడ
లుటకు కట్టెతూములు, బొంబాయి, వడెలలు వెట్టుటకు కట్టి
న మార్గము (లాకు) చూచుటకు ఆకర్షణ, కనలకు విందుగొ
లుపుచుండెను. అది కడచి కృష్ణపొలు కాలువదాటి ఉండవ
ల్లి గ్రామాభిముఖుల మైతిమి. మాలో నిద్దరు గ్రహాపట్టు
న్నానము చేయవలెనని మనస్సులో కలదు. తక్కినవారితో
చెప్పక ఒంటికి కట్టివట్టు కట్టి సమీపమున కృష్ణలో స్నాన
మాడ వెలిరి. పొలుకాల్వ దాటిన తర్వాత ఉండవల్లి కట్టు
కు 2-3 కాలిత్రోవలు గలవు. ఏత్రోవను వెళ్లిన ఏమోనని
క్రొత్తలమన మాకు సంకయ మయ్యెను. అట్టిరి నొక కావెత
యెదురయ్యెను. ఆవెను మార్గమడిగితిమి. ఆమె మరియొక మార్గ
మును జూపెను. మాలో వెనుక వచ్చువాడు మరల మార్గమడి
గిరి. అతిగాదు ఇదియని పరియైన మార్గము జెప్పెను. మొదట
అట్లేందుకు జెప్పితిమి యనగా పరిచాస
మునకంటి నెను. చిన్న వియములు పాధా
రణముగ పరిచాస మొకవింతకు చేయుచుండును. కాని కొన్ని
సమయములలో విషమ మగును. అపె చెప్పిన సరియైనమార్గ
మున నడచితిమి. 2, 3 ఫర్లాంగులు పోవుసరికి ఉండవల్లి గ్రా
మము జనలు కనవడసాగెరి. కొండగుహలు కొంచెము కొంచె
ము అవలోకన మగుచుండెను. గ్రామమునకు సమీపించితిమి
మాకు గ్రహాకాలమైనను దాదా ముదితము నగుచుండెను. నీటి
కొరతై అచట నొకనినడుగగా గ్రామంబోనీకి. వెళ్లినమీదకిందకి
తగినంత మంచినీరుదొరకుట దుర్లభమనియు, మీరు వెళ్లెడి గుహల
యొసమీపములో మంచినీటిబావి గలదనియు అచట చేత్రాదు
బొక్కన కలవనియు, అచటికి వెళ్లుమనిరి. అసమీపముననే బావి
కనవడుచుండెను. గ్రామములోనివారందరు మంచినీర బావి
నుంచియే దెచ్చుకొనుచుండెరి. బావుపొయెడిమార్గముననే వెళ్లి
తిమి. బావిని బావినంతనే కేరీము నలుబడెను. నీరుతోడుకొని
ప్రత్యేక బావి లానర్చుకొంటిమి. సమస్త గ్రామిణి, వడగండ్ల
వలెనుండెను. మందుగడ్ల నిందులో గలిపిరా యన్నట్లు లుండెను.
కడుపునిండ నీరుద్రావి కూర్చుంటిమి. ఆయెడట నాల్గు అంత
స్తులుగల గొప్పమేడవలె ఉండవల్లి కొండను గుహలయము
నవట్టెను. ఆనోయని ఆకర్షణపడితిమి. శ్రేష్ఠవర్ణమయ్యెను.
కేరీము గగుర్పాటుయ్యెను. అప్పుడు దావున కెప్పుడు

అంటురోగసంబంధమైన చర్మ
వ్యాధుల పోగొట్టుట కేర్పరచ
బడిన దినములచే తయారైన
నిర్మలమైన కార్బొలిక్ సబ్బు
కుభ్రమనర్పింతుండు శ్రేష్ఠ
మైనది. అంటు సంబంధమైన
వ్యాధులను ఆటంకపరచును.
దేహమంతటను కుభ్రపరచి ఆ
రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య
శాస్త్రజ్ఞులచే, అమెరికన్ బడినందున సెడికెట్ అని పేరుచేర్చబడినది.
గడ్డి చిక్స్ ముండ్లవర్ వారిచే తయారుకాబడినది.

4875

అలెవెడేడ్ బ్లూ బ్లాక్

పోస్టుకాపు, 375, బొంబాయి.

వెడబడనూయని మనస్సు కివారినావడజొచ్చెను. అంత కాలవస్య
ముచేయక బయలుదేరితిమి. అచటికి ఆరఫర్లాంగునూడా వుండ
దని నాయభిప్రాయము. ఒక 100 గజములు పర్యవోపరిభాగ
మునకు యొక్కవలెను. అచటికి వెళ్లితిమి. అచటలయ ప్రాంగణ
మున ప్రవేశించినప్పటినుంచి మాకొకవిధమయిన పరితాపము,
పంద్రము, చింత, విషాదములు కలుగజొచ్చెను. క్రిందిభాగము
లో పెద్దచోలు ముడపములను, రెండవభాగములో పెద్దచోలు,
యలువలపము, నూడుగొప్పగుర్తులవు. ఆగర్భునల్లోని విగ్ర
హములను వెకలింపుకొనిపోయినట్లు చిన్న ముకనుపడుచున్నది.
గట్టిముఖుల నివాసమొగ్గుముగా నున్నది. మాడవభాగమునకు
వెళ్లితిమి. అచట కెద్దమంటపము, ఒకచేపు పన్నుదరాశ్వాధు,
పరమభాగవతోత్తములు. మరెయువచ్చెపు, జగత్కర్తయగు
అనంతవద్దకాభస్వామి, పరివారదేవతలు, శారదావిభూషణులు,
మొదలుగాగల దేవలోకమాయన నొప్పును. దేవు. మాచితిమి.
కన్నులపండవయ్యెను. ఆపద్మకాభస్వామి విగ్రహమూర్త్యుమెటు
లుండెనో గాని యిప్పుడుమాత్రము సామాన్యనిగండె యదవను.
వేయేల మామూత్రము ఆహ్వాని యనిపించెను. ఆ విగ్రహమును
జూచి కొంతవడి నిశ్చేష్టియుల మైతిమి. శ్రీస్వామివారి విగ్ర
హమును, తదితరవిగ్రహము లన్నియు, ముక్కుముఖములు
చిరుకగిట్టుబడి కళావిహీన మునర్పబడియుండెను. అనుండవ
మున కెదురుగా రెండు సింహములు ద్వారమున కిరుపక్కల
భీకరాకారముగ నొప్పుచుండెను. వాటియొక్క కళ్ళూదా
పోగొట్టుబడియుండెను. ఇట్లు చేయబడియుండుటకు కారణ
మారయ్యుంటిమి. కొంతవడి శ్రీ అనంతవద్దకాభస్వామివారి
యెడట విశ్రేమించితిమి. ఆ విగ్రహమునగురించియు, ఆ గుహ
నుగురించి మా వదిమింకిలో కలువిధముల గాథలను జెప్పుకొన
సాగితిమి. పూర్వము నువామ్మదీయదానుల సమయములలో
హిందూదేవాలయ విగ్రహములలోన, విగ్రహములపాదులలో
ను బంగారము, వజ్రము వేయబడియుండునని నువామ్మదీయలు
విగ్రహములను వెకలింపివేసియు, విగ్రహములను చిరుకగిట్టి
యు వానాభిధిత్తు చేసియుండిరిని యొకరు ను,
చాలకాముగ మన హిందూరాజుల పరిపాలన
కొరవడియుండుటచే వోదలు అట్లు చేసియుండుచుండును, మొ
దలుగాగల పూర్వగాథలను జెప్పుకొనము చాలానేపు ఇట్టిస్థితి
కలిగిండుడుకు చింతించుచు, ఆస్థానమున నడలలేక నూర్యా
స్తమయకాలమగుచే డిధిలేక ఆస్థానమున నదలి మాతృభిము
ఖుల మైతిమి. ఆప్రాంత్యలనున్న మరికొన్ని గుహలను చూ
చితిమి. కొన్నిగుహలలో కాపురముండెయు, కొన్నిటిలో పిడి
కలు, వేడకుప్పులువేసియు, గడ్డి, చొప్పపెట్టుకొనియు ఉండ
వల్లి గ్రామజనులు ఉపయోగించుచున్నాడు. ఈ చిన్నగుహలు,
అలయపరివారకు లుండుచొట్టులు యందును. అంతట ఉండ
వల్లి గ్రామమును జూచితిమి. ఆగ్రామంలో అన్ని ఉప్పునీళ్లు
వంచినీళ్లు దొరకవు. ఉప్పునీళ్ళ బావివద్ద గొప్ప నట్టిచెట్టు
కలదు. ఆ చెట్టు నీడను ఎండ కాలములో ఆశేక
శివరాము నిలువ యుండుటకు అనుకూలమై యున్నది.

ఈ ఉండవల్లి జిల్లా గుహలయము గుంటూరు జిల్లా మంగిరేగిరి పీ
ఠాళాలోని ఉండవల్లి గ్రామమునకు వదిమరగానుండు కొండ
యొక్క ఉత్తరపుడికి చిట్టచివరలో పదిమరమాలముగా గలదు.
వర్ష కాలములో జల్లివచ్చుటకు కొంచెము యజుంబడి. కృష్ణ పొలు
కాలవ కొండనంటుకొని యుండును. కృష్ణ పూర్వముగా వచ్చి
నపుడు ఆ కాలవనిండ నీరుండును. అచటికి వెళ్లవలెనంటే తా
డేవల్లి యం. యస్. యం. రైల్వేస్టేషనులోకి వెళ్లిన చాలా
మలుపు. అలయమును ఉదరీంపవలయునని దేవవాడవాస్తవ్యు
లు శ్రీయంత గొల్లపూడి రామచంద్రరావు సంతులుగారు శ్రీ
యంత వెలగలేటి దళ్ళిభ సామయ్యకంతులు బి. ఏ. బి. యల్.
మోకోర్టు పక్షిలగారు పగెరాధర్మకర్తల సంతులువారు యె
మ్మన పట్టుదలతో పనిచేయుచున్నార. భక్తకోటికి గుహలయ
విషయమవ్వోధించుచున్నారు. మహారాజులు, రాజులు, ధన
వంతులు యాచుచున్నార. ఈ జిల్లోధర్మకర్త యెవరికి చక్క
నున్నదో ఆ పరమాత్మునకే యొకక.

శ్రీయంతులను జీకోధారక కాళిదాసుని నాకేర్పరచావు
పంతులుగా రీయాలయమును దర్శించిరి. తమ మనకై పరిగ
యోత్సవసందర్భములో జిల్లోధర్మకర్మయైన మని వాద్దాన
మొరకొన్నట్లు వింటిమి. మహామూలగు శ్రీకంతులుగారు ఇట్టి
మహాత్కార్యమును తప్పక వేసియేతరునని ఘంటాపథముగ జెప్పు
చున్నార. వెంటనే పనులు ప్రారంభమగుననిమానా వింటిమి.
శ్రీవారు విశ్రాంతి తీసికొని వచ్చినపద శ్రీస్వామివారి కనుల
లో శ్రవపహించురని తలంచెను. మరెయు జిల్లోధర్మకర్మ
గాక ప్రాంత్యమునగల చిన్న చిన్న గుహలు స్వాధీనపరచుకొని,
వాటిని సరియైన శివయోగమునకు దెచ్చుట, రాకపోకలకు
మార్గముల సేర్పరచుట, వేసవిలో నీటిపరిశోధనగట్టు, ఉత్సవా
దులలో జనులకు తగినవసతులకు సత్తములు, చాణ్సు, శిశ్రాంతి
సలమలు మున్ను గాగల కార్యములనేకము గలవు గొప్ప మహా
ధర్మము కా గలదు. అందు చేత గి న వ ప రు లు
తీసి యె డ ల రా డి ం పు న కు రా జు ల దు.
కాన నెలమనవులు, రాజులు, ధనవంతు తెల్లరు సంతులు
వారికి తోడ్పడి ఈ జిల్లోధర్మకర్మమున నివ్వొప్పుముగ కొనసా
గింజగలరని ప్రార్థించుచు మాయాత్ర నిర్విప్పుముగ కొనసా
గిండుకొని తిరిగి కృష్ణలో గ్రహాన్నిపమాడి రాత్రిగం కిలకు
యింటికిజేరితిమి.

ఫలితము :— గ్రహాకాలములలో పూర్వపువాడు ఇట్టి
యాత్రలు చేసి ముక్తులైతడు గావలగలవు. అట్లే మేమును
శ్రీ అనంతవద్దకాభస్వామివారిని దర్శించి ముక్తిని బడయుగన్దితి
మని మాయభిప్రాయము ఇచ్చే ప్రతిపాదనను ఇట్టి మాత్రలను
దర్శించి ముక్తిని బడయుగోదము మరెయు ప్రతిపాదన ఈ
యొండవల్లి జిల్లా గుహలయమును దర్శించి జనలోకమునకు వెళ్లి
చేయుదురు గాక.

దేవవాడ. కొండవెన వెంకటకృష్ణమూర్తి.

NEW EDITION REVISED AND ENLARGED
ENGLISH-TELUGU POCKET DICTIONARY
By Late PROF. P. SANKARANARAYANA M.A., M.R.A.S.,
ఇంగ్లీషు-తెలుగు పాకెట్ నిఘంటు
ప్రాఫెసర్ పి. శంకరశారాయణ ఎం. ఏ. ఎం. ఆర్. ఏ. ఎస్. గౌరవే రచించ బడినది.
Copies can be had of:—**P. RAJAGOPALAROW,**
No. 29, Strotten Muthia Mudaly Street, G.T., MADRAS.
And from all leading Book-sellers in the Presidency.

ప గు ల్ల కు తె ల ము
డబ్బీ 1-కి రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0
అరికాళ్లు, అజదేరులు, చర్మముకారకములను, కిరనా
లివలన పగిలిపిరుకారులయొ, జలపుట్టుటయొ సంభవించును.
ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లు నూని జలపోయి నుంచినప్పుడు
రాగలదు. పగుళ్లతోప్పియునయ్యును. వ్యర్థకృతము.
అమ్మతొణివలం దీనో, బొంబాయి, ముదాచు

సామాన్య సమాచారము

మహాత్మాని స్వీయచరిత్ర

అయిదవ భాగము-తొమ్మిదవ ప్రకరణము

నల్లరేపటిలో సత్యాగ్రహశ్రమమును ప్రారంభించుట

నేను మంజులకు వారిద్యాయమును వెల్లడించెదను

సా. అ. 1915-1916 తేదీని సభ్యులతో సత్యాగ్రహశ్రమ

మొదలుపెట్టెను. వారిద్యాయమునందే సీరావసమేర్పరచుకొను

మొదటి భాగమును వారు బోధించెను. వైద్యసాధములైన

సంఘటికలకై వారు బోధించెను. తాజాబాబా

నే సీతపదనలెని మరెంతయు బట్టిరి. నేను ఆచారముబాదా

వెళ్ళుట తలపించెను. అటు ఆశ్రమము లేర్పరచుననియు ఆచ

ట గృహమును నిర్మించుట కివ్వవలయు అశ్రమమును సాగి

ంచుటయు, వ్యయముగూడ సమకూర్చునని ఆశ్రమమునారు

నొక్కిచెప్పెను.

నేను గుజరాతీ నగుటచే ఆచారముబాదా వి

షయముననే నాకుగూడ నభిమానము కలిగినది. గుజరాతీ భా

షయముననే నేను దేశమున కధికనేన చేయవలెనని తలచితిని

ప్రాచీనకాలమునుండియు ఆచారముబాదాలో చేతి మర్కముల

నిదాన విస్తారముగా బట్టుట సహజమునది. కాన రాజ్యములపై

నూలునడకుటయు గృహ పరిశ్రమను మరల నడిపించెదమట

కు ఆచారముబాదాలో తిని సలమని నాకు తోచినది. గుజరా

తు రాష్ట్రమునకు ఆచారముబాదా ముఖ్యనగరమునటచే ధన

సంతులన వారు ఆశ్రమమునకు ధనసహాయము చేయుటకుగూ

డ నవలసే అవకాశ మధికముగా కలదునని నేను తల

చితిని.

ఆచారముబాదామొత్తంతో నేను చర్చించిన విషయ

ములలో అస్పృశ్యతగూడ యుండెను. తినివాడు దొరకిన

చో నొక అస్పృశ్యుని గూడ తర్వాత నే నేను చెప్పుకుందున

ని నే నపుడు వారిలో తెలిపితిని.

అట్టివాడెవడు దొరక గలడు? అని దొరకడను

నమృతముతో ఒక వైద్యుని మిత్రుడనెను.

చివరకు ఆచారముబాదాలోనే ఆశ్రమము నేరదుటకు

నేను నిరవరచితిని.

ఆచారముబాదాలో బార్నింగ్ గానున్న శ్రీయుత జీవన

లాలు దేసాయిగారు సలమయమున సహాయముచేసినవారిలో

ముఖ్యుడు. తన లోచనము బంగళాన అతడెవ్వరని కంగీకరిం

చెను. దాని నద్దెస నిశ్చయించితిని.

ఆశ్రమమున కేమిపేరు పెట్టవలెనని విషయమును మొద

ట మేము నిరవరచుకొనియుండెను. నేను మిత్రుల సలహానడు

గగా, నేనాశ్రమము, తపోవనము, అను పేర్లను వారు సూచిం

చిరి. తపోవనము అను పేరు చాల గంభీరముగా కనపడినది.

తపము మాకు ప్రియతమేగాని మేము తపస్సుల మనుకొనుట

కవకాలములేదు. కాన నాపేరుపెట్టుట దానికి మేయగునగాన

నే నాశ్రమమును పేరే బాగుగా నున్నట్లు నాకు

తోచినదిగాని అది యేవిధమున నేనయో నిరారణగా దానివలన

లేచుటలేదు. సత్యయోగినిమితముల సాధించుట, సత్యము

కొరకు పట్టుబట్టుటయును, సత్యమును ద్వేషించుటయు నేనా

విధులు. దక్షిణాఫ్రికాలో నేను ప్రవేశించిన పద్ధతిని బా

రతరేఖవాదులకు తెలియజేసి ఆది యాదేశమునం నెంతవరకు

సాగునో చూడవలెనని నేను కోరుచుంటిని. కావుననే సత్యా

గ్రహశ్రమము అనుపేరును నేను నాపహకారులను కలిసి నిర

వరిచితిని.

ఆశ్రమములో నలంబించబడవలసిన నియమములను కొ

గ్రహించవలెను. విషయములేని నేన సార్థకతరత్నమును ఆహం

భావమునే యగును.

అప్పుడు మా వ్యయము 18 మంది ఆరవవారు (మొత్తము

యొక్క) గూడ నుండిరి. దక్షిణాఫ్రికా నుండి అయి

దుగురు యువకులు నాతోగూడ వచ్చిరి. తక్కిన ఎనిమిదిమంది

యును వ్యవసాయము చేయుచు వచ్చునని చెప్పిరి. మొత్తము

మాలో స్త్రీలును పురుషులను 25 మంది యుండిరి.

ఈ రీతిగా ఆశ్రమ మేర్పరచుకొని, అందరను యొక

కటంబముగా నుండిరి. ఒక పాముగూడ నేనుంటి, ఒక పంక్తి

లోనే భోజనము.

(మొ. క. గాంధీ-ఎం.ఎం.ఎం. 14-6-28)

అజ్ఞానజన్మయానిధి

మొత్తము 8000 రూపాయలు

24-5-28 ఎం.ఎం.ఎం.ఎం.ఎం. (ప్రకటించబడిన

మొత్తము. 8409-6-8

ద మిలనములు. 112-10-8

మొత్తము 8522-0-6

దీనిలో మొదటగా బాదానుండి మహాత్మాని సాగినవారు

25 రూపాయలును పలనపూరునుండి దయాబాయి మయాభం

దుగారు 25 రూపాయలును మొదటగా బాదానుండి మహాత్మాని

జతాబాయిగారు 15 రూపాయలును పంపిరి. నగలముట్టు

వలన వచ్చినది రు. 23-12-0 (ఎం.ఎం.ఎం.ఎం. 14-6-28)

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన రీతి ప్రశ్నలకు బదులు

వ్రాయుటకు రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు

0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

శ్రీమత్ వాల్మీకి రామాయణము

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆరుకాండలు యెడమవైపు

పుటలలో శ్లోకములు, మడివైపు పుటలలో ఆంధ్ర తత్వరత్న

ముగ ముద్రించబడినవి. మడివైపు కితాబులందు చేయబడినవి.

కాలకాండ 1-8-0 కుండరకాండ 2-0-0

అయోధ్యకాండ 2-8-0 యుద్ధకాండ 1 వ భాగం 2-0-0

అరణ్యకాండ 1-8-0 దీప్తి 2 వ భాగం 2-0-0

కిష్కింధకాండ 1-8-0 వచన కుండరకాండ 0-10-0

ఆంధ్రభారత గర్భములు 0-10-0

మునుకున్నది తేక రహస్యకథలు 1-0-0

అష్టదిగ్గజాస్థులలో పది 0-10-0

రామకృష్ణ పరమహంస జీవితము, 0-10-0

610 ఉపదేశ వాక్యములు

భగవద్గీత-రామాయణ భాష్యప్రకారము, 1-0-0

అరణ్యగర్భము 0-6-0

పరివ్రతా మహాత్మ్యము 0-6-0

ఆశ్రమసాధన ప్రాశస్త్యము-జీక, విశేషార్థములలో 0-12-0

ఆత్మయోగిక 0-2-0

శ్రీమత్ పండిట్ టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి

ఉపన్యాస సమీక్ష గ్రంథములు.

భగవద్గీత-జీక, విశేషార్థములలో, 2-8-0

కితాబులందు 2-0-0

జీకో సాధనార్థమందు 2-0-0

జీకో (అరణ్యములో) 2-0-0

భాగవతసారము 1-0-0

మొదటగా 0-8-0

జీకో (అరణ్యములో) 0-10-0

అమలకాక్షిరామ్ 0-8-0

తిరుప్పావై (కితాబులందు) 1-8-0

జీకో రావర్తియందు 1-0-0

శ్రీమత్ రమ్యుర - కంగరాచార్యులు

బ్రహ్మసూత్ర సంగీతగ్రంథములు.

స్వరమంజరి 0-5-0

సంగీతకళానిధి 1-4-0

గాయకసిద్ధాంతము 1వ భాగం. 2-0-0

జీకో 2వ భాగం. 3-0-0

గానేందు శేఖరము 3-8-0

భగవత్సారము 0-4-0

వి. సి. సి. కర్ణులు ప్రత్యేకము.

మా వెద్దకాటలూగు కోరినవారికి ఉచితము.

తమ్మారె, నరసింహాచార్యులు,

కళిదాస ఆఫీసు, గానోల్లానీశీకా,

2, తంబూనాయకవిధి ప్లవర్ బహదూర్ పోస్టు, జి.టి.మద్రాసు

రామచంద్రపురం

రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు

అధ్యక్షునియెన్నిక

19-6-28 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రామచం

ద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునియెన్నికకు ప్రత్యేకసమావేశ

ము జరిగినది. ఇదివరలో రెండు దఫాలు అధ్యక్షునియెన్నికని

మీదట రెండు సమావేశములు జరిగినను అధ్యక్షునియెన్నిక జరుగ

కుండగనే నిలిచిపోయెను. బోర్డుబోర్డు అధ్యక్షులు పోలగోవి

దరావునాయకుగారు కాంగ్రెసు పక్షమువారిలో భేదాభి

ప్రాయములు కలగజేసి కాంగ్రెసు సభ్యులను విడదీయుటకు

అనేక పన్నాగములు వన్నిగిగాని సాగిరాతెను. బోర్డుబోర్డు

సభ్యులు 12 గురిలో 10 మంది కాంగ్రెసువాడు ఎన్నికల

లో విజయముకాచిరి. ఇకపుడు ప్రతిపక్షపార్టీ వా

రు ఎన్నికలోవచ్చిరి. దీనివల్లబోర్డు అధ్యక్షులు తమచేతిలో

నున్న 4గురు నామినేటెడు సభ్యులతోనబోర్డుకాంగ్రెసుపక్షము

వారివేళము కాండగ ర ప్రతిపక్షుల తంబూలపడిరి గాని తుద

కు వ్యర్థమనొందులెరి 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నమువరకు నామి

నేటెడు సభ్యులపేర్లు దీనివల్లబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు ప్రచుర

పరచి యుండలేదు. తుది ప్రతిపక్షముకూడ చేయుటకు ప్రీ

క్షబోర్డు అధ్యక్షులు స్యయముగ రామచంద్రపురము విచ్చేసి

మొ. తాంగముచేసిరి. ఏమియు కారణపడలేదు. కాంగ్రెసుసభ్యు

లలో తలచిలు దొరకలేదు. రాజమండ్రి వైసుప్రెసిడెంటు ఎ

న్నికకు వచ్చిన పన్నుగడయే గోవిందరావుగారు రామచంద్ర

పురంలోకూడ ప్రయోగించుటకు ఎత్తుపెత్తిగిని, మ-రా-శ్రీ

అల్లూరి చిన్న సూర్యవారాయణగారివలె పట్టిలు కొట్టెనారు.

నీరి కిక్కడ ఒక్కరు దొరకలేదు. మధ్యాహ్నము 1 గంటకు

నామినేటెడు సభ్యుల పేరులు తాలూకా బోర్డు

వైసుప్రెసిడెంటుగారికి అందజేసిరి. రెండుగంటలకు సభ సమా

వేశముయినది. చాలమంది కాంగ్రెసుపక్ష అభిమానులు ప్రేక్ష

కులు సభితులయినది బోర్డు కవరలో గుమికడిరి. కాకినాడ

నుంచి శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు, రాజమండ్రినుంచి

మారిన నరసన్నగారు, అమలాపురమునుంచి కళా వెంకటరావు

గారు విచ్చేసిరి.

సభ సమావేశముకాగానే సూర్య నామినేటెడుసభ్యులు

తమకు అధ్యక్షునియెన్నిక పొల్లనటకు వ్యవధిలేదనియు తిరిగి

10కోటలవరకు అపుచేయవలసినదని శీర్షాము ప్రహేళికచేసిరి.

అధిక సంఖ్యాకలచే తీర్మానము నిరాకరించబడినది. పిమ్మట

బోర్డుఅధ్యక్షులుగా నుండుటకు మొ.రా.శ్రీ విక్రమ వెంకటరత్నం

గారిని కాంగ్రెసు పక్షమువారు ప్రహేళికచేసిరి. మ-రా-శ్రీ,

సభ్యుల పద్దయ్యగారిని పోటీ అభ్యర్థిగా నిలబెట్టిరి. నోటులు

తినికొనబడినవి. వెంకటరత్నముగారికి 9 నోటులును పద్దయ్య

రెడ్డిగారికి 5 నోటులును వచ్చినవి. వెంకటరత్నంగానూ అధ్య

క్షులుగా డిక్షకు చేయబడిరి. బోర్డు కాంగ్రెసు సభ్యులలో

నొకరగు శ్రీయుత నరసింహదేవర సత్యవారాయణగారు శేవి

ఉపన్యాసించు కాంగ్రెసు పక్షవిజయమునకుకాంగ్రెసు పక్ష

సభ్యులను, కాంగ్రెసు పక్షవిజయమునకు తోడ్పడిన తాలూ

కా ప్రజలను అభినందించుచు, మూడవదఫా కాంగ్రెసు

పక్షమువారు రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డు

అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిన వెంకట రత్నం గారి

యందు సభ్యులకుగల విశ్వాసములు, ప్రజల సానుభూతియు

తేటతెల్లమునున్నదనియు తెలియజేసి, బోర్డు వ్యవహారములం

దు ఎక్కవ చాచకకర్మముతో కృషిచేసి తాలూకా ప్రజల

సేవచేయవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. తిరిగి వెంకటరత్నంగానే

మూడవదఫా అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడినందులకు రైతు సోద

రులతరపున అభినందించుచున్నానని నామినేటెడు సభ్యులగు

మానుకొండ గంగరాజుగారు ప్రకటించిరి. వెంకటరత్నంగానూ

కాంగ్రెసు సభ్యులందరూ తిరిగి తన్ను అధ్యక్షులుగా నెన్ను

కొనినందులకు వందనము లర్పించుచు, తనకు కలిగినవిజయము,

కాంగ్రెసుయొక్క పలుకుబడి ప్రతిష్ఠయేగాని జేరుకాదనియు

అన్ని పక్షములవారు వివక్షత లేకుండగ యికముందు బోర్డు

వ్యవహారములలో వ్యవహరించవలసినదనియు సభ్యులనుజేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

మదూరి రాఘవులు భాషాకల్పవల్లి

సంఘము

(సికింద్రాబాదు)

జూన్ 22, 23, 24 తేదీలలో శ్రీ మదూరి రాఘవు

లు భాషాకల్పవల్లి సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము బ్రహ్మ

శ్రీ కథావధాని జేలూరి శివరామకృష్ణగారి అధ్యక్షత క్రింద

మార్చెట్టు వీధిలోనున్న జమ్షెడ్ హాలులో జరుపబడును.

మదూరి నారాయణ,

అధ్యక్షులు.

మన దేశమున నాదినందియు
కన్యావివాహములేకలవు

(కాశీభట్ట-బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు)

మన జేదాది వాఙ్మయమును పరిశోధించి చూడగా మన యీ పుణ్యభూమియందు రజస్వలలకాని కన్యల వివాహములే వేదకాలమునుండియుగూడ గావించబడుచున్నవని తేలుచున్నది. మన నవనాగరముల సత్వవశిలము కావించకయో, పరిశిలము గావించినను తప్పుటాహుతు లోనయియో మఱియే యుద్దేశముతోడనో పూర్వకాలముందు రజస్వలా వివాహములే కావించబడుచుండెడివని వ్రాయ సాహసించుచున్నాడు. కొందఱు వేదములు మొదలు పురాణములవఱకుగల గ్రంథములన్నియు రజస్వలావివాహములే బోధించుచున్నవని సాహసముతో వ్రాయ జొచ్చిరి. పేరు సంస్కృత వాఙ్మయ మంతగా పరిశిలము చేయని నవనాగరములు. యువతీ వివాహములే యవశ్యక రజస్వలలని లోకమునకు బోధింప నిశ్చయించుకొనినవారు. కందుకూరి పిఠేశ్వరింగ ప్రభృతులు ఇంకొందఱు నవనాగరములు వేదకాలమునందు మాత్రమే రజస్వలావివాహము లుండెడివనియు తరువాత వివాహపద్ధతులు క్రమక్రమముగ నభోగిపాలై స్వర్ణులకాటికే కన్యావివాహములు ప్రారంభమైనవనియు వ్రాసిరి. పేరు సంస్కృతమున మంచి పొందిత్యము గలిగి గ్రంథపరిశిలము గావించిన పండితులకు సంఘసంస్కార ప్రియులు మహాదేశకాస్త్రి యం. పి. మున్నగువారు. (ఇటు కన్యయన రజస్వలకాని పడుచని యర్థము చెప్పి కొనలేదు.) మఱికొందఱు నవనాగరములు వేదకాలము మొదలు మొన్న మొన్నటివఱకు రజస్వలా వివాహములే కావించబడుచుండెడివనియు మహమ్మదీయపురిపాలనము వచ్చిన తరువాత రజస్వలలకు నవనాహుతిల మహమ్మదీయులె త్రికొనిపోవుచుండుటచే నాయాపత్తునుండి తప్పించుకొనుటకై కన్యావివాహములు దేశమందంతటను నెలకొల్పబడెననియు తలచుచున్నాడు. ఇదియు సర్వబోధములనుండి కల్పించిన కల్పనములుగాని తగు నాధారములుగల చరిత్రాంశములుగావు. యువతీ వివాహముల నార్యావర్తమందంతటను నెలకొల్ప బట్టుపట్టువారు మన దేశమునందువాడుకలో నెన్న కన్యావివాహము పురాతనత్యమును దొలగించి యాచారమును దుర్బలము చేయుటకై యెత్తినయెత్తులేగాని జేటుకాదు. మన దేశమునగల గ్రంథములు (బ్రాహ్మణములలో కన్యావివాహములే కావించబడుచున్న సంగతి లోకవిదితము కదా. బ్రాహ్మణులదినుండి యీ పూర్వాచారపరాయణులం. పిఠేశాస్త్రియుల ననుసరించి కార్యము లొనరించు భారమును మొదటినుండియు దనుపై నిడుకొనియుండువారు. వేదకాస్త్రియులందెక్కడను ప్రమాదబుద్ధిగలవారు. వానిని జరివికొని తెలిసికొనుటలో నెక్కుడగు శ్రద్ధను వహించువారు. ఇట్టివారి యిందగతి ఈ యాచారమును వేదాదివికర్తలగుగా నవనకాలముందు బుట్టిన వానిగా భావించుట ధర్మముకాదు. పరికించిచూడ, వేదకాలము మొదలు కొనియునుగూడ మనదేశమున కన్యావివాహములే సాగుచుండినట్లు కానించుచున్నది. అందులకు దగు ఋజువుల నాయెఱిగివంతవఱకుండు బొందుపఱచుచున్నాడను.

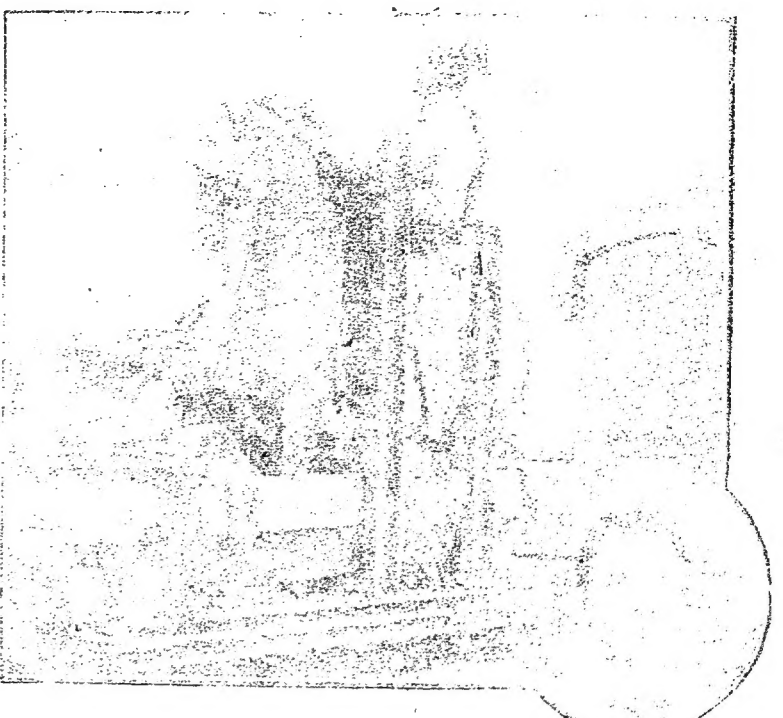
వేదకాలములో

వేదములలో ఋగ్వేదమునందు నవనాగరములు చెప్పుచున్నాడు. ఈ ఋగ్వేదములో భావయన్య నూక్రమము వంత్రముకట్టికలదు. అమంత్రముం జరికిలించి చూచిన ఋగ్వేదకాలమునందును కన్యావివాహములే యున్నట్లును వివాహసంతరముననే వివాహిలం రజస్వలలనుండునట్లును తేలుచున్నది. చదువరల యువయోగార్థమే యా మంత్రము నీక్రింద నిర్వచున్నాడను—ఈ పోషమేపరామృతమామేదప్రాణిమన్యధా! పర్యాహమస్మికోమకాగ నారీజామివానికా.

భావయన్య పత్నియగు భావయన్యానియను నామ వివాహసంతరము చిరకాలము వఱకు రజస్వలకార్యుండగాఁ తరువాత రజస్వలయై యింకను సందేహించుచున్న పరికిని పరికిన కలుకులిరి. మీరింకను నేను రజస్వలకాలేదని సంతయింపవలదు. నాకు వయస్సొచ్చుచున్నయెడల సరిగవచ్చికి. రజస్వలకై నాను. మీచే నువభోగయోగ్యునైతిని. అనుభావము నిర్వచుచున్నది. ఈ వాక్యములవలన ఋగ్వేదకాలమునందు వివాహసంతరముననే స్త్రీలు రజస్వలయ్యెదవారని తేలుచున్నది.

ఉపనిషత్కాలములో

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో ప్రథమ ప్రశ్నాంశములో దశమఖండముందు “మటచ్చిహ లేమతునుస్యతిక్వాసహాయయోవస్త్రీర్న చాక్రాణా ఇభ్యగ్రామే ప్రక్రాణక ఉవాచ” అనియున్న వాక్యములబట్టి తత్కాలమున రజస్వలలుగానివారలకే వివాహము జరుగుచుండెడివని తేలుచున్నది. వయసు రాని చిన్నది. (అటక) యగు భార్యను వెంటలేట్టుకొని ఉవాసి చాక్రాణాను గ్రామసంచార మొనరించుచున్నట్లు వైయువనివ ద్వాక్యములో గలదు. అటక యనగా అశుభకారకయో

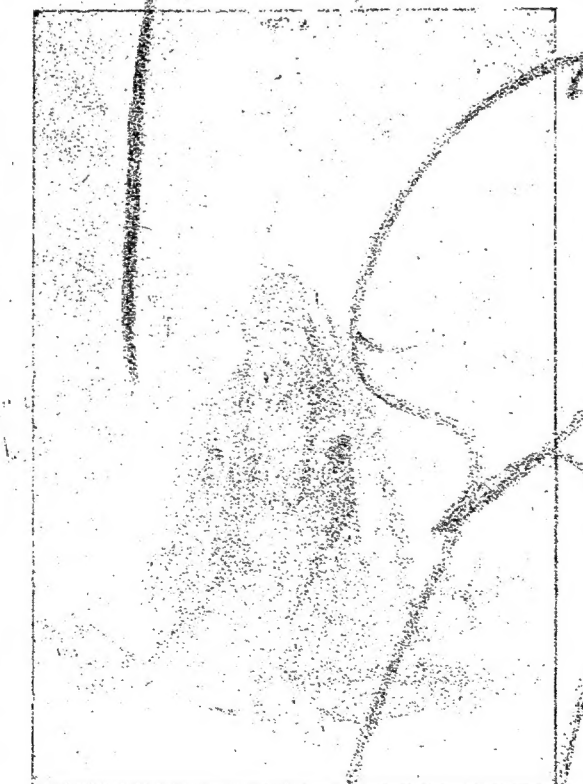
శ్రీశివాజి చక్రవర్తి విగ్రహ సంస్థాపనము

మహారాష్ట్ర వీరశిఖామణి యగు శత్రుఘ్న శివాజయొక్క ఉత్కృష్టమగుకంచు విగ్రహమును పూనాలో గతవారము సంస్థాపించబడెను. ఇండియాలో నిత పెద్దవిగ్రహ మిదివర కెన్నడు నిర్మింపబడలేదు. బొంబాయిలో ఈవిగ్రహమును రైలెక్ట్రించుచుండగ తీయబడిన ఛాయాపటము. దీని తయారు జేసిన స్మరసిద్ధిల్పి కార్మకరుగారి చిత్రము లోగా ముద్రింపబడియున్నది.

ధరాది స్త్రీవృష్టినయని కంకటలనాథ భావ్యములో వ్రాసిరి. ఆ కాలమున రజస్వలలకాని స్త్రీలకు వివాహము జరుగుచుండెడిదిగావుననే ఆనుభవాలపర్యాయాది వృష్టినలగు భార్యలుగల భర్తలందుట తలపించినది.

సూత్రకాలములో

సూత్రకాలములో జరిగిన వివాహములనుండి యీ పూర్వాచారము లిచ్చుట కవకాశములేదు. ఏమన, న య్యవిధ ర్థములకై పున వి కా ని చ్చుకొనిం క ము ల

కాశీనగరముందుగల మఠములలో కెల్ల స్మరసిద్ధమైనట్టియు, ఆంధ్రులకు ముఖ్యనివాసమైనట్టియు దత్తాత్రేయమఠముయొక్క గురుమహాంత

దత్తాత్రేయనంద
సరస్వతీస్వాములవారు

శిష్యునికాపు.నీయందు దెల్పబడిన వివాహాధునివృత్తిపాతబుదితో నారసిమాచిన రజస్వలలకానివారికే వివాహముజరుగుచుండెడినని స్పష్టపడెను. ఏమన గౌతమాది సూత్రకారులు ప్రధానంప్రాయితో అనివ్రాసియున్నాడు. ఋతుమితిగుటకు పూర్వమే కన్యాదానము జరుగవలెనని దీనిభావము. ఆప సంతాది సూత్రములందును వివాహసంతరముననే ఋతుసమావేశము విధింపబడియున్నది. శేషంసమావేశనేజితో మున్నగునూ త్రములబట్టిచూడ నిది తేలగలదు.

స్మృతికాలములో

స్మృతులన్నియు రజస్వలయగుటకు పూర్వమే వివాహము కావలెనని విధించుచున్నవని సంఘసంస్కార (పియాగ్రంథములు సంస్కృతపండిత మండలాఖండలను వగు మహాదేశకాస్త్రి ఎం. పి. గారు తా వ్రాసిన వివాహ వైదికధర్మము అనుగ్రంథములో (The Smriti enjoins marriage before puberty రజస్వలయగుటకు పూర్వమే స్మృతివివాహము విధించుచున్నది అనియు) Under all circumstances (the marriage proper should take place, according to the Smritis prior to the age of puberty.) సర్వవిధముల పరిమితవివాహము స్మృతిలకుబట్టి రజస్వల యగుటకు పూర్వమేజరుగవలెను అనియు వ్రాసియున్నాడు యువతీవివాహములే స్మృతులకు విధించుచున్నవని వివాహాల నాదకు రఘునాథరావుగారు పేర్కొని వాదించియుండగా అశిసరికాదనియు స్మృతులన్నియు కన్యావివాహమునే బోధించుచున్నవనియు పేరుగట్టిగా వాదించియుండిరి. స్మృతులు ధర్మములనుమాత్రమే బోధించున వగుటచే వానినుండి చరిత్రాంశముల నుదాహరణముగా నిచ్చుట కవకాశములేదు. ఇంతచేల స్మృతులన్నియు రజస్వలలైనతరువాత వివాహముచేయవలయునని విధింపకపోవుటయేకాక రజస్వలావివాహమును గట్టిగా నీవేధించుటను గూడ గావించుచున్నది. కావున నాకాశములో కన్యావివాహములే ప్రచారము కలిగి యుండెడివని దుఃఖితమవుచున్నది.

పురాణోపనిషత్కాలములో

ఈకాలములో రజస్వలా వివాహములు జరుగుచుండెడి వను పిచ్చినమ్మకమునకు నవనాగరములు నచ్చియున్నాడు. పరికించిచూడ పురాణోపనిషదులు రజస్వలలు గాని కన్యలకే వివాహము జరుగుచుండెడివని బోధించుచున్నవిగా గానించుచున్నది కొన్ని యువకారణముల నిచ్చెదను.

ఏ వివాహమును మనవారెల్లరును పవిత్రాదర్శముగా తెట్టుకొనిన ప్రతివివాహమునందును నే వివాహము కర్మింపబడుచుండునో అట్టి సీతావివాహము రజస్వలాహూర్వ వివాహమే యెయ్యున్నది. కల్యాణకాలముకాటికే సీతామహాదేవి పయస్సు అకేందు. శ్రీరామచంద్రులవారి వయస్సు పడుచుండెందు. ఈ యంశము వారీకొక్క శ్రీరామదాహయములబట్టియే తేలుచున్నది. సీతామహాదేవి యొక్కతె యనుపర్వకాలలోనున్నప్పుడు చూయుటగా వేదములో రావణాడచటికి వచ్చి సీతాతమ్మువారిచరిత్రముంగూర్చి శ్రద్ధింప నామహాసాధ్యతను చారిత్రమును దెలుపుటలో రామరణ్యమునకు నమ్మనపట్టికే దనవయస్సును తన పరివయస్సును సంతయో యాక్రిందిరిని దెప్పినది. మమథరామహాదేహ పయసా పంచవింశతి అష్టదశహి వర్షాణి మమజన్మని గర్భ్యతే

ఈశ్లోకములబట్టి యప్పటికి శ్రీరామచంద్రుని వయస్సు ఇరవదియైదేండ్లనియును సీతామహాదేవిపయస్సు పడుననినాడేండ్లనియును జేరినది. నువీయును సీమహాసాధ్య ఉపిత్వావ్యదకే సమా ఇష్వ మా కాం ని తే క నే, భుం బా నా

సర్వమేవ జయతి, నానృతమ్

భార్యసంతుజారిగెజటు

హృదయశాఖ

పి. వెంకటరెడ్డిగారు కాకినాడలో స్వయం శ్రమచేసి మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రెవెన్యూశాఖ

జి. జి. హెచ్. ప్రేమచంద్రులు. ఎస్. విశాఖలక్ష్మమ్మం జిల్లాకలెక్టరుగారు ఆ జిల్లా ఎలక్షన్లలో కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

సానికన్యపరిచాలాశాఖ

ఈదిగువవారు గుంటూరుజిల్లా దేవాలయ సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. కె. కోటిలింగం, జి. కృష్ణస్వామి చౌదరి, పి. వెంకటస్వామిరావు, వి. రామకృష్ణయ్య, జి. వెంకటరత్నముగారు.

జాన్ విలియం మెయిడెన్ గారు మచిలీపట్నం పురపాలక సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

ఈదిగువవారు కర్ణాటకజిల్లా దేవాలయ సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. జి. బి. ఎమ్. గోపాలస్వామి మొదలియార్, కె. బ్రహ్మశాస్త్రి, కె. శాంతప్ప, బి. తమ్మిరెడ్డి, జి. రామరెడ్డి, ఎ. భీమారావు, ఎమ్. పెద్ద సంజీవిరెడ్డి, కె. కృష్ణప్ప, జె. నుబ్బరాయప్ప, కె. రామరావు, జె. దొడ్డివీరప్పగారు.

పి. పి. వేణ్కటాచార్య మదరాసు మెడికల్ కాలేజి యందు బయో-కెమిస్ట్రీ ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

నోటిఫికేషన్లు

కంకరనరసింహారావుగారు తిరువూరు తాలూకాలో నూజివీడు దివిజనునందు గొల్ల పంచాయతీల ఆర్డర్ల జరుగా నియమింపబడిరి.

ఎన్. రామమూర్తిగారు బాపట్ల తాలూకాలో వీరియలో గొల్ల పంచాయతీల ఆర్డర్ల జరుగా నియమింపబడిరి.

పెద్దిరెడ్డి చెన్నరెడ్డిగారు కాయవోటి తాలూకాలో న కుపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

సంబూరి జగ్గరాజుగారు రాజమండ్రి తాలూకాలో న కుపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

జి. నుబ్బరాయగారు కాకినాడ తాలూకాలో న కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

పి. రంగవల్లిరావు నాయుడుగా పితాపురం తాలూకాలో న కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. నడకుదిట్టి సీతారామయ్యగారు కుపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

జి. వెంకటరెడ్డిగారు బి. పి., బి. ఎల్., సి. వి. ఇ. గారు బి. రామకృష్ణశాస్త్రిగారు విశాఖపట్నము జిల్లా దేవాలయ సంఘమున కధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి.

హృదయశాఖ

పి. గోపాలయ్యగారు చిత్తూరు జిల్లా విద్యాసంఘ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. రివ. ఫాదర్ డి. గ్రావిగాడు కృష్ణా జిల్లా విద్యాసంఘ సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

జాతిభేదముల ననుసరించి విద్యార్థులకు ప్రవేశములేకుండజేయు పాఠశాలలకు ప్రభుత్వ గ్రాంటు లియ్యబడవు. దీనినిగురించి యేవిధమైన ఆక్షేపణము లున్నను వచ్చే జూలయిలోగా ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసినయెడల వారు అట్టివానిగురించి విచారించెదరు.

మూల ప్రాసలు బోధసభ్యులు

మూల ప్రాసలు బోధసభ్యులుగా నీ క్రిందివారు మూడోడ్డనగు నందులకు నియమింపబడిరి. డబ్లియ్య. ఎల్. సి. రి. కె. ఎమ్. గెరార్డుస్, సయ్యద్, అబ్దుల్ కాదర్ నాహాబ్ బహూర్, జి. నూర్జానారాయణ, ఎస్. ఎ. స్టీల్, ఎఫ్. ఇ. కార్తి, కె. ఎ. నీలకంఠశాస్త్రి, ఎల్. రెడ్డిగారు ఆయ్యరు, ఎ. రామచంద్రరావు, రివ. ఎ. బి. జాన్సన్, వి. శివశాంతి నాయుడు, సి. డబ్లియ్య. ఎఫ్. డెన్నెట్. రివ. ఎమ్. శాంతి వ. నాగారు.

ఇంకొకటి

సి. డబ్లియ్య. క్లార్కుగారు మదరాసు సెంట్రల్ రేంజి ఇంకొకటి అసిస్టెంట్ కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.

ఆ. రాజగోపాల అయ్యగారు తెజవాడ ఉత్తర రేంజి ఇంకొకటి అసిస్టెంట్ కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్లు పంతులుగారు గుంటూరు సర్కిల్ ఇంకొకటి అసిస్టెంట్ కమిషనరుగా నియమింపబడిరి. ప్రస్తుత మీ పదవిలోనున్న ఎస్. నారాయణస్వామి అయ్యగారు ప్రాతేవ సర్ ఇంకొకటి అసిస్టెంట్ కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.

కల్లెట పక్క

వెంకట్రామయ్యగారు రామన్నామ అయ్యగారు మద్రాసు సర్కిల్ పబ్లిడివిజను ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

మెడికలు

సాహిత్య చక్రవర్తి

జొన్నలగడ్డ రామకృష్ణశాస్త్రిగారి నిర్యాణము నీ ఘనవతండవాద జనశ్రద్ధలతో

సాంబాటమహాజ్యోతికి

వివిధద్వితీ ప్రవేశపర్వాదిత సంకల్పముల యశస్సునందును

నిఖిలపండితులను నీ యసాహిత్య నిజానసాభాగ్యానమూర్తి

వ్యాకృతిమోహంతరకాదక

కావ్యపారిజాత దాదారవిరుడు

తే. గీ. సత్యచక్రవర్తి సాహిత్యచక్రవర్తి

అనవి జొన్నలగడ్డ సంభాషిండుడు

రామకృష్ణశాస్త్రి ను-ధీమహితుడు

భౌతికమృదు విదవాడి బ్రహ్మపదము

తెందె మమ్మలసంతాప మొందజేసి.

ఉ. ఏకవిధాత్మభావ మనయామనియందొకప్పుడొందె! వే

తేనెదామద్యకాలికి కేగుదునెత్తము లభ్యసంప! వి

ద్యావభింబు బాలకల కాంక్ష నగుకనొద్ద గల్లు! నో

హా! ఎదియింపు! మాతగతియన్న దెవందొకమండలా!

ఉ. అక్కటికమ్మనాని వాదయమ్మనమాదనపాతకాలకా

నెక్కొనరేసివిప్పుచుల నీరజసంభవుల దాత్యుటియం

దక్కొదొనర్చబాంధినియెంచిననాగోనియెంచుమే

మెక్కొరణిభరించెదమదక్కొదొనర్చయమన్నకామికా

అప్రసాదాని

కాళమాస్తి వెంకటనరసింహారావు,

ఈమని.

శ్రీ దుర్గారామ గోపాలకృష్ణయ్యభోమహినురూ,

అప్రసాదానామకావ్యకృష్ణ స్వర్ణం ప్రాసమహామతిః॥

కం॥ శ్రీమహిశేష్యుడయ్యచే

భూమిని పట్టిరింపి పుణ్యధితిచే!

దా మృతశీవుడై స్వ

రామక గోపాలకృష్ణ ధన్యుడు నలయకా॥

మ॥ విప్రులయ్యపదానున రసమన నివ్యాన్యకృష్ణక్షే

గపటంబిందుక లేనిబుద్ధిగిమ ద్వాదశ్యసంధానతిక॥

అపరగ్రాంధిమనగనోపేతివి యాశ్చర్యకేకార్యప్రియా

కవితప్రాధమ్యంభంగకరణా గోపాలకృష్ణయ్యయా॥ ౩

నీ॥ ఎవ్వడు మొదల దా నెల్లప్రజకు గాంధి

మతిబోధజేసి పమ్మతినిగావు

నెవ్వడు చిరకల యిష్టసమృద్ధియ

విజనపతిని తేనె విడువకపుడు

ఎవ్వ దాజనమని కెల్లయత్నకృశి

గ్రాంధిజలు ప్రభ రక్షితై

ఎవ్వడు లాభోపకృతయవనిబూని

నంద్యాల పారులసభ

బాద్లోలి సత్యాగ్రహమునకు సహాయము కీ॥ శే॥ గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మరణ

హరి సర్వోత్తమరావు, ఉ. లక్ష్మీనారాయణ గార్ల ఉపన్యాసము

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

నంద్యాల, మార్చి 21:—బాద్లోలియా రీడింగు రూమునందు నిన్నరాత్రి బహిరంగపథ జరిగెను. దేశభక్తులగు దుర్గి ర లగోపాలకృష్ణయ్య గోపబంధువాగుగార్ల మరణమునకు విచారము చెబ్బును, బాద్లోలి సత్యాగ్రహమునకు సానుభూతి జాపును తీర్చానెంచిరి.

సుబ్బారావు దేశపండిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పరామర్శ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు ఆర్. రామారావుగారు ఆంధ్రరత్నముయొక్క మేధాక్షి త్యాగమును ప్రశంసించిరి. కల్లూరు సుబ్బారావుగారు (అనంతపురం) గోపాలకృష్ణయ్యగారి జ్ఞాపకముగా అపభివముగూర్చి కంటినితెరిచుచు చెప్పిరి.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు బాద్లోలి సత్యాగ్రహ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు దేశీయులు తమ హక్కులకొరకు యెట్లు పాటుబడవలెనో చెప్పిరి. స్వరాజ్యసమరము బాద్లోలి యందు ప్రారంభమైనది. ఇతరప్రాంతములవా రందరుగూడ దీనికి సహాయము జేయవలసియున్నది. స్వరాజ్య సాధనకు నూచింపబడిన మూడువిధములం సత్యాగ్రహములలోనిది ఒకటి. ప్రాతనిధ్యము లేని పన్నుల వసూళ్లయెడ తీవ్రనిరసము చెబ్బుట కిదియే మంచివార్తమని వితి వాడులు గూడ అంగీకరింతురు. బాద్లోలి తీర్మానం దు ఉద్యోగులు ప్రతిష్ఠితై ప్రాకులాడి అనేక ప్రారకృత్యములకు గడంగుచున్నాడు.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు శారదానికేతనము వని మొద యాగ్రామము వచ్చియుండిరి. వీరి తీర్మానమును బలపరచుచు యా ఉద్యమముయొక్క చరిత్రను దెలిపిరి. గుజరాతు నాయకులు అతివాగ్ధతగ ప్రవర్తించిరి. సక్రమముగ ఒక మెట్టు లేరునాటి నొక మెట్టు యొక్కనట్లు అనేక కట్టుబట్టుములు చేసికొని ఉద్యమము ప్రారంభించిరి అని లక్ష్మీనారాయణ గారు చెలిపిరి. మహానందయ్యగారు పోలోహితులు దేశాభిమానులు తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రస్తుతం సుపర్యసించిరి. అ్యక్షులు సభను ముగించుచు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని గూర్చి కడు విచారముతో బలికిరి. ప్రజాసేవకు పోషించుటకు తగు యోర్నాలులు లేకపోయినని చింతించిరి. చనిపోయినవారి కుటుంబములకు సానుభూతి చెబ్బుచును బాద్లోలి సత్యాగ్రహమును బలపరచుచు సభలో తీర్మానించబడెను.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు అధ్యక్షునికి వందనములు చెబ్బుచు గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మారకనిధితై ధన సహాయము జేయవలెనని మోపురించిరి.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తూర్పు గోదావరిజిల్లా బోర్డుయొక్క సాధారణ సభ యొకటి 18 తేది మధ్యాహ్నము రాజమండ్రిలోనున్న రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో మ॥ రా॥ రా॥ పోలగోవిందరావు నాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. సభకు ఏడుగురు హాజరయిరి.

(1) పోలగోవిందరావునాయుడుగారు, (2) మాడి రెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు (3) గురుమూర్తిచారగారు (4) గుర్తుల నూర్జానారాయణగారు (5) కాకినాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు (6) పితాపురం తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు (7) రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు.

సభాప్రారంభముననే ఏడుగురు సభ్యులలో సభజరువులు అధ్యక్షునియొక్క తాలూకాబోర్డులనుండి జిల్లాబోర్డునకు సభ్యులు నెమ్మకొనుటకు ఆజ్ఞాపింపుక, కొద్దిమంది మిత్రులతో కాలక్షేపముచేయబూనిన అధ్యక్షుల రాజకీయనీతిని పొగడబూననియు, అట్టిసందర్భములలో సభ ఆపుజేయుట ధర్మమనియు, తమతీర్మానమును ఆమోదించువార సభలో ఎవరును లేక పోయినను తమకు విచారములేదనియు, సభను ఆపుజేయుట ధర్మమనియు, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ॥ రా॥ రా॥ మారిన నరసన్న బి. పి. గారు నడిపిరి. నరసన్న గారు తీర్మానమును ఆమోదించువారు సభలో లేకపోయిరి. కిమ్మట పథజరిగెన. బలంబు పోలవరములో లోపల నెం దిరిపాకాల నొకదానిని త్వరలో స్థాపించుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి. నెలకు నూరురూపాయల జీతమువొడ బాలభట్ల పాధ్యాయ నొకనిని నియమించుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి.

బాగ్ లి సత్యాగ్రహము

గవర్నరుగారికి బహిరంగ లేఖ

డాక్టరు మున్సిగారు తమ శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామ చేయుట బొంబాయి గవర్నరుగారికి వ్రాసిన లేఖ

(నిన్నటి రోజున)

ఆయాగ్, నేను వ్యవసాయమున నా పాతకమును విడిచి మేర వదలుటను నమ్ముచున్నాను. నాగరికతయను విజ్ఞాన విశేషసంకల్పముల వీ ప్రభుత్వముగూడ ఇట్టి నిర్బంధపద్ధతులను ప్రజలపై నమలు పరచుచున్నది. శిస్తుపాచ్చిపుల తిగాదామట యిటుండెనిచ్చి యానిరంకుకాధికార పర్యవేక్ష ఇంకాక క్రొత్త తిగాదా బయలుదేరినది. ప్రజాపరిపాలనా వ్యవహారమునకు సంబంధించిన యాసాధారణ మైన శిస్తు తిగాదామటము గూడ సర్కారువారు దురహంకారముననుండి ప్రజలను నిర్బంధపద్ధతుల నమలుపరచుచుండగా ఆత్మగౌరవము స్వాతంత్ర్య భిల్లము గల ఏ ప్రజయును మిన్నిక పహించి యుండజాలదు. శిస్తుపాచ్చిపులను రద్దు చేసినను చేయక జూయినను యీ విధముగా గవర్నరుమెంటువారు తమ నిరంకుశ స్వభావ భారతీయ కనుబడియు ప్రజలకు దుష్ప్రభావము. అట్టి భోగ్య శిస్తుపాచ్చిపులను అలంబించుచో సహించుచున్నా మాడదా యనునదియే ప్రస్తుతాంధోళనయొక్క సారాంశముగా పరిగణించినది. ప్రజలు శిస్తుపాచ్చిపుల భరించలేము మొరపెట్టుకొనుట సేరము అగునా? కేవలము శాలాకాయం దధికారము వహించియున్న ధిక్కారములకు ఎక్కువ పరిజ్ఞానము కలదని భావించి సదరు సానిటరీకారముల మాటల మీదనే పూర్తిగా ఆధారపడి గవర్నరు గారగు మీరును మీ ఆధికార వర్గమును వ్యవహరించుచున్నార.

నేను నా స్వల్పభారతీయనే గ్రహించిన పై వివరముల నన్నిటిని సాత్వ్యప్రమాణములతో ఋజువు చేయగలను. బాగ్ లి, శిస్తుపాచ్చిపుల విషయమై విమర్శ చేయబడినను కాకున్నను ఇట్టినిర్బంధపద్ధతులను సర్కారువారు అలంబించవచ్చునా మాడదా యనువిషయము ముందుగా నిమగ్నించబడవలసియున్నది. ఇట్టి నిరంకుశపద్ధతులను ప్రజల ముందుగా వెల్లడిచేసి పరిశోధించవలసియున్నది. భారతీయులకుండ డ్రెస్సు సామ్రాజ్యములోని పౌరులకుండ యీ నేకములోని స్వాధీనపరిపాలన, కాంతిసంరక్షణ ప్రకృతిమనుజులగుటల చేయుటకు భారతీయులకుండ హక్కుగలదు. ఇప్పుడు బాగ్ లి తాలూకాలో అమలమింపబడుచున్న కఠిననిర్బంధపద్ధతులను విమర్శించి పరిశీలించుటకు నాకు సహాయముగా చనిచేయుగలందు లకు మరెవరైనా కాసనసభ్యులను నేను ఆహ్వానించుచున్నాను. మేము పరిశోధనచేసినమాటల ఫలితపరిశీలన లింకను మరెవరిని బయల్పడగలవు. మీ సహాధ్యక్షములగు మీ డ్రెస్సు రాజ్యాంగతంత్రజ్ఞానములగు మీ యా నిరంకుశ పద్ధతుల సమర్థింపబడ జాలవు.

బాగ్ లి తాలూకాలోని సహాయ నిరాకరణవాదుల యొక్క, కాసనసభ్యులను నడచుటకు ప్రకృమాంధోళనావాదులయొక్క సహకారము కావలయునని గవర్నరుగారు నా మీద కోరుచు వచ్చిరి.

ఇంతకాలమువరకును ప్రకృమాంధోళనవాదులు సర్కారు వారి నిరంకుశవాదులను తమకుబడు కారణము ప్రకృమాంధోళనవాదుల అలంబించిన కొన్ని రాజకీయనిధాంతములే యె యున్నది.

కాని బొంబాయి గవర్నరుగారును మీతోడను మీ ప్రభుత్వమువారితోడను మీరు ఇకనుండియు ఆంతరంగికముగా నుండవలయునని కోరుటకు మీకు అర్హత పోయినది.

బొంబాయి గవర్నరుగారును మీరు రాజకీయ పక్ష విభజనపద్ధతుల పరిపాలనము చేయుట భాగము కనిపెట్టి వర్తింపజేయుచున్నారు. కాసనసభ్యులని వివిధ రాజకీయ తత్వముల పోలిని భాగము విడిచియున్నారు. రాజకీయాంధోళనా విభులయినవారి నందరిని జోకొట్టి నిద్రబుచ్చి నిర్వీర్యులగా చేసిరి.

సామాన్యపు రెవిన్యూ వ్యవహారములలోగూడ అట్టి వారిని నోరెత్తకుండ చేసిరి. రాజకీయాంధోళనాపరలయినవారు చెప్పెడి మాటలను తృటికరించి నిర్లక్ష్యము చేసి వారి విజ్ఞాపనలను బుట్టదాఖలు చేసిరి. ఈవిధముగా ప్రజాపిత వారు

అగువారి కలనరములను అణచివేయుటలనే మీ ప్రభుత్వము మరింత సీగపడవని యెంచి యీ పద్ధతులను మంచిదని నమ్ముచున్నాడు.

ఈ ల్యాండు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు పూర్వోక్త పరిస్థితి ఏమిటి?

భూమి శిస్తు నిర్ణయము చేయుటయం దవలంబించిన దగు నూత్రములను నిర్ణయించు ఆధికారము ఆము రాష్ట్రీయ కాసనసభల వారికి వదిలివేయవలయు నని జూయంటుపార్లమెంటు లోకి విడిచివారు సిద్ధాంతికరించిరి ఆ విధముగా సదరునిర్ణయాధికారము కాసనసభలకు వర్తింపజేసి అమలుపరచవలయు భూమి శిస్తుపాచ్చిపుల విషయమై తలపెట్టవలసి 1924 సం. 10 ములో యీ రాష్ట్రీయ కాసనసభవారు తీర్మానించిరి. అట్టి శిస్తు నిర్ణయమునా నిరూపణాధికారము కాసనసభల కొసంగబడువలయు యీ రీ సెటిల్మెంటు ప్రకారము మీరు నిర్ణయించిన పాచ్చిపుల రేట్లు ప్రకారము వసూలు చేయుటయొక్క ప్రారంభించవలసి 1927 సంవత్సరములో యీ రాష్ట్రీయ కాసనసభ వారు తీర్మానించియుండిరి. ఇట్టివివరము శిస్తుపాచ్చిపుల రేట్లను నిర్ణయించిన కమిటీ వారు తమకు సలహానిచ్చుటకై కొందరు కాసనసభ్యులను చేర్చి యొకసలహాసంఘము నియమింపవలెనని కోరిరి. కాని అట్టిసలహాసంఘము నూత్రముల పరినిర్ణయము నాన్వేషితులను ఆగు రా. బి. నాయక్ గారును శివరాసానిగారును కలిసి ఆండర్సుగారి ప్రత్యేక ప్రకటనయొక్కమైన శిస్తుపాచ్చిపులరేట్లకు విమర్శించి వాములను వెల్లడించి సరైన సర్కారులను నానించి సలహానిచ్చినపుడు అట్టి సలహాదారుల మాటలు నిరసనభావముతో నిర్లక్ష్యము చేయబడినవి. లోపాల యికారిని యితరులు పెట్టుకొనిన మొలము వ్యర్థమైనవి. ఎట్లా యెవరైనా బట్టెలునుగూర్చి కాసనసభలో చర్చించుట కాలమును బాగ్ లి రైతుల కష్టమునుగూర్చి కొంచెము కాసనసభలో చర్చించుటకుగూర్చుకొని కాలది నిమిషములయనకాకము లభించెను. మేమెన్నివిధములుగా ఆందోళనచేసిన మాకు లభించెడి ప్రత్యుత్తరమునకా: - సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు సర్వజ్ఞుడనినా, అతనితెక్కాను నిర్ణయమును నిర్లక్ష్యములని యు, సర్కారువారు చాటియుచున్నా. ఈ ప్రత్యుత్తరమున జూచి రాజధానిలోని వారందరిను విమోహించుచున్నాడు. ఇట్టివివరము యీ శిస్తుపాచ్చిపులనుగూర్చి కాసనసభలో వోట్లుతీసికొనబడినవి. మితిమీరినంతయును నిర్లక్ష్యమునకు (గవర్నరుగారు) చాలా నేర్పుతో వ్యవహరించిరి. ప్రకృమాంధోళన పక్షము రాజకీయ వ్యవహార సమర్థతయు న్నన, వీరు ప్రజలకు తన ప్రతినిధులుగారిని గాని కాసనసభాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచువారు కారనిగాని మీరు చాటిచగలిగిరి.

ఇట్టి వివరము ఏదో విధముగా శిస్తుపాచ్చిపుల కను మాలముగా ఆధిక సంఖ్యాకుల వోట్లను కాసనసభలో సంపాదించి ఈ కాసనసభాభిప్రాయమునే తాము తిరస్కరింపించిరి. ఇంతకు పూర్వము యీ శిస్తుపాచ్చిపుల చేయగూడదని యీ కాసనసభవారే చేసియుండిన తీర్మానములుగూడ ప్రజాభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచినవి. అవి గవర్నరుమెంటువారు నేడు మరచిపోవుట నైనను వీలులేదు. కాని శిస్తుపాచ్చిపులనే ఎట్లా యొక్కట్లు పద్ధతిలో ఆధిక సంఖ్యాకులచే మాయావాదులను లెవల ఆమోదించజేసి యీ సభాభిప్రాయము మీకు అజహులముగా నుండుటలకు యీ తీర్మానము ప్రమాదాకరమునయొ ప్రజావాక్యమునియు సర్కారు వారు భావించిరి. ఈతీర్మానము ప్రజాభిప్రాయముని వింటున్న ప్రభువుగారు ప్రమాదముగా గైకొనిరి. ప్రకృమాంధోళనావాదుల మునుమేము కాసనసభలో పట్టిన మాటలన్నియు అప్పుడు ప్రజాభిప్రాయములు కావలసి త్రోసివేసిరి. కాని, బాగ్ లి ప్రజల కృతనిర్ణయమై సాత్వ్యకనిరోధము నలంబించి, ప్రభుత్వ కాసనములనే ఉల్లంఘించుటకు ప్రారంభించిరి. మేము ఆకాదు కాసనసభలో చెప్పిన వాక్యములలో ప్రజాభిప్రాయమునే వ్యక్తపరచి యుంటిమని నేడు బాగ్ లి ప్రజలు తమకార్యాచరణలను సరుగు చేసిరి. అప్పుడు కాసనసభ్యులకు మేము మిమ్ములను కోరియుండిన సహాయములు కొలదివేయెను బాగ్ లి సత్యాగ్రహోద్యమమును కాంతింపజేయుటకు నేను మీరెక్కువ వరకులకు అంగీకరించవలసి వచ్చినది. ప్రకృమాంధోళనావాదులమకు మేము కాసనసభలో ఉండిరాగల ప్రజాకల్లాలములను నివారించుటకై ప్రజాభిప్రాయమును ముగ్ధ క్రమముననుండెను మాయాభిప్రాయమును మీరు తృటికరించి మేము కాసనసభలో మార్పుండుటయే మీకుకంట కమెయండినయెడల నా సహకారమును మీరు వాంఛించుటకు వీలులేదు. అది మానవలక్షణము కాజాలదు.

గత ఫిబ్రవరి నెలలో రావుబహదూరు శాయక్ గారి సహాయముగానీ, గత మే నెలలో రావుసాహెబు బాదాభాయిగారు కోరిన సహాయముగానీ ప్రజలకు గంభీరమైన యుండినచో అట్టి సహాయమును కండ్ల కర్చుకొని మీ ప్రభుత్వమే మా ప్రభుత్వముగా నెంచియుండెడి వారము. కాని, ఆకాదు దయ చేసి యుండవలసిన స్వల్పసహాయమునే ఇప్పుడు మీరు ప్రసా

దించినప్పటికిని ప్రజలచే నిర్లక్ష్యము చేయబడి నిరసింపబడి తృటికరించ బడును. ప్రకృమాంధోళనావాదుల మునుమేము మీరు విజ్ఞాపనల చేయుట వల్ల నిన్వయోజకులమై రివి నూ వదలుటను మించిన తీవ్రపద్ధతులను నేడు ప్రజలు అలంబించుచున్నార. ఇప్పుడు గవర్నరుమెంటువారు ప్రజలను నిర్బంధించి హింసించినను కోరినవరముల నొసంగినను అభిమాన బుద్ధితో వ్యవహరించుటలేదని వ్యక్తమైనది.

కనుక మీ ప్రభుత్వమే మా ప్రభుత్వముని మే మికనుండి యు భావించ వీలులేదు.

గత ఆదివారమునాడు మీతో సంప్రదించి యుంటిని. నిర్బంధ విధానము నిలిపివేయవలసిన అనించితిని. కాని, నేను భగ్గుమనోరథుడనైతిని. ఎందుచేతననా 280 మంది ఆయాధిపాలులైన పోలీసులు బాగ్ లి తాలూకాకు క్రొత్తగా గొనిరాబడిరి. 4 గురు స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటులు క్రొత్తగా నియమింపబడిరి. పీఠీగారు స్వేచ్ఛల నూపరింపెండెంబుగా బాగ్ లి ప్రజల నితిలయకారణభూతులై వెలయునట్లుగా నియమింపబడిరి.

ఇటువంటి వైఖరిని ప్రభుత్వమువారు అలంబించుచున్నపుడు, బాగ్ లి నేను కండ్ల జూచిన వైపరీత్యములు నెలకొనియున్నపుడు, ఈ రాజధానిలోని పట్టభద్రుల తరపున కాసనసభలో సాసభ్యత్వమును వహించుటకు అర్హుడనై ప్రజాపితవారును కాజాలను.

(1) బాగ్ లి ప్రజలు కోరిన విచారణసంఘమునియొక్కమును ఎదురు ప్రజలకోరుటకు హక్కుగలదా లేదా?

(2) అట్టి విచారణసంఘమువారు చేయబోయెడినిరారణ ప్రాతికర్షములకు ప్రస్తుతము తాత్కాలికముగా యీశిస్తు సమాఖ్యను నిలిపివేయగూడదా?

(3) ఇప్పుడు గవర్నరుమెంటువారు అమలు జరుపుచున్న కఠినపద్ధతులతో అలంబించుచున్న నిర్బంధపద్ధతులు ఆమోదించి పరిపడగినవా?

ఈవిషయములలో నేను యేవిధముగా ఆధికారము వహించి నానియోజకవర్గములకుపున వ్యవహరింపవలయునో నిర్ణయించగలందుకై నానియోజకవర్గమువారిని ఆహ్వానించుచున్నాను.

మింట్లో - మీ రీరాజ్యాంగ సంస్కరణములు అమలులో నున్నది నములందు పరిగోపదాను సరేభగారు తాముకల్పితము ప్రాబల్యమును కాసనసభలో వినియోగించి రెవిన్యూ వ్యవహారములలో కావలసిన విచారణ జరిపించగలిగిరి ఆ విషయములో గవర్నరుమెంటువారి మంత్రివర్గమునందు భారతీయసభ్యులొక్కడే యుండెను. ఆనాటి కాసనసభ స్వల్పాధికారమునే కల్గియుండెను. కెయిరా జిల్లాలో శిస్తుల తిగాదా నచ్చినప్పుడు కాసనసభ్యులను సత్యాగ్రహము కొనసాగింపబడినది. అట్లయ్యున, ఇట్టివివరము సాధారణముగా వ్యవహారపరిష్కారమును ప్రభుత్వమువారు చేసిరి. ఇప్పుడు నూతన రాజ్యాంగసంస్కరణలను ప్రకారము గారి గురు భారతీయులు ప్రభుత్వ మంత్రివర్గమునందు ఆధికారము వహించియున్నను నేడు మనము అసహాయుల మైతిమి. బొంబాయి కాసనసభ ప్రజాపరిపాలనతో నిండిజే గాని ప్రజాప్రతినిధులమాటయే సర్వవాక్రొసివేయబడును బాగ్ లి తాలూకాలో శిస్తుపాచ్చిపుల విషయములలో యీ కాసనసభలోని ఆధిక సంఖ్యాకుల తీర్మానమే గవర్నరుగారున మీకును వింటున్నవారికిని ప్రమాదాకరమైనది గనుక ఆ సభలోని నా సభ్యత్వమును వదలుకొనుచున్నాను. బాగ్ లి తాలూకా ప్రజాహింసలను గ్రహించి అభిమానము వహించిన నియోజకవర్గముతోడనే నేను ఏ కి భవించి రాజధానిలోని ప్రజలకందరికిని విజ్ఞాపన చేయుటయే నాకర్హమముగా భావించుచున్నాను.

బాగ్ లి విషయములలో మీతో సంప్రదించిన యెడలను నావంటివారి యెడలను మీకు కనబరచిన మర్యాదలకై నేనెంతయు గృతజ్ఞుడనుకాని యీ ప్రభుత్వవిధానము కేవలము ఒక్క ప్రత్యేకాధికారి స్వతంత్ర యజ్ఞాసార మెనదియగుగాదు. కేవల ప్రజాభిప్రాయానుసారమైన ప్రభుత్వమును కాదు. అందులకు మీవంటి ప్రధానపరిపాలనాధికారులు మాయెడల ఆదరణ కనుబరచినను నిరుపయోగమే యగుచున్నది.

జమీన్ దారం మిల్లునమె

పనివారు నిశ్చలముగా నుండుట

జమీన్ దారం, జూన్ 20: - కాలమానము పరిశాసనం డకపోవుటచే నిప్పుల పథలంగాని, ప్రదర్శనములుగాని జరుగుటలేదు. తిలక్ పుస్తకాలయమునందు క్రొత్తనిన్నీకల జరుగుచున్నవి. ప్రజలు శాంతిగాను నిశ్చలముగాను నున్నార. కర్మాగారములలోగాని బయటగాని మార్చేమియు లేదు. (ఫీ ప్రెసు.)

బాల్కలీ సత్యాగ్రహము
శంఖారావము
వల్లభాయి పటేలుగారి
యువన్యాసము

బాల్కలీ సత్యాగ్రహనాయకులైన వల్లభాయి
పటేలుగారు 16 గ్రామముల రైతులసభలో
చెప్పిన యువన్యాసము

బాల్కలీ, జూన్ 18-16 గ్రామములనుండి వచ్చి
సమావేశమైన రైతులసభలో వల్లభాయి పటేలుగారు గత
సాయంత్రము వరియారుగ్రామములో సభ్యునిచేరి, ఈసభ
రలవని తలంపుగా జరిగిన రైతులందరూ సంకల్పమాత్రమున
వందలాదిగ సమావేశమైరి. వల్లభాయి పటేలుగారు యిట్లుపన్య
సిందిరి-

వరాహులయొక్క ప్రవర్తన ప్రకటనగానన్నదని గవ
ర్నమెంటువారు సమర్థించి కొనియాడుటవల్ల గవర్నమెంటు
వారు తమ ఆవలంబించుచున్న ప్రారపదతులకు పశ్చాత్తాప
తెన్నలు కన్పించుటలేదు గోరుచుట్టుమీద నోకటిపోటునే
యువన్యాసము, బాల్కలీ రైల్వేస్టేషనులో ఉప్పు ఆపహరించిన
వరాహ దొంగతనము చేసినట్లుగా నేను ప్రజల సాక్ష్యము ని
య్యగలను. కాని పోలీసువారు నేరమును కప్పిపుచ్చుటకై యె
ట్టి యవినీతికరపద్ధతులనైనను ఆవలంబించుచున్నార.

గవర్నమెంటువారు సమాధానమునిచ్చియును దాక్షిణ్యభావమున
కనుబరచలేదు. ఇటువత్తులులవారికిని ప్రాతిపదిక మైన ముఖ్య
మతమునే వారు అంగీకరించుటలేదు. అమరతులేవగా-
ఈ సత్యాగ్రహమునందు శిక్షితులై చెరపాలయం దుంచబడిన
వారి నందరిని విడుదలచేయవలయును-సర్కారు అధికా
రులు యీతొలకాలో హద్దుమీరి చలాయించిన అధికారము
విషయమై విచారణచేయవలయును, నిష్పాక్షికమైన యొక
విచారణ సంఘమును నియమించి శిక్షు హెచ్చింపుల శ్వాయా
శ్వాయములు గూర్చి విచారణ చేయవలయును. గవర్నమెం
టువారు తమకు చేతనైనట్టి పకల నిర్బంధవిధానములను
అములు పరచవచ్చును. వారికిగల అస్త్రముల నన్నింటిని
ప్రయోగింపవచ్చును. కాని వారు అపజయ మొందుట
నిశ్చయము.

ఇంక కొన్నిదినములు గడచినచో, ఇప్పు డీజనులను
హింసించి ప్రారముగా అధికారముగా చలాయించుచున్న
యద్యోగులయొక్క పిల్లలను కుంటుంటికులను యీ యద్యో
గుల దౌర్జన్యమునకై తపించగలరు. అప్పుడు శిలాపృథ్వీయము
లకుడ కరిగి నీరై పోగలవు.

ఎటువంటి ప్రార చక్రవర్తితనను మచ్చిక చేయుటకు
నిరాయణులైన ప్రజలకు గాంధీమహాత్ముడొక దివ్యమైనమార్గ
మును బోధించెను.

ఈ సత్యాగ్రహదీక్ష యింకను కొన్ని శాస్త్ర జరిగెడిచో
ప్రపంచమునకు నూతన చింతాపథే మొకటి మనము చేయువా
రమగుదుము. కేవల ప కు బల దౌర్జన్యము క్రింద
క్రుంగి కృశించి నిస్త్రాగిజెందియు నున్న చూ న వ కొ డి
నుద్ధరించుటకు మనము మార్గమును చూపిన
వార మగుదుము. సర్కారులో చాఖలుచేయబడిన భూముల
గూడ రైతులందరినూ వల్లె సాగుచేయుటకు ప్రారంభించవలెను.
మిగు యీకార్యమునందు తోడుకావలయు నన్నచో మిశ్రై
లకు మిగు వెంటిపీకొని సాగుచేయ మొదలుపెట్టుడి. ఇది
దౌర్జన్యరహితమైన పోరాటమునకువల్ల మిశ్రైలకుమి
కార్యరంగమునకు రావచ్చును. శ్రీలు తమసహజస్వాదయ సై
ర్వల్యములను, కష్టసహనములను తమసోదరులకన్న ఎక్కు
డుగా యీదౌర్జన్యరహితము పోరాటమునకు అర్హులైపెధిరలు.
ఈవర్గ రైతులందఱు పురస్కారములనే శ్రీలుగూడ బహిరంగసభ
లకు హాజరుకాలేక పోవచ్చును.

ఖలేదారులను ఖలే దారులు కాని వారిని
విడదీసి భిక్షాదరణమును జూపి గవర్నమెంటువారు విమర్శ
లను నిరత్యాహులనుగా జేయజూతురు. వారు రహస్యముగా
ప్రచారముజేసి విమర్శలను చీలదీయుదురు. కాబట్టి మిశ్రై
మిగు వరస్పరచు అనుచునించవలెదు. గవర్నమెంటు ఏజంట్ల
మాటలకు చెవియొగ్గలరు. మిశ్రై ఏవిషయమైనను సంజోహ
భయము కలిగినప్పుడు శాసనద్వయ రండి.

అన్నిటికన్న మిగు ముఖ్యముగా గమనించవలసిన దేను
నగా నమ్రభావులై దౌర్జన్యభావమునీటి సాత్వికభావమునే
వహించవలయును. దౌర్జన్యరాహిత్యమే మిహిటి చింతామణి.
అత్మ సైర్వ ము విషయము భగవంతుడు మిగునగ్రహించు
గాకయుని సదా ప్రార్థించెదను.

సభలో వెంటనే రు 300/ల చందాలు వసూలయ్యెను.

బాల్కమునందు ఆరోగ్యముగా నుండిన
వృద్ధాప్యమునందుకూడ ఆరోగ్యవంతురాలిగ
నుండగలదు.

ఇది మీ స్వామిజీవన! మీకు ఎక్కువకాలము జీవించువారలవలె వల్ల
భృతు ఆరోగ్యవంతుడను పొందుతుంటా? !
ఎప్పుడైనను ఆరోగ్యముగాను, బలహీనముగా నుంటిరా? మీకు ఎప్పు
డైనను వినుతి జనించి పోయిన వినుతిని తెలుపుచుంటిరా?
తరచుగా తలనొప్పులు, కీడితర నొప్పులు వచ్చుచున్నవా? గృహకృత్యముల
యెడ అపవర్ధ్యత కనుపరచుచుంటిరా? మీర సంతృప్తి నొందుచుంటిరా? వాటి
వలన భయములేదు. శ్రీ ఆవియతలు సరియైనశిక్షలో నుంచ పిల్లలకు మందు
తర్పడినవి. మీకు వాటి వ్యయముగా పరిశీంపును.

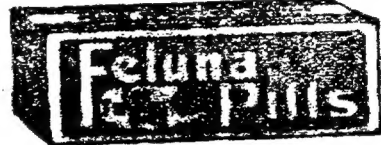
ఫీలూనా మాత్రలు శ్రీలకు మాత్రమే. ఫీలూనా మాత్రలు శ్రీ వ్యాధుల మూలమును లోలగించును. రక్తపుష్టిని
కలిగించి నిర్మలారోగ్యమును నేకరించును. కండ్లకాంతిని హెచ్చించును.

బాధితులకు వాటిల సేవలు ఫీలూనా మాత్రల సేవలవల్ల తమ ఆరోగ్యమును పొందగలిగి సుఖించుచున్నార
బాల యావన, కామరవార్ధక్యవశలన్నిటియందును శ్రీ ఫీలూనా మాత్రలు సహాయ మొనర్చి, బాధల నంత
రింపుచున్నది. సుఖులైన వేలకక. శ్రీ జనముచే ప్రశంసించ బడుచున్నది.

శ్రీ బాధకు ముఖ్యకారణములు శరీర మర్మావము యెడల మిగు సరిగా నుండవలెను. ఫీలూనా మాత్రలు
ములలో జావములు గలిగియుండుటయే. వాటిని శుద్ధి వాటిని శక్తివంతముగ చేయ సాధ్యము గలిగియున్నది.
పరచి పుష్టి చేయవలెను. వాటిమీదనే దేహరో ఫీలూనా మాత్రలు యిట్లు రక్తపుష్టి యొనర్చుటయే శ్రీ
గ్యము వాధారవడియుండును. అవి సరిగా వర్తించని వ్యాధులకు త్రిశూలముగా వర్తించుచున్నది.

వల సీసా 1 క రు 2/4.

Sole Agents :
PATEL & DHONDY
P. O. Box 838,
Bombay

ఇండియా
బర్మా, సిలోనునందంటను
కెమిస్టు లందరవద్దనుదొరకును

పాస్తుబాక్సు నెం. 620 కలకత్తా
సినలైన ఫెలూనామాత్రలు ఎజ్జెవికవశలలో అమ్మబడును
గ్రహామ్ రెమిడిస్ లిమిటెడ్, కేప్టాను, యస్. ఏ. వారి ఉత్పత్తి. (84)

న్యాయస్థానవార్తలు
మైనరు పిల్లలను తల్లి
అన్యమతమున గలుపవచ్చునా?

న్యాయమూర్తి వేపారామేశ్వరవంతులుగారి యెదుట
గుత్తికొండ రత్నమ్మ క్రైస్తవమతములో తిరుగుచు,
ఆ మతసంబంధమైన ప్రార్థనలజగ్గు పులములకును, మత్రిగంధ
మును జరుపుచు ఆ మతమున స్వీకరించుటకు ఇష్టమును జా
పుటయే గాక ఆమె మైనరు కుమార్తెల కనకమ్మ అనే వామక
శేడగల కనకరత్నమ్మను, నుబ్బాచమ్మ అనే వామక శేడగల
చెంకటజమ్మమ్మను, మైనరు కుమారుడు వీరభద్రరావును సదకు
మతమందు శేర్మలకు ఇష్టమున్నట్లు తెలియుచున్నది గాన
సదకు రత్నమ్మ కండ్లియొన విరాస్వామి తన ఆల్లుడు పోయిన
లగాయకు (అనగా 1916 సం) తల్లితరపున మైనరు పిల్లలకు
సన్నిహితమై కుడుగానండి కుటుంబమునకు సంబంధించిన అన్ని
వ్యవహారములను సక్రమముగాను, మైనరులకు ఉపయోగము
గాను జరుపుచున్నందున తండ్రిమతమునే మైనరు పిల్లలకుడ
పెంచవలసినదిగాన సదకు మైనరు కుమారుడు కుమారీలకు సదకు
విరాస్వామికి ఒప్పజెప్పి వాని పోషణక్రింద నుంచవలసినదని
విశేషముగొర్లు జడ్జి వేపారామేశ్వరగారి యెదుట మచిరాజా
అప్పారావు పంతులుగారు పిటిషనుకరతపున కొరిగిరి.

రత్నమ్మ పెనిమిటి వెంకటచూ 1916 నవంబరునకు చని
పోయెను. అతనికి ఇద్దరు కుమార్తెలు, ఒక కుమారుడు కలరు.
ఆతని మరణానంతరం ఆతనిభార్య రత్నమ్మ తన తండ్రియగు
విరాస్వామి వద్ద కేసి ఆతని పోషణక్రింద నుండెను.
శ్రీ అగుటచే తన కుటుంబ వ్యవహారములనుజరుపుటకు రత్నమ్మ
తన తండ్రి విరాస్వామికి అధికార మిచ్చెను. విరాస్వామి పిల్లల
క్షేమముకొరకై వ్యవహరించుచు మైనరు కుమారుడు వీరభద్ర
రావును కి సంవత్సరములనుండియు రాజమండ్రిలో పాఠశాల
లో ప్రవేశపెట్టెను. కొంతకాలమునకు రత్నమ్మ క్రైస్తవ మిమ
నరి శ్రీలలో సమానాసముజేసి వారల మతములో కలియనట్లు
తెలుపుటయేగాక మైనరు పిల్లలకుగూడ సదకు మతమందుకులు
పుటకు ఉద్దేశించుచున్నది. పిటిషనరు విరాస్వామి ఇట్లుజేయ
మాడదని అనేకపర్యాయములు తన కుమార్తె రత్నమ్మతో
జెప్పెనుగాని నిరవయోగము లాయెను. ఒక శాదురత్నము పిటి

షనరు పోషణక్రిందకు తెప్పించవలెనని పిల్లలతోగూడ నింటిలో
కనుండుకపోవుటచే వీరకులు వెతక వారంభించెను. చివరకు
రేవల్లెలోనన్న విషయరీతి గృహములవద్ద కనుపించెను అన్యాయ
ముగా మైనరు పిల్లల నచ్చట నిలిపివేయుట కాస్త్రనిరదయు
గాన సదకు పిల్లలను మరల పిటిషనరు పోషణక్రిందకు తెప్పింప
వలెనని పిటిషనునందు కలరు.

మచిరాజా అప్పారావుపంతులుగారు పిటిషనరు తర
పున వాదించుచు మైనరుపిల్లలను పిటిషనరు సంరక్షకత్వము
క్రింద నుంచవలసినదనియు, పిల్లలు తండ్రిమతమైన హిందూ
మతమందే నుంచవలెననియు వాదించిరి. ప్రతివాది తరపున పిల్
లు ఇంకను క్రైస్తవమతమందు చేర లేదనియు, ఈవిషయము
వరీమ్యూరముగవరకు సదకు మతమందు పిల్లలను చేర్చమనియు
నూచింపబడెను.

న్యాయమూర్తులు తీర్పులేప్పుడు ఈపిటిషను హెలి
యన్ కార్యకు ఆప్యక్రిందరాదనియు, సంరక్షకత్వముకొరకు
పిటిషనరు సివిలుగొర్లులో దావా తీసికొనిరావలసినదనియు
పిటిషనును కొట్టివేయుచు సదకుదావా వరీమ్యూరమునవరకు
పిల్లలను మరలమందు కలంపమాడదని జెల్పిరి.

* అబ్బాస్ అలీఖాన్ గారిఎదుట
చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు నిన్ను మునుస్వామి
కరీయప్పన్ అనువాడు పూనమలిలో పెరుమాల్ అనువానికి
ఆవును దొంగిలించినందుకై 879 ఇండియన్ పీసలలోడ్ ప్రకా
రము మొదటి నుద్దాయికి కి నెలలు రాదనవానికి ఒక నెలయు
కఠినశిక్ష విధించిరి. ఇందు మొదటి నుద్దాయి యిజివరకొకసారి
జైలునందుండుటడెను.

లిలోవానమ్మ పరిస్థితులు
సుఖి వ్ గారి విన్నపము
కలకత్తా, జూన్ 21-తెంగాల్ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్
సభాధ్యక్షుడగు శ్రీయుతు కుభావచంద్రబోసుగారు కన్పకాల
మున మన వీరకార్మికులకు సాయముచేయుట భారతీయుల
విధియని యొక విన్నపముజేసినారు. (శ్రీ. ప్రెస్.)

కుంభకోణం పూర్వారపరాయణులు
ఖండించుట
కుంభకోణం, జూన్ 20-నిన్న యిచ్చల జరిగిన పూ
ర్వారపరాయణులసభలో వారిలెలాన్ కారదా, మత్తులమ్మ
రెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన పిల్లలను ఖండించుచు తీర్మానము చే
యబడెను. (శ్రీ. ప్రెస్.)

లేబరు పక్షపు ఆర్భాటము

శ్రీకృష్ణ

అన్ని కలు సమీపించుకొనియు, బ్రిటీషు లేబరు పక్షపు ఆర్భాట మధికమగుచున్నది. హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారమును చేకూర్చెదమని చెప్పిన, లేబరుపక్షమువారు నేడు ఆనంగ తినే తలపెట్టుట లేదు. హిందూదేశ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునంగతి వీరికి పట్టుటలేదు. స్వయం నిర్ణయ సూత్రమునకు విరుద్ధముగ నియమించబడిన రాయల్ కమిషనులో సభ్యులుగ జేరుటకు, లేబరు పక్షమువారు సమ్మతించిరి. రాజకీయశయములలో వీరికిని కన్సర్వేటివు పక్షమువారికిని భేదము గను పించుటలేదు. రాయల్ కమిషనును హిందూదేశము జహిష్కరించినందులకుగాను, మాగ్డనాల్డు ప్రభృతులు మండిపడుచున్నారు. ఇంపీరియలిస్టులలో వీరు అగ్రగణ్యులగుచున్నారు. కన్సర్వేటివులవలె వీరును భారతీయులలోపములను కనుబడిచి, దేశము నావరించిన సమస్య రాజకీయసమస్యగాదని చాటుచున్నారు. రాజకీయ సంస్కర్తలు, ప్రజలకు మిత్రులు గారని, వీరు అన్యాయదేశముగ సూచించుచున్నారు. భారతీయు లెల్లరును విద్యావంతులై, తమ దేశమును రక్షించుకొన శక్తిని సంపాదించువరకు ఇండియాకు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించ వీలులేదని, కన్సర్వేటివులు మామూలుగ తెలుపుచుదురు.

విద్యావ్యాప్తియూ, ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమువలన సాధ్యపడకున్నది. విద్యపై వెచ్చించుటకు తగిన డబ్బు మిగులకున్నది. దేశరక్షణలో సుశిక్షితు లగుటకు భారతీయుల కవకాశముల నిచ్చుటలేదు. తుదకు మితమగు స్క్రిన్ కమిటీ సూచనలుగూడ నిరాకరింపబడినవి. అమ్మ తాబెట్టును అడుగుకొని తినసీయదను సామెతవలె, కన్సర్వేటివులు భారతీయుల యభివృద్ధి కెట్టి యవకాశముల నీయబోరు. మీదుమిక్కిలి అట్టి యభివృద్ధి గలుగువరకు స్వరాజ్యము నీయ వీలులేదనుచున్నారు. దీనియర్థ మేమి? స్వరాజ్యము నెన్నటికిని ప్రసాదించ వీలులేదనియేగద. ఈకారణముచేతనే భారతీయ నాయకులు స్వరాజ్యము లభించినగాని, ఇతర సౌకర్యములు చేకూరవని మొరలిడుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారును ఇట్టి సిద్ధాంతమునే ప్రతిపాదించుట నేర్చుకొనిరి. హిందూదేశమునందు కార్మికుల స్థితి చక్కబడి, వీరి దార్ద్ర్యము తొలగువరకు స్వరాజ్యమువచ్చి లాభములేదని, లేబరు ప్రముఖులు తెలుపు చున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో కార్మికులుగాని, మరి యేయితరతరగతివారుగాని,

సర్వరాభివృద్ధి గాంచుట కవకాశములేదు. దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన పిమ్మటగాని, ప్రజల నావరించిన కష్టములు దొలగజాలవు. స్వరాజ్య సిద్ధికి బిమ్మట, భారతీయులు ఆంతరంగికసమస్యలను మిగిలిన దేశములవారివలె పరిష్కరించుకొన గల్గుదురు.

నాగరికమునం దభివృద్ధి జేసిన ఇంగ్లండు ప్రాన్సు మున్నగు దేశములందు కార్మికులస్థితి మాత్రము చక్కబడెనా? ఇప్పటికిని కార్మికులకును యంత్రయజమానులకును మధ్య కలహములు సాగుట లేదా? అయినను కార్మిక సమస్యలు పరిష్కారమగు నను ఆశ, అక్కడప్రజలకు గలదు. స్వపరిపాలనానుభవమే, యిట్టి ఆశకు కారణమగుచున్నది. అట్టితరి, హిందూదేశము స్వరాజ్యసంపాదనపైననే తన మనస్సును లగ్నముజేయుట యవసరమగుచున్నది. తమబాధ్యతలను తగ్గించుకొనుటకును, తమ వాగ్దానములను నీటగలపుటకును, లేబరుపక్షము వారెదురు తిరిగి భారతీయులను నిందించుచు, ఇంపీరియలిస్టులకు మద్దత్తు చేయుచున్నారు. లేబరు ప్రతినిధులు పర్సెలు, హాల్సువర్త్ గార్లు హిందూదేశ కార్మికపరిస్థితులను విచారించి, కార్మికుల దుర్గతిని తమ రిపోర్టునందు వర్ణించిరి. ఇంగ్లండులో కార్మికులకు దొరకనడబ్బులో నల్పభాగమైనను హైందవ కార్మికులకు దొరకదని, వీరు అధిక్షేపించిరి. కాని, బ్రిటీషు పారిశ్రామికులతో బోల్చిచూచిన, హైందవ పారిశ్రామికుల స్థితిగూడ ఇంతహీనముగ నుండునని చెప్పవచ్చును. యజమానులకే సరియగు లాభము దొరకనపుడు, కార్మికులకు పాచ్చు వేతనములనిచ్చి ఎటులభరింపగల్గుదురు? ప్రభుత్వము వారు హైందవపరిశ్రమలకు తగినరక్షణనొసగకున్నారు. తగిన ప్రోత్సాహ మొనగుటలేదు. హిందూదేశమునందు ఎంచదగిన పరిశ్రమలు కనుపించకున్నవి. కార్మికులలో పలువురు పాలముబని చేయువారు. వారిసంగతి, లేబరు పక్షమువారి కనలే దెలియదు.

భూములరాబడి వృద్ధిగావలయు ననినను, పరిశ్రమలరాబడి వృద్ధిగావలయుననినను, అధికపుబరువులను తొలగించి, ప్రభుత్వమువారు విశేషసహాయ మొనర్పవలెను. అందుచే నిది రాజకీయప్రశ్నయగుచున్నది. పర్సెలు ప్రభృతులు నిజమగు కారణమెద్దియో గ్రహింపకున్నారు. హిందూదేశము నుండి వెలుపలకుబోవు ధనప్రవాహమును వీరు గుర్తించరయిరి. గృహపరిశ్రమ లేల యడుగంటెనో వీరు కనుగొనరయిరి. కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య నుదయించు సంఘర్షణమే, కార్మిక సమస్యయని వీరు తలంచుచున్నారు. పర్సెలుగారు హిందూదేశమునం దంతటను దుర్భరదార్ద్ర్యము గలదని యంగీకరించిరి. ఈదార్ద్ర్యమునందు ఏకొలదిమందియోదప్ప భారతీయు లెల్లరును మునిగియున్నారు. విద్యాధికులును, నిరక్షరకుటుంబమునూడ దీనిచే పీడింపబడుచున్నారు. అందుచే హిందూదేశ సమస్యను విశాలదృష్టితో జూచువారు ప్రజల పరాధీనస్థితిని తొలగించుట ముఖ్యవసరమని, గ్రహింపనేర్తురు. లేబరు ప్రముఖుల రిపోర్టు కన్సర్వేటివుప్రతికలకు మితిలేని సంతసము గలిగించినది. భారతీయులను నిరసించుటకు కన్సర్వేటివులతో

పాటు లేబరు పక్షమువారును బూనుకొన్నందుకు, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రిక మిక్కిలి సంతృప్తి జూపుచున్నది.

బ్రిటీషు కార్మికులు పర్సెలుగారి నివేదికను బాగుగ పరిశీలించవలయు నని, మార్క్సింగుపోస్తు ఎచ్చరించుచున్నది. హిందూదేశపు మిల్లులతో బ్రిటీషు మిల్లులు పోటీజేయలేక బోవుటకు కారణము, హైందవ కార్మికులకు తక్కువ వేతనముల నిచ్చుటయే యని, యీపత్రిక దెలుపుచున్నది. హైందవ పరిశ్రమల నేదియోయొకటిరున అడుగంటజేసి, బ్రిటీషు వర్తకమును వ్యాపింపజేయుటయే, యీ పత్రికతలంపుగ నున్నది. శీతకాలములో వెడలుటచే, పర్సెలుగారి కింకను నిజస్థితి తెలియలేదట. వేసవికాలములో జూచుచో, హిందూదేశపుమిల్లుల ఘోరస్థితి ముకింత వ్యక్తమగునట. అందుచే నీమారు వ్రాసెడి రిపోర్టులో, భారతీయులు నిర్వహించెడి మిల్లులను, అసలే మూసివేయవలసినదని వ్రాయుటకు, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రిక పర్సెలు ప్రభృతులను పురికొల్పుచున్నది. హిందూదేశపుమిల్లు లేతీగున నయినను అంతరించుచో, మార్క్సింగుపోస్తు పత్రికకు నిదురపట్టును. లాంకుమైరు వర్తకము క్షీణించుచున్న సమయమున బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారును కన్సర్వేటివుపక్షమువారును చేతులగలిపి, హిందూదేశపు మిల్లులను నిర్మూలించుచో, బ్రిటీషు వర్తకులకు మితిలేని సంతసము గలుగగలదు. పర్సెలు రిపోర్టులో నొకవిషయమును మాత్రము మార్క్సింగుపోస్తు దిగ్భ్రమింపజాలకున్నది. ప్రస్తుతదేశదుస్థితి, బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు గౌరవప్రదము గాదని, పర్సెలుగారు చెప్పి కొంతభాధ్యతను పాలకులపైగూడ మోపిరి. ఇది మార్క్సింగుపోస్తుకు ఏమాత్రము రుచింపదయ్యెను. పర్సెలుగారు, భారతజాతీయవాదులు దెలిపెడి కట్టుకథలను నమ్మిరని, యీపత్రిక నిందించుచున్నది. బ్రిటీషు పరిపాలనము ప్రారంభమయిన పిమ్మట, దేశము భాగ్యవంతుల మయినదనియు, కార్మికుల దార్ద్ర్యమునకు పాలకులు బాధ్యులుగారనియు, ఈపత్రిక తలచుచున్నది. ఈమారు వచ్చెడి లేబరు ప్రతినిధులు పర్సెలుగారు చేసిన పొరబాటును జేయకుండ, భాధ్యతవంతను భారతీయులపైననే మోపెదరని సమ్మతించును. మరియొక నలహానుగూడ మార్క్సింగుపోస్తు సూచించుచున్నది. హిందూదేశపు బట్టల మిల్లుల యజమానులను కార్మికులకు అధికవేతనముల నిచ్చునటుల బలవంతపెట్టుచో, లాంకుమైరు వర్తకము వృద్ధిజేయునని, ఈపత్రిక తలంపు. పర్సెలుగారు తలపని తలంపుగ లాంకుమైరు వర్తకమునకు ప్రోత్సాహ మొసగి రని, యీపత్రిక దెలిపి సంతసించుచున్నది.

లేబరుపక్షపు ఆందోళనము నందుచే స్వార్థరహితమని ఎంచ వీలుతేకున్నది. హైందవ కార్మికులయినను, దేశస్వేచ్ఛనే ప్రధానమని భావించుట యవసరము. స్వాతంత్ర్యప్రతిపక్షు లగు బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారిపై, హైందవ కార్మికు లాధారపడక, తమపై తా మాధారపడుట యావశ్యకము. ఇంపీరియల్ మతము నవలంబించువారిజత్తులలో బడి నలుగుట వీరి కేమాత్రము ప్రయోజనకరము గాదు. హిందూదేశమునందలి అన్ని తరగతల

వారును అన్ని పక్షములవారును దేశస్వాతంత్ర్య సిద్ధికై చేతుల గలిపి, ప్రస్తుతసమస్య ప్రధానముగ రాజకీయసమస్య యనియు, దేశపరాధీనత తొలగిన గాని తమ పురోభివృద్ధి చేకూరదనియు, ఇంగ్లండుకు తెలియబరచుట ఆవశ్యక మగుచున్నది.

నిరంకుశాతిశయము

యూరపునందు ఇట్టి, స్పెయినుదేశములలో నిరంకుశత్వ మతిశయము జూపు చున్నది. స్పెయిను లో రాజకీయప్రచారము నిషేధింపబడెను. ఏపత్రిక లును స్పెయినువారి పెట్రోలియము హక్కును విమర్శింపగూడదని, స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు తీర్పుచ్చిరి. వాక్స్వాతంత్ర్యమును పత్రికాస్వాతంత్ర్యము ను స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా తొలగించిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వమువారు న్యాయక్రమమును సంకుచితపరచు నెంచిరి. మిలాను బాంబుకేసులో, మామూలున్యాయక్రమమును నిలిపివైచి, సమ్మోరీగా విచారణ నలుపవలెననియు, నిట్టి విచారణయైనను బహిరంగముగ జరుగగూడదనియు, ముసులోసిగారు ఆజ్ఞాపించిరి. ఇందువై బ్రిటీషు లేబరుప్రముఖు లాగ్రహపూరితులై, తమ యసమ్మతిని ముసులోసిగారికి దెలియజేసినటుల, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. లేబరు ప్రముఖు లింతత్వరలో మేల్కొని, ఇట్టి వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుట సంతోషమే యనినను, హిందూదేశములో జరుగుచున్న సమ్మోరీ విచారణల పట్లగాని, ఎట్టి విచారణ లేకయే జరుగుచున్న నిర్బంధములపట్లగాని, వీరు సందిగ్ధనమయమున అసమ్మతి జాపకుండుట విచిత్రము గాదా? బెంగాలు ఆర్డీ నెన్సును లేబరుప్రభుత్వమువారే ప్రశ్నేకెట్టిరి. ఇటీవల లేబరుపక్ష ప్రతినిధులు బెంగాలు నిర్బంధితులను విడిచిపెట్టుడని కోరుటకు రాయబారము పెడలి నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. వీరు ఇండియా మంత్రి గారి ప్రత్యుత్తరముతో సంతృప్తిజెందిరి. హిందూదేశమునందలి నిరంకుశ చర్యలను చక్కబరచజాలనివారు, ఇట్టి నిరంకుశ చర్యల నెటుల సభిక్షేపించుచున్నారని, యునుతోసిగారడిగినచో లేబరుప్రముఖు లేమని ప్రత్యుత్తర మీయగల్గుదురు?

తుర్కీ : మతపరిణామము

తుర్కీలో మతపరిణామము చిత్రముగ జరుగుచున్నది. కలీఫాను తొలగించి, వారికి అధికారము లేకుండ జేసిరి. రాజ్యాంగమునకును మతమునకును సంబంధము లేకుండ జేసిరి. కాక్టాస్టాంటి నో పిలు విశ్వవిద్యాలయవిచారణసంఘమువారిటీవల మతసంస్కరణముగూర్చి విచారించి కొన్ని సిఫార్సుల గావించిరి. ఇంతవరకు తురుష్కులకు తెలియని అరబిక్కు భాషలో ప్రార్థనలు జరుగుచున్నవి. వీనిని తుర్కీభాషలోనే కావించవలయునని, విచారణసంఘమువారు కోరుచున్నారు. ప్రార్థనలు మానవుల హృదయములనుండి వెలువడవలయునని, వీరియుద్దేశ్యము. ఇంకొక ముఖ్యమగు మార్పు సూచింపబడెను. మసీదులలో సంగీతము ఖాదుటకు, మహమ్మదీయమత మంగీకరింపదు. వెలువలి సంగీతముగూడ వినుపింపగూడదని, మహమ్మదీయులు పట్టుబట్టుటచే, హిందూదేశమున హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు జరుగుచున్నవి. భజ

నలు మున్నగునవి మసీదుల ముందరగ బోగూడదని, మహమ్మదీయులు తెలుపుచున్నారు. తుర్కీలోనికమీద మసీదులలో సంగీతము ఖాదుట కేర్పాటుజేయవలయునని, విచారణసంఘమువారు సిఫార్సుజేసిరి. నేలపై కూర్చుండుటకు బదులు, ప్రార్థన సలుపుటకు వీలగు స్థానముల నేర్పాటు జేయవలయునని వీరితలంపు. విచారణసంఘమువారి సలహాలు కొనసాగుచో, మహమ్మదీయచారములలో విశేషమగు మార్పు గలుగగలదు.

కీ. శే. స్టాన్లీ జోన్సుగారు

స్టాన్లీజోన్సుగారు జబ్బుగనుండి చెన్నపురినుండి ఇంగ్లండుకు పయనమగుచు త్రోవలో జిబ్రాల్టరు దాటగనే, చనిపోయిరి. వీరి శవము సముద్రము నందు త్రోయబడెను. జోన్సుగారి యువన్యాసములను పలువురు వినియుండుదురు. వీరు క్రైస్తవమత ప్రచారకు లయ్యు కేవలభావ్యాచిహ్నముల మార్పుచే క్రైస్తవమతములోని కితరులను గలుపు కొనుటవలన ప్రయోజనము లేదనియు, హృదయ పరివర్తనము గావించి క్రైస్తవమతము ననుసరించు నటుల మానవుల జేయవలయుననియు కోరుచుండిరి. వీరికి క్రైస్తవ పరమభక్తివిశ్వాసములు గలవు. కాని ఇతరమతములవారి యభిప్రాయములను వీరు గౌరవించుచుండిరి. గాంధీమహాత్మునిపట్ల వీరి ప్రేమ రానురాను అతిశయింపసాగెను. క్రైస్తవసందేశమును గాంధీమహాత్ము డొక్కడే ఆచరణలోనికి దెచ్చుచున్నటుల, జోన్సుగారు వెల్లడిజేసిరి. మిస్ మేయో తన పనికిమాలిన పుస్తకమును ప్రచురించినపుడు, అసమ్మతిజూపిన మిషనరీలలో జోన్సుగా రొకరు. వీరి ఉపన్యాసములు మిగుల ఆకర్షవంతముగ నుండి, ఉన్నతాశయములను వెల్లివిరియ జేయుచుండెను. వీరు గొప్పవక్తలు. సుందరయావులు. శాంతమూర్తులు. ఇట్టివారు నడివయస్సులో చనిపోవుట దురదృష్టము. వీరితో పోల్చదగిన మిషనరీలు ఆండ్రాసుగా రొక్కరే గనుపించుచున్నారు.

పంజాబు విద్యార్థులు : రాజకీయవిషయములు

రాజకీయ విషయములలో విద్యార్థులు జోక్యము కలుగజేసికొనుగూడదను కట్టె, అన్నిరాష్ట్రములలోను ఏర్పడినది. ఇంతటితో తృప్తిజెందక పంజాబు ప్రభుత్వమువారు వ్రాతమూలముగ వాగ్దానమును సోరెదరని, ట్రిబ్యూనుపత్రిక దెలుపుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వకళాశాలలో జదివెడి విద్యార్థులు తాము రాజకీయవిషయములలో నెట్టి జోక్యము దీసికొనమని, వ్రాసి యాయవలయునట. ఇట్టి నిర్బంధములను విధించుటవలన, విద్యాప్రతిష్ఠాపనల గౌరవ మనలే తొలగును. రాజకీయ విషయములను ఇతర విషయములనుండి పూర్తిగా విడదీయలేదు. అందుచే, సాంఘిక, మత, సాహిత్యవిషయములలోగూడ విద్యార్థులు పాల్గొన వీలులేక బోవును. విద్యార్థులకు ప్రాచీనచిక్జాన మలపడకుండ జేసి, వారిని నాలుగోడలమధ్య బంధించుటవలన, వారి పురోభివృద్ధికి తీరనియడ్డు గలుగును. ఇతర దేశములలో నెక్కడను విద్యార్థుల నుండి యిట్టి ప్రతిజ్ఞాపత్రము లనుగైకొనుట లేదు. బ్రిటీషు విద్యార్థులు పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో స్వేచ్ఛగపాల్గొనుచున్నారు. హిందూ దేశవిద్యార్థులపై మాత్రము ఎట్టిలేజము వ్యాపింపకుండ కాపాడవలయు గాబోలు.

సంస్థానములు : రష్రబ్రూక్ విలియమ్సు

రష్రబ్రూకు విలియమ్సుగారు న్యదేశసంస్థానములగూర్చి వ్యాసము వ్రాయుచు, పాటియాలా మహారాజుగారు పాడినపాటనేపాడిరి. సంస్థానములు వేరుగను, బ్రిటీషు ఇండియా వేరుగను నుండవలయునట! బ్రిటీషు ఇండియా ప్రభుత్వము నకు సంస్థానములతో సంబంధ ముండగూడదట. విలియమ్సుగారు, సంస్థాన ప్రజల దృక్పథమునుగాని, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజల దృక్పథమునుగాని పాటించుటలేదు. వీరికి గావలసినదంతయు, సంస్థానములను శాశ్వతముగ వేరుజేయుటయే. పాటియాలా మహారాజుగారికి కార్యదర్శిగనుండి, వీరిచ్చెడినలహాయిదియే. సంస్థానప్రజలు వీరియభిప్రాయములతో నేకీభవింపరని చెప్పవచ్చును.

భారత మహిళా విశ్వవిద్యాలయము

సాంవత్సరికోత్సవము

నవాబ్ నయ్యద్ మసూద్ జంగ్ గారి

యువన్యాసము

(ఆసాసియేటెడ్ ప్రెస్ తంలి)

బొంబాయి, జూన్ 18—పూజా మహిళా విశ్వవిద్యాలయ సాంవత్సరికోత్సవమున విశ్వవిద్యాలయధ్యక్షు డగు మిస్ లాల్ మెహతాగారి యగ్రాసవాధిపత్యమున వైదరాబాదు సంస్థానమున విద్యాధికారిగానున్న నవాబ్ నయ్యద్ మసూద్ జంగుగా ఉపన్యసించుచు పరీక్షయభాషలలో విద్య నేర్చుట మిక్కిలి యవసరమని నుడివెను. జాతీయవిద్యయనగా దేశభాషలలో పరిమళించే బోధింపఁబడు విద్యయని వారు నుడివెరి విదేశభాషలలో విద్యగరవుచు అదియే జాతీయవిద్య యనుటకన్న బుద్ధి హీనత మనియుకటికదని వారు చెప్పిరి.

దేశీయభాషామూలకవిద్య

ఆంగ్లదేశముతో మన కెంత పసిపాటవలెనున్నను ఆంగ్లభాష దేశభాషయగునని తలచుట భ్రమ. మహమ్మదీయులు 600 సంవత్సరములు రాజ్యముచేసిరి. ఇంతకాలము రాజ్యము నెరవీరిన రాజధాని పట్టణమునందు ముఖ్యభాష పరషియన్ భాషయయ్యెగా? భారతదేశము ప్రపంచములో గొప్పతనమునాక్రమించుటవచ్చు భారతీయులు విద్యావిధానమునకు ప్రాచుఖ్యమునొసంగవలెను. ఆంగ్ల భాషామూలక విద్య ఒకసాధనము గానాత్రమే పరిగణింపదలవలెక. అంతదనుక మనస్వభాషా మక్కువలకు రోగిపడితులై, మన జాలారను స్వస్థులనుగా చేయజాలని విద్యను దానిననుసరింపరాదు. ఆంగ్లభాషకై మరలియుంటిమి. మనయదృష్టవశమున ఇప్పటికి మనవారికి జ్ఞానముకలిగినది. కానీరక్షణగను, మానసికముగను భారతీయులభివృద్ధినిందవలెనన్న యాచాదియయ్యుచున్న పాలను మానిజేయవలెనని మన తత్వజ్ఞులకిప్పుడు తలపడెను.

దేశభాషలప్రాముఖ్యత

ఆంగ్లభాషోనున్న విజ్ఞానముయొక్క గొప్పతనమును తగ్గించవలయు తంయభిప్రాయముకాదనియు, ముఖ్యభాషామూలకముగనే యుగానోక జాతియొక్క గొప్పతనము సంపూర్ణముగా ప్రకటింపబడగలననియు, కావున భారతీయులకును విద్యనంతయు ఆంగ్లభాషలో నేర్చుకొనుట చాల యుపద్రవకరమనియు అతడు నుడివెను.

ప్రీపట్టభద్రులకు నలహా

పూజామహిళా విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులు తమ బాధ్యతలను గమనించి, భారతజాతీయగౌరవమును కాపాడుటకు ప్రయత్నించవలెనని నుడివెను. విజ్ఞానవిషయములలో జపానుదేశమునందుకల విశాలభావ ముండవలెనని నుడివెను. అనేకజాతులు మతములు గల భరతఖండమున దేశభక్తియొక్కటే అందరుకు అనుపరణీయము. మతభేదములు పిలుకాకుండజేయుట చదువుకొన్నవారి కర్తవ్యము.

పండిత మదనమోహన మాలవ్య

మదనమోహనుడు దేశభాషామూలక విద్య యుండవలెనని యుపన్యసించుచు వైదరాబాదునవాబుగారు తమ విశ్వవిద్యాలయమున దేశభాషామూలకముగా విద్యచెప్పుచున్నందుకు వారిసంతయు కొనియాడిరి.

మదరాసువార్తలు

పున్నమును తిని మరణించుట. — తిరువళ్ళీటిలో వాక యెడది ప్రాంతముగల పిల్ల వరండాలో వాడుకొనుచు నచ్చట వడియున్న నొక పున్నమును తిని చానినని చెబునే పృథ్వితిప్పి పడిపోయెను. అతడు తిరిగి గొనిపోయిరి అచ్చట వా పిల్ల మరణించెను. పోలీసువారు దేడు పంచాయతీ చేయుదురు.

క్రాంత ఉద్ఘాటన ప్రతిక: — మహమ్మదీయుల అభివృద్ధికి వారకాత్మకములను సంక్షింపముకొనుటకును మదరాసు నందు అసతికాలమున "మద్రాస్" అను పేరుతో నొక దినపత్రిక ప్రకటింపబడునని మహమ్మద్ ఆరాబ్ నాగు తొల్ల వర్తకులు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషను కమిషనరు: — ఏ తేది నుండి చెన్నై పురికార్పొరేషనువారు డి. బి. జి. వెంకటవారాయణ నాయకుగారి పనిని ప్రభుత్వమువారికి వశపరచెదరా అతేదినండి 4 నెలలు చానూపా జీతమువీడ నాయకుగారి దొరతనమువారు సెలవొసంగియున్నారు.

రామాయణకాలక్షేపనభ: — ఈ పథ యజమాన్యమున రామాయణం నీరీసులో 25, 26 కథలగు విభిదగా పట్టాభిషేకము, శ్రీరామపట్టాభిషేకమున చరిత్రములు జూకెనెల 28, 24 తారీఖులకు పరియగు కని, అదివారములందు సాయంకాలము 5 ఘంటలకు మదరాసు జాబ్బిటపును ఆమ్మున కొవ్వల వీధి 124 నెంబరు కవాలపరిఖ్యల ఇంట్లో బ్రహ్మశ్రీ తంజావూరు జి. శుబ్బరామ భాగవతులవారిచే జరుపబడును.

మదరాసునందు కలరా — పరకువాక్క-హనదొక్క వటుంబమువారు నలుగురికి కలరా కచ్చినవ. వీరు చెడిపోయిన చేవలను తినినట్లు చెప్పబడుచున్నది. వీరిని విసాలేషను అను పత్రికగొనిపోవ అచ్చట ఇచ్చట చనిపోయిరి. చింత్రి పేటలో నిరువురు కలరా వచ్చెను. జార్జి టౌనులో కూడ కలరా అచ్చట చచ్చట నున్నదని రిపోర్టు వచ్చెను. కార్పొరేషను, అధికారులు తగిన చర్యను తీసికొనుచున్నారు.

మోటారు ప్రమాదము: — లాంగ్స్ వార్డ్స్ కోడ్డు నందు పురకువాక్కునుండి వచ్చుచున్న నొక బస్సు మార్గమున రిప్పి యొక శ్రీమదుగా పోయెను. ఆ మెకు కడివరుగు గాయములు తగిలెను, అనుపత్రిక గొంపోయిరి.

పెరియమెట్టు పంకెనదిగి పోవుచుండగా నొక బాలుడు కోడునకడకుగా జరుచుండ వాతనిని పైక మోటారులారి త్రోసివేసెను. ఆ బాలునికి గాయములు తగిలెను. ఇప్పుడాను పత్రికలోనున్నాడు.

రాకపోకలు: — ఆర్. డి. ఆస్టెడ్, తాడులింగ మొదలియారుగార్లు చావర్లకోటకు, డా|| కె. ఎస్. కేసరిగారు కలకత్తాకు, బుర్రా సత్యనారాయణగారు విశాఖపట్నము నకు, మదన్ గారు కలకత్తాకు, కవిలేశ్వరంజయించారుగారు తెంగునూకు, గత రాత్రి వీగిరి.

వేణుదయాగొండకు, డి. బి. జి. రాఘవయ్య, డి. ఎస్. చాడియా, బి. జి. బాబూర్ బాబ్ మహమ్మద్, గో కేబు, మేజర్ ఆండర్సన్, జి. కె. చాడగిగార్లు సేదందయము మదరాసునకు విచ్చిరి.

వీరశైవ విద్యావర్ధక సంఘము: — ఈ సంఘపథవా రి 12 వ వార్షికోత్సవము ఈనెల 16, 17 తేదీలందు బళ్ళారిలో టి. వీరప్పగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. ఈ దినవ తీర్మానము లామోడింపబడెను. 1. ఈ పథవారు భోగ కెట్టి బాపపురవంగారి మరణమునకు విచారింపుదు వారు కుటుంబమునకు సానుభూతిని చెనువచ్చురు. 2. డా|| వాగన్నగొడుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ఆక్షునుండి బహువిజ్ఞాన విజ్ఞాన పరిష్కరింపబడినదని మదరాసు శాసనసభలో నువహించిన విజ్ఞులు ఆమోదించుచున్నారు. 3. కన్నడదేశ విద్యాభివృద్ధికి భంగము కలుగునగాన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నెంటరు అసం తపురమునందుంచుడగు. 4. బళ్ళారిజిల్లాలో ననేక పాఠశాలలందు కన్నడభాషను ప్రవేశ పెట్టవలెనని యీ సభవారధి కాదులను గోరుచున్నారు.

కార్మికులారా! ఆత్మగౌరవము కాపాడుదు

రాజకీయ పక్షములతో జేరకుదు

ఏ. రామస్వామి మొదలియారుగారి హెచ్చరిక
స్వదేశమిత్రుల ఆశీసు పనివాండ్ర యూనియనునందు ప్రసంగించును "జేతమందు గల రాజకీయ పక్షములతో చేరక, నిత్యపయోగములగు పమ్మెలను జరుపనెంచక ఆత్మగౌరవమున కనుగుణముగ ప్రవర్తించుదని ఏ. రామస్వామి మొదలియారు గారు హెచ్చరించిరి. స్వదేశమిత్రుల పనివాండ్రు కొన్ని కొన్ని వాపముల తొలగించుచుండు సలహా యొసంగవలసినదని ఏ. రామస్వామి మొదలియారు గారిని కోయిచు నిన్న స్వదేశ మిత్రుల ఆశీసు నివేతనస్థలమందు సభ కావించబడెను. రత్న సభాపతి మొదలియారు గారు స్వ త త ప పి ం చి యుం డిరి

ప్రభువున అధ్యక్షులు పనివాండ్ర కుదుకొన్న కష్టము లను నుడివి జప్తి కుమెదలగు వార్తాపత్రిక ఆఫీసులయందు జరుగుచున్న విషయములనుగూర్చి చెప్పిరి.

ఏ. రామస్వామి మొదలియారుగారు ఆంగ్లము దుపస్య కించుచు తమకును ఈ పనివాండ్ర పంపుమునకును గల సంబంధమును తెలిపిరి. స్వదేశమిత్రుల ఆశీసునందు ఉద్యోగులను అధికారులను ఏరీతిని ప్రవర్తించుచున్నది తమకు తెలియదని యు తామును వార్తాపత్రిక ఆఫీసునకు చెందియుండుటచే ఏ యిదివార్తాపత్రిక ఆఫీసులయందున్న లోపములను గాని మంచిగున్న ప్రసంగించదలవలెదనియు తెలిపిరి. గవర్న మెంటు పైను ఉద్యోగములపైతిగతులను పరిశీలించవలసినదని వారు కోరగా తామచ్చటికి బోజాచితునియొ పని పరిశీ తులవిని చాల నిర్బీతి కెందినదనియు నుడిచిరి. వా లు సంపాదించు జీతముతో ని మి త్ర ము లే దు. వార్తాపత్రిక లాభకరముగ నున్న జీతము లధికముగ నుండును. వార్తాపత్రిక నష్టముతో పనితేయుచుండిన జీతములు సాధారణముగ తక్కువగ నుండును. కాని ఆఫీసునందుగల పనివాండ్రును అధికారులను ఓండ్లారులు ప్రేమతోను అదరణతోను మెలంగుచుండ వలెను గాని జీత మంత లెక్కియేదగినవిషయముగాదు. ఈగవర్న మెంటు పైను ఉద్యోగములకు తక్కువతో జూడబడుటలేదు. నూడరిం పెండ్లెంటుగాదు వీర తేర్కరుమిచ్చిన్న సంఘమును నిర్మూలించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎంత చిన్నతప్పు కై నను చాల కఠినమైన కష్ట విధించుచున్నారు. అయినను ఉద్యోగులు పట్టుచుటతో తమ యూనియనును నడుపుకొనుచున్నారు.

పనివాండ్రు వికమత్వము కలిగియుండుట ముఖ్యాంశ్య కము. పనివాండ్రుండు దెసకి ఆపకారము జరిగినను వానిని రక్షించుట తక్కిన అందరి పనివాండ్ర విధియై యుండును.

సమ్మెలనల్ల ప్రయోజనములేదు

సమ్మెలపల్ల ప్రయోజనములేదు. ఉపశ్వాసములు ఇంగ్లాండునందున్నట్లు ఉచ్చట గొప్పపమ్మె కావించబడెను. లండను నగరమందు రైల్వే పనివాండ్రు బ్రామబండ్లయందు పనితేయు వారు బస్సుల నడుపువారందఱకు పనినిచాలించి సమ్మె జరిపిరి. అందుపల్ల లండను నగరమందు తినుబుడారములే దొరకుట కష్ట మాయెను. కాని సమ్మె అంతయు చాలవృద్ధా అయ్యెను. అందు వల్ల యేమియు నుపయోగము లేక బోవుటయేగాక కార్మికులు చాల లెక్కట్లుపల్లెరి. అనేకనుండి కార్మికులచేజరుపబడిన అంత పెద్ద సమ్మెయేజరు మొందనప్పుడు ఇండియా జేతమును ప్రస్తుతపరి సిక్కులయందు సమ్మెల్ల ప్రయోజనముకలుగునా? యన్.పి.సి.కె. పనివాండ్ర అనుభవములందరికి తెలిసినవిషయ మేకాని సమ్మెలు యొప్పును చేయవలసిన ఉపశ్వాసముల అభిప్రాయముకాదు. కొన్ని సందర్భములలో సమ్మెలజరుపవలసినదేకాని సమ్మె జరుపుటపూర్వము నయమున అన్ని విధములను తమకష్టముల నీడేర్చు కొనవలెను. సమ్మెజరుపుటపూర్వము బాగు గ నాలోచించ వలెను.

రాజకీయకక్షులలో కార్మికులుకలుగజేసికొనగూడదు

జేతమందుగల రాజకీయపక్షములతో కార్మికులు కలిసు రాదు. జప్తి కుపక్షముతో కలిసిన స్వరాజ్యవాదులు వ్యతిరేకము గ త ని జే యు దు గు. స్వ రా జ్య వా దు ల తో జే రి న జ న టి ను ప త్త ము వారు వ్యతిరేకముగ పనితేయుదురు. కార్మికులు ప్రభుత్వమువారితో పా రాడపరియున్నది. ప్రభుత్వమువారు కార్మికుల ఆశయముల నెరవేర్చుట కియ్యకొనరు. గాన వారితో పోరాడవలెనన్న జేతమందుగల అన్ని పక్షములవారి సహకారమును కార్మికులకు కావలెను. అందువలన వీరు ఏ పక్షముతోను జేరక స్వయంకృ ప్తిచే అన్ని పక్షములవారి సహాయమును అపేక్షించవలయును.

ఆత్మగౌరవమును కాపాడుదు

కార్మికులు ఏవని జేయవలసినవిషయను అయ్యది తన ఆత్మ గౌరవమునకు తగియున్నదా లేదా అని విచారించి తగియున్న దని తలచినచో నా పనిని జేయవలసినది. స్వరాజ్యము; దేశాభి మానము ప్రజల కుపయోగించదు. కాని ఆత్మగౌరవమునల్ల అన్ని పక్షమును సహకూకను. అధికారులను, ఉద్యోగులను ఈ నూత్రమును పొటించినచో ఇన్ని ఇక్కట్లు వచ్చియుండ వు. ఈ నూత్రమువలననే పాశ్చాత్యులకును భారతీయులకును గల సమస్య పూర్తికాగలదు. ఆత్మగౌరవమును నిలవబెట్టుకొన గలిగితిమేని స్వరాజ్యము వచ్చినదనియే తలపవచ్చును. ఇం దుల్ల సాంఘిక సమస్యలన్నియు పూర్తికాగలవు. ఆత్మగౌరవము నిలవబెట్టు గలిగిరేని కార్మికుల సమస్య పూర్తియైనదని భావించవచ్చును కాన ఆత్మగౌరవమున కనుగుణ్యముగ నుండునట్లు ప్రతి వాడును పనిజేయవలసినదని హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షులు సభ ముగించుచు ఉపశ్వాసకులు జెప్పినవిషయములను జ్ఞప్తికించుచుకొని బాగ్రత్తగ ప్రవర్తించవలసినదని నుడిచిరి. అధ్యక్షులకును ఉపశ్వాసకులకు నందనములతో సభ మగిసెను.

నూతన రామకృష్ణ ఫలహారముల భవనము: —

గౌరవనీయులగు శ్వామయ్యార్ల వేదా రామేశ్వమగారు నిన్న సాయంత్రము 4 గంటలకు వైశాల్యబాధకోడ్డు నెం 289 భవనమున, "నియోరామకృష్ణ లంఛనం" ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. తత్సందర్భమున రామేశ్వమగారు ప్రసంగించుచు, కొంత కాలము క్రిందటివరకును "కాఫీహోటల్సు" నకు చెల్లుట ఫావన్ గా పరిగణించెడివారనియు, కాని ఇప్పు డా వర్జితులన్నియును మారి అది ఒక "అవసరముగ" పరిగణించెననియు నుడిచిరి. "కాఫీహోటల్సు" పక్షాతికి జనన సాసముగు పాశ్చాత్య దేశములు నాగరిక రాష్ట్రములు. అచ్చట ప్రతివారను నిరంశరమేదో పనిచేయుచు, చాల మరుకుగానుండురు. వారికి ఒక్కొక్కరము వ్యర్థమైనచో, అంత రాబడి తగిబోవును. వారికి, కాలమే ధనము. అల్పహారములకొరకు అచ్చటివారు తాము పనిచేయుచుండు ప్రదేశములనుండి గృహములకుపోయి విచ్చుట చాల కాలవారణముగ నుండును, కనుక వారు సామాన్యముగా "హోటల్సు" నందు ఆకలిదీర్చుకొందురు. కాలముతో బాటు మన జేతముగూడ మారుచున్నది. నాగరికము వ్యాపించినకొలతని ఇచ్చటగూడ కాలమే ధనమని గమనించుచున్నారు. అట్టివారు ఆల్పహారములకొరకు తమ గృహములకు పోయివచ్చుటకంటె కాఫీహోటల్సునందే కొంచె మెక్కువ ధరనైనను ఇచ్చి ఆకలి దీర్చుకొను టుచితము. నూతన రామకృష్ణ ఆల్పహారముల భవన మువారటివారి ఆశీర్వాదల దీర్చి సంకల్పపిపరచెదరు, గాక "యని రామేశ్వమగారు నుడిచిరి."

మదరాసు శాసనసభ

సెప్టెంబరు 31 వ తేదీన జరుగును

కార్యదర్శుల నియామకము

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఉదకమండలము, జూన్ 21: — మదరాసు శాసనసభ సెప్టెంబరు 31 వ తేదీన జరుగును.

శాసనసభాకార్యదర్శులను నియమించుటకు ప్రధాన మంత్రిగారు నిశ్చయించిరి. త్వరలో నీవిషయమున ప్రకటన వెలువడను డా|| తాబద్దీకుగారు ఏ. పి. హెచ్. బాను, మాజీకృతీలు నాయకులుగార్లు నియమింపబడురు రనుకొనుచున్నారు.

రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు

రాజమండ్రిలోని కర్నూటుకు పేపరుమిల్లును శాల్కన్నర లక్షులకు కొనుటకు సిద్ధమగునన్నానని కాలిలు పి.రాజగారు ప్రభుత్వమువారికి తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి విషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

మలబారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు టి. ఎం. మోయిదు గారు అబ్బాను అలిఖానుగారి స్థానే స్థానిక సంఘముల సహాయసంఘసభ్యులగ నియమింపబడిరి.

బార్డోలీ నిధి

పంజాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఇంకొక దఫా రు 1500 వసూలుచేసి మహాత్మాగారిపేర బార్డోలీ నిధి కై పంపిరి. ఈమొత్తముతో చేరి పంజాబువారి విరాళము రు 2,500 అగుచున్నది.

ఇంకను చందాలు వసూళ్ళ గుచున్నవి.

లాలా దుసేచండు అంబాలాగారును మరికొందరు కాంగ్రెసు నాయకులను రు 600 లు పంపిరి. లాహోరు విద్యార్థి సంఘమువారు రు 105 లు మొదటివాయదా మొత్తముగా పంపిరి.

(ప్రీ. ప్రె)

ಪೆಸಿದೊಟು.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

ఆంగ్లస్త్రీలు

లండన్, జూన్ 20:—రాజకీయములకు సంబంధించిన విచారణలపై తృప్తినిండక భారతీయ స్త్రీలు విదేశాల్లో, బాల్యవివాహములు, పీడితల మరణములు, బాలికలచావు, గృహపరిశ్రమలు, అనారోగ్యవరసలు, ఘోషపరిశ్రమలపై ఆలోచించవలసినదిగా ఈ విశ్లేషణ సంస్కరణములకు ఆధునముగా ఆంగ్లస్త్రీలు చెబుచున్నారు. ఈవిషయమై బ్రాగ్మికమండలం ననున్నారు.

ఇండియన్ రైల్వేపనివాండ్రునమై

సోవియటు సొము

7000 రౌబులుపంపుట

లండన్, జూన్ 19:—రెడ్ ఆంతర్జాతీయ కార్మికసంఘములవారు 7000 రౌబులు మొత్తము భారత రైల్వేపనివాండ్రులకు బంపించి నిలబెట్టిన ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమును ఆమెరికనులను తమారుచేయించివాండ్రు తక్కువకాలము పనిచేసి తక్కువపరకును తయారుచేయవలె ననుచున్నారు.

పత్రికాసంపాదకుని న్యాయస్థానమున జంపుట

వియన్నా, జూన్ 19:—పూర్వము న్యాయసేవకు పత్రికా సంపాదకునిగాను పీఠాధిపతిగా ప్రస్తుతము సంపాదకునిగాను పోషిగాలిపై మానకట్టు రావాడెచ్చెను. ఇతని మూడు పర్యావరణములు న్యాయస్థానమున పీఠాధిపతిగా గాని చంపిరి.

బ్రిటన్ లో పనిచేసినా సంఖ్య 10149 మంది తగ్గెను.

ప్రస్తుతమున్న నైత్యము చాల నిదానము గలదనియు మర్యాదతో గూడుకొన్నదనియు ఆత్మగౌరవము గలదనియు రివరెండు హ్యూజెనుగారు చెప్పిరి.

బెర్లినులో హోడంగ మెరిమడగర చతురు గను లున్న నేమో యని పరీక్షించ లభించెను.

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనము

లండన్, జూన్ 19:—బ్రిటిషు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనములో లండన్ లోని 100,000 చతురపు అడుగుల నేలను ఇవ్వవలెనని దరఖాస్తు వచ్చెనట. బ్రిటిషు ప్రదర్శనమున ఇచ్చిన 250000 చతురపు అడుగులుగాక మరింత స్థలము గావలెననుచున్నారు. బర్మింగ్ హామ్ 150000 చతురపు అడుగుల నేల తీసికొనెదను.

ఇటాలియా విమానమును వెదకుటకు బయలుదేరిన చె మానికులు ఆముంట్సెన్ గిల్బర్డుల సంగతేమిదీ తెలియక కలవరబడుచున్నారు. దాని ప్రాణభయములేదని వారసుకొనుచున్నారు.

జార్జిటౌన్ జోన్సుగారు మద్రాసునుండి లండనుకు బోవుచు జిబ్రాల్టరు గాటినపడవ చరిపోయిరి. పనుద్రముదగ్గరనే పారిడెట్టిరి.

సింగపూరు నౌకాశయము

దక్కన్, జూన్ 19:—సింగపూరునకు నౌకాశయము బయలుదేరినది. 800 మైళ్ల పొడుగున్నది. 28 తేదీ బయలుదేరును. న్యూయార్క్ కాల్యుగండా బోవుచే చిక్కుగ యుండు ననుకొనుచున్నారు. పోర్టు సెట్టుకు బోవుటకు రెండునెలలు ఇట్లును

13 సంవత్సరములకుండట అట్లానాలో పార్లమెంటు భవనము లంటుకొన్నపుడు తగులబడిన ఎడ్వర్డు దంపతుల శాయాపటముల ప్లానే క్రాన్త్రవాటిని కనడాకు బంపుచున్నారు. ప్రెండెసిపు విమానము 19 తేదీని సభ తాంపును జేరెను.

నైమను కమిషను బహిష్కరణము

అఖండవిజయముగ సాగెను

అదియే స్వరాజ్యార్హతకు ప్రమాణము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—క్రినివాపయ్యంగారు ఎనెక్కు మందిరమున ఇట్లువన్యసించిరి. సైమన్ కమిషను బహిష్కరణము ఇండియాలో అఖండ విజయముగ జరిగెను. అదే భారతీయులు స్వరాజ్యమున కర్హులను ప్రమాణము. భారతీయులు తన్నుపూరితులై యున్నారు. స్వపరిలనమున భారతీయులు స్వయంసహాయము మీదనే నిలబడుచున్నారు. ఇండియాలో రాజకీయపక్షములందున్న విభేదము లతిస్వల్పము. స్వపరిలనమును గూర్చి అన్ని పక్షములవారు ఏకాభిప్రాయముతోనే యున్నారు. కాంచుకేబిలు ఇభి నేర్పరిచి భారతీయులు తమరాజ్యాంగవిధానమును నిశ్చయించుకొనుటకు తోడ్పడవలెను. భారతీయులు అర్హులై తక్కువతగలవారాయన అనవసరపు పరీక్షలను అడ్డపవారు లేకుండ జేయవలెను.

కామన్సునభాధ్యక్షులు

కష్టము పీడిజిరాయిగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—కామన్సునభాధ్యక్షులుగ కష్టము పీడిజిరాయిగారిని ఏకగ్రీవముగ ఎక్కుకొనిరి.

బట్లరు కమిషను విచారణ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—లండనులో జరగవలెనట్లు బట్లరు కమిషను విచారణకు గావలసిన కాస్త్రసంబంధమును సంగతులన్ని తయారుగజన్నవి. భారతసంస్థానాధీశ్వరులు అందరూ తమ జెప్పదలచుకొన్న సంగతుల నవపిరి. సర్ వెస్లిస్కాటు గారు సంస్థానాధీశ్వరుల తరపున 18 తేదీని (జూలై) వాదించుటకు ప్రారంభించెదరు. పాటియాలా మహారాజుగారు గూడ వాటికి వచ్చెదరు. ఇంకను ఇంగ్లండుకు సంస్థానాధీశ్వరులు ఎందరో రావలసియున్నది. సెప్టెంబరువరకు రారంట. అప్పుడు సంస్థానాధీశ్వరులు తమ రాజకీయవిధానమున గోరుచున్న మార్పులనుగూర్చి స్కాటుగారు రువన్యసించెదరు.

సెర్బియా పార్లమెంటు

సభ్యులు గాల్చుకొనుట

ఇద్దరు చనిపోయిరి

4 గురు తులగాత్తులైరి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

బెల్గ్రేడు, జూన్ 21:—మాంటెనెగ్రో సభ్యుడు సెర్బియా పార్లమెంటులో రబీకు అను నాతడు గాల్చుటచే ఇద్దరు పార్లమెంటు సభ్యులు చనిపోయిరి నలుగురు తులగాత్తులైరి. రబీకుగారు ప్రతిపక్షులు కాజేపించుచు నువన్యసించ దొడంగెను. దానితో కలహారంభమైనది. రణగోళిధ్వని బయలుదేరెను. ముష్టియోధము జరిగెను. అప్పుడు ర్యాడిచిసభ్యుడు ప్రతిపక్షులతో నొకరగు నాతడు ర్యాడికుగారిని తిట్ట శారంభించెను. మరల గోలబయలుదేరెను. అశ్వతుడు సభశాంతిజేసిరి. అప్పుడు రబీకుగారు ర్యాడికుపక్షముపై తుపాకిని గాల్చెను. అతనిని అరెస్టుజేసిరి.

ఇటాలియావిమానము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, జూన్ 21:—మేజర్ మర్లానిగారు నిన్న నోర్వేలుగారి మకాములో ఆహారపదార్థములను బడజేసిరిని నిట్టాడిమెలానోగారు వాయువార్త ద్వారా చెబుచున్నారు. తురమ్మ మసీదులందు ప్రాత్రులను సలబుటకు అందరకును స్థానములు సేర్పాటు జేయవలెననిరి.

సంస్థానాధీశ్వరులకు కావలసినది (బీమునర్వీసు)

డాక్టరు రమృబ్రూకు విలియంసుగారి నూచనలు లండన్, జూన్ 21:—భారత సంస్థానాధీశ్వరులకు గావలసిన విషయమును రమృబ్రూకు విలియంసుగారిట్లు చెబుచున్నారు. సార్వభౌముడు ప్రపాదించిన బడంబడిక మాకులను మన్నించవలెను. అయ్యది చాల ముఖ్యము. సంస్థానముల యధికారమునకు భంగములేకుండ బ్రిటిషు సార్వభౌముడు జేసిన బాసను త్రోసిపుచ్చక అమలుజరుపవలెను. బ్రిటిషు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ఇండియాపరిపాలననుతో తృప్తిజేందవలెను. సంస్థానములు సంస్థానాధీశ్వరులవలననే పాలించబడును. సంస్థానములనుగూడ పాలించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బెట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించరాదు. అందుచే బ్రిటిషుఇండియా, సంస్థానములు జేరి భారతసామ్రాజ్యముగ నుండును. ప్రతిసంస్థాన పరిపాలనమునకు అప్రభుత్వమువారే బాధ్యులుగ నుండురు. తీరందరికిని పైగా సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ ముండును. ఇండియాఅంతట పాలియను. అప్రభుత్వమున బ్రిటిషు ఇండియాప్రభుత్వమునకును, సంస్థానములకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. ఇట్లేర్పడిన కేంద్రప్రభుత్వము సామ్రాజ్యవ్యవహారము లన్నిటిని చక్కబెట్టుచుండును. రెండుప్రభుత్వములకు బ్రిటిషుఇండియా, సంస్థానములకు సంబంధించినచో, సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారే న్యాయముగ ఉభయములకు పరిష్కారము జేసెదరు.

మైలాను బాంబు దాడునర్జము

దోషులను రహస్యముగ విచారించుట (బీమునర్వీసు)

బ్రిటిషు పార్లమెంటు కార్మికసభ్యుల ఆక్షేపణ లండన్, జూన్ 20:—ఏప్రిలు 12 తేదీని మైలానులో బాంబును బరపిన దోషులను రహస్యముగ విచారణ పట్టువలెనని మన్యోలినిగారు ఉత్తరవుజేయుటచే ఇంగ్లాండులో కార్మిక పక్షమున కంఠతను కోపమువచ్చెను. రహస్యవిచారణ తప్పుని ఖండితముగ ఆక్షేపించుచు తలవించుటకు నిశ్చయించిరి. కమాండరు కెన్వర్టీ విల్ఫ్రీడ్ నెల్లకు విక్రిఫ్ ఫోకస్, కర్నలువెడ్డి ఉడ, సకలత్వాలా మ్యాక్స్ నుగార్లు సంతకముజేసిరి.

బొంబాయి మిల్లునమై

అంతముగు నూచనలు బొంబాయి, మిల్లునమై 10, 15 రోజులలో అంతముగునని సమ్మెవారి సభలో చాలమంది యువన్యావకులు చెప్పిరి. మిరాజ్ కార్, జబ్ బాలాగారు పై విధముగా చెప్పిరి. గానించేకార్ గారు మరియొకవిధముగా తలచిరి. మిల్లు యజమానులు పనివారి సామాగ్రి ఖాళీ అయిన తరువాత పనివారు వారంతటవారే లొంగెదరను అభిప్రాయములో నున్నారుని చెప్పెను.

దీనికి పనివారు తిండిలేక మాడనైనమాడెదము కాని పనులకు పోమను నిశ్చయమును ప్రకటించిరి.

బొంబాయి, జూన్ 20:—బొంబాయి మిల్లునమై అంతముగు నూచనలు కనబడుచున్నవి. యజమానులకును పనివారిప్రతినిధులకును జరిగిన సమావేశము రహస్యముగా విచారణయేయుచున్నను రెండువైపులవారు సంధిజరుగవలెనను కటూహలము గనబడుచున్నారని తెలియుచున్నది. సమ్మె 10, 15 రోజులలో అంతము నొందవచ్చును.

హోలాపూర్ మిల్లునమై

బొంబాయి, జూన్ 20:—ఇటీవల హోలాపూర్ మిల్లునుండి కొందరి పనివారిని యజమానులు పంపివేసిరి. నిర్దిష్టమన క్రాంతపనివారు చేయకొనబడుచున్నారు. అపాయకరముగ ప్రదేశములను పోలీసువారు చాగుగా కాపలాకాయుచున్నారు. (ఆ.ప్రెస్.)

సింధునదివంతెన

కలాబా అను చోటు సింధునదికి వంతెనకట్టు కంట్రాక్టు తాతాకంపెనీకి లోబడియున్న అఖిలభారత కట్టడపు సంఘమునకు యివ్వబడెను. పని ప్రారంభమైనది. (ఆ.ప్రెస్.)

ఆంధ్రజననంధుము

4897

సికింద్రాబాదులోని శ్రీనివాస బాబి కృష్ణారావు బి.
 వీ. బి. ఎల్. గారు తమ కుటుంబీ ఉపనయన సంస్కారము
 నిజీల శాఖించిరి. నిత్యాలంకార పరిత వివాహరారు
 పాఠోపాత్తము నదిపిరి. వీరికి జరియింపును బ్రాహ్మణేత
 పాఠోపాత్తులు తోప్పడిరి. ఆ సమయమున వివిధభాతుల నివి
 మతముల శ్రీపురుషులు వచ్చియుండిరి. ఉపనయనము తరి
 వార సర్వసర్వములవానికిని ఒకపంక్తియందే భోజనములు జరి
 నని. ఈ యుపనయనకాండ ఆర్యసమాజ నిధి ననుసరిం
 జరుపబడినది.

President, A. G. Vidyalayam Committee.

యువతీవివాహవాదుల
శాస్త్రీయస్థిరీకరణతా
చమత్కారము

శ్రీ కనుపర్తి మార్కండేయ శర్మగారు, కీలుపాకు
మదరాసు

యువతీవివాహము శాస్త్రీయ మనియో, యువతీవివాహము శాస్త్రీయమనియో కొండలును, 8 సంవత్సరం మొదలు 10 సంవత్సరం వరకు బాలికలకు వివాహముచేయుటకు ఉత్తము. 11-వ సంవత్సరమునకుపైబడిన అధమును. ఋతుమతికాని యెడల 12-వ యేట బాలికావివాహము నొనర్చుట అధమమునని శాసనానియో కొండలును పత్రికయందు శాస్త్రవ్యవస్థ యొక్క సమయమునందు ఎవరోపకరణ వికల్పమున తీవ్రము యున వ్రాతప్రాసనియెడల వారి వ్రాతకమత్రమే సమాధాన మివ్వంగలదు యొక్కమగు గాని "అభివర్ణకాస్త్రవ్యవస్థయందు మున్నగు విశేషములతో" యువతీవివాహ నిషేధవాదుల పరిమానించుచు ప్రకృతవాదమునందు సంబంధము లేనట్టియు రాజకీయములందు ఇప్పుడు ఒక్కొక్కరైనట్టియు శ్రీయుత లోకమాన్య లిలకు మున్నగు వారి శాసనము లేకబ్రతుకెట్టి వారిని బాలికా వివాహవాదులు అన్ని విషయములందు గౌరవింపకు కావున వారినివాదులందు గౌరవమును మాపకుటకు అనురీతిగా నూచియు వ్రాతను ధర్మకాస్త్ర ప్రచారకమండలికి చేసిన ప్రహరణా శాస్త్రానిరాజాగారివంటి విద్యావంతుడు వ్రాయుట అయ్యుక్తము. యజ్ఞవల్క్య, పరాశర, సంవత్సర, వసిష్ఠ, గౌతమీదులు తమకును ధర్మకాస్త్రములందు స్పష్టముగా విధించిన బాలికా వివాహము మీరు నిండుమరి చెప్పి పరిహసించవచ్చును గాని మేముమాత్రము శాస్త్రవిశిష్టములుగా శ్రీ లజపతిరాయ మున్నగు వారు బోధించిన బోధనలను ఆచరింపకపోయిన మమ్ముల జాతీయతను భగవంతునివారనియు విద్యావరస్థులనియు పరిహసించుటయో? మేలుమేలు, ఇట్లుండయెడల ధర్మ కాస్త్రములతోలి మీకెందుక? శ్రీలిలకు, గాంధీ, నెహ్రూ, క్రేడానంద, మాలవ్య మున్నగువారులు చేసినవానిలోను చెప్పుచున్న వానిలోను శాస్త్రీయములుగా నున్న వానిని ఆచరించెదము. అశాస్త్రీయములయినవానిని ఉపేక్షించెదము. చక్కజాతీయుడనని వ్రాసుకొనుచున్న శ్రీ గంధీగారు యజ్ఞోపవీతము ధరించుట శాకంతగా అవిశ్వకముగా తోచలేదని తానుమాననటుల వెలసెనున్న తమ స్వీయచరిత్రమున వ్రాసినవిషయమును పత్రిక బిచ్చియు ముద్రించినవిగదా. అట్లని యజ్ఞోపవీతము ధరించువారందరిని మీరు పరిహసించుటయో? అట్లే అవ్యవస్థక మున్నగు వాని విషయములు విచారించుచు. 8 లక్షల బాలికలందులకు వాద విచారలెచ్చుట యువతీవివాహము శాస్త్రీయమని సాధించుట? మీరుకేర్పొన్న సంస్కరణలతో సమానజో అధికజో అనందగు శ్రీవివేకానందస్వామి బాలికావివాహముల వలన దాంపత్యవిమిత అధికముగ నెలయునని వ్రాసినవాని కూడా గమనించుచు.

ఆంధ్ర గిర్వాణ విద్యావీరము

కొత్తూరు, (పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా)

ఈ కాలేజి యీ నెల 28 వ తేదీ 2000 లికి తెలుసుబడును. సంస్కృతములో గవర్నమెంటు ప్రవేశపరీక్షతో కృతార్థులై ఉభయభాషాప్రపిణ (విద్యార్థి) విద్యార్థిని (కొలనుటి) పరీక్షలకు చదువదలచుకొనవారు తమము చేచ్చుకొనుటకు వరకాదులు యీ నియమాలలోగా పంపుకొనవలెను. వీరిలో యెవరెవరికి యెంతవందలీ ఉచితముగా భోజనముపెట్టగలరో కమిటీవారు యీ సంవత్సరము జూలై మొదటివారములో అలోచించి తెలిపెదరు. ఈ కాలేజీకి ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా (Principal) నుండుటకు ఒక సంస్కృతపు బి.యే. లేక యమ్. యె. నిమిత్తమీ ప్రభుత్వలోనే వేరొకనోట ప్రచురణచేయుచున్నది. గా నే పీఠిల వాగ్దానమువల్ల యీ ప్రధానోపాధ్యాయుని సేవలకుటకు పూనుకొంటిని. రెండుసంవత్సరములలో యీ విద్యాలయమునకు కావలసిన కాశ్యతనిధిని సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించెదను. ప్రస్తుతము సంస్కృతములో ఉన్న మన పూర్వ హైందవజ్ఞానజ్ఞానములు ఉత్తన్నములు కాకుండ శేయుటకేగాక, ముఖ్యని కర్మకాండ, మత సాంఘికాచారములకు మూలాధారమైన ధర్మకాస్త్రముల నన్నిటిని విమర్శించి వానిలో దేశకాలపాత్రానుసారముగ మార్పులు కలిగించుటకు యిట్టి సంస్కృతకళాశాలలే తోప్పడగలవు. కాలెజీ పూర్వారంభరంజనమునకు, సంఘసంస్కరణ ప్రయత్నమునకు యీకళాశాల కాశ్యతనిధిని విభాగముల నొసంగుటని ప్రార్థించుచున్నాను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
ప్రెసిడెంటు ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాలయ సంఘము.

బెజవాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)
ఏటిగాలి

మృగశిరశాస్త్ర ప్రవేశించినదానికి ఎండవేడిమి తగ్గినను యేటిగాలి విపరీతముగ వీచుచున్నది. శోజాన కన్నీసార్లు ఇంటిని కుద్రపరుచుచున్నను యింటినిండ చుమ్మ ఎప్పటికప్పుడు పడుచునేయున్నది.

కృష్ణవరద

కృష్ణ ఆనకట్టకుపైను జాలుగడుగుల నీరు మాత్రమే గలదు. వంటకాలవలనండి నీరు భర్తగా ప్రవహించుచున్నది. చాలవారమున కరిగిన ఎర్ర పువ్వుకేగాని సమీపమున ఎర్ర ముత్యరీసిన జాడ కనిపించుటలేదు. ఎర్ర మునకై జనులు నిరీక్షించుచున్నాడు.

కోర్టులు, పాఠశాలలు

శ్రీమదీశ్వర కలపై రైపోయినందున ఈశోజాన మునసబుకోర్టులు తెరువబడినవి. సబుకోర్టులు 7వ జూలై తేదీని తెరువబడును. హైస్కూల్స్ యీ నెల 25వ తేదీని తెరువబడును.

విదేశగమనము

ఈవట్టణమున ధనికులలో నొకరగు శ్రీయుత కాతా నుబ్బారావుగారు పాశ్చాత్య దేశములకు వెళ్లవలయుననే యేర్పాటులో నున్నారు. వీరికితోడుగ గంటూరువాస్తవ్యులగు పి. వి. యస్. శాస్త్రీగారు వెళ్లువలసి.

క్రాంతినీమ

ఈవట్టణమున శ్రీదేశోదాంక కాశీబాధుని శాగ్యేరరావు పంతులుగారు ఒక నీమను యేర్పాటు చేయుదురనియు వీరిన నో నూతనపద్ధతులతో నొకనాటకరంగమునుకూడ స్థాపించ నుద్దేశించినందు తెలియుచున్నది.

క్రాంతకట్టములు

సబుకోర్టులు మునసబుకోర్టులు కట్టుటకై మునగుల లక్ష స్వరూపాయలకు ప్లానులు, యెస్సీమేటులు తయారై ధట్టులును, పడరు కట్టడములు జూలై నెలలో ప్రారంభించబడునని వనియు వినుచున్నాము.

టెలిఫోను

ఈ వట్టణమున మొట్టమొదట 20 టెలిఫోనులను కట్టించుటనే గృహములకు సంపాదించుటయే కష్టమయ్యెను. ఇప్పుడెన్నో ఆసంఖ్య ఎనుబడింది! పైగా హెచ్చిపోయినది. గంటూరు పట్టణములో మాట్లాడు పాకర్లముచేయబడిన పిమ్మట ఇవటి వర్తకులకును ఆరేటలకును మరింత అనుకూలమైనది. ఇకముందుకూడ మద్రాసుకు కూడా టెలిఫోనుతో మాట్లాడు యేర్పాటు కాగుగా నుండునని ఇవటివార రుకొనుచున్నారు. అట్టియేర్పాటే జరిగిన పక్షమున ఎల్లరకు చాల అనుకూలముగ నుండి ఇంతకు అనేకులు టెలిఫోనులను ఉపకారమునందు గలరని చెప్పవచ్చును.

పట్టణకాంగ్రెసు సంఘము

జూన్ 20:- నిన్నసాయంత్రం 5-80 గంటలకు రామమోహన గ్రంథాలయమునందు బెజవాడ పట్టణకాంగ్రెసు సంఘముయొక్క సామాన్యసభ జరిగినది. మ-రా-రా-మద్దాలి వరదరాజ గోపాలరావు పంతులుగారు రధ్యక్షత వహించిరి. ప్రకటనమున కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు ఎన్నికలు జరిగినవి.

మద్దాలి వరదరాజ గోపాల రావుగారు, అధ్యక్షులుగను వెంకటరమిలి శ్రీరామరావుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, పాలు కుపాటి వెంకటకాగభూషణం, గారపాటి శివరామ శుభ్ర హ్యణ్యంగారలు కార్యదక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. వైచారికి తోడ్పడుటకేగాను ఇంకొక ఆర్థిక సభ్యులు కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు ఎన్నుకొనబడిరి.

అఖండ త్యాగధనులును నిరంతర దేశసేవాదీక్షితరులు శ్రీరామకృష్ణగోనరులు నగు కీర్తిశేఖరులైన ఆంధ్ర రత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆకాల మరణమునకు సంతోషమును వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానము గావించబడినది.

బ్యాంక్ ప్రజలు ప్రభుత్వముతో సలబుచున్న బోర్డర్స్ రహిత పోరాటమునకు మనఃపూర్వక మగు అభినందనమును తెలియజేయు వారి సహాయార్థము ప్రవృత్తును వనూలుచేసి శంకునటుల తీర్మానించబడినది.

ఆంధ్ర యువజనసమితి

నిన్న సాయంత్రం ఆరు గంటలకు రామమోహన రైల్వే హాలునందు మ-రా-రా-శ్రీ రాజగోపాలాచార్యులు హైకోర్టు నీతిగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగినది. మ-రా-రా-శ్రీ దాను త్రివిక్రమరావు పంతులుగారు "యువజన" యుద్యమమునుగూర్చి వివరముగ ముచ్చటించిరి.

హలందునందు జరుగబోవు ప్రపంచ యువజన సమావేశమునందు అన్నిజాతులకు సంబంధించు సమస్యలనుగూర్చి చర్చజరుగుననియు, హెచ్చుతగ్గులు లేకుండ సోదరభావమును వ్యాప్తిగా నిండుటయే ఈ యుద్యమముయొక్క ప్రధానోద్దేశమగుటచేసి హిందూదేశపు యువకులు ఈ యుద్యమమునందు పాల్గొనుట వలన చాలలాభము గలదనియు నుడివిరి. ఆంధ్రదేశమునకు బెజవాడయందు జూలై నెలలో నొక యువజన సమావేశమును జరగవుట యావశ్యకమనిరి. అందులకు తగినయేర్పాటులను బెజవాడ పాతులు సమకూర్చుట యొక్క ముగ నుండుననిరి. పిమ్మట శ్రీ అయ్యదేవర కాశ్యేరరావు పంతులుగారు యీ యుద్యమమువలన మనదేశమున నిప్పుడు పెనుగుచున్న కలభేదములందరియనగియు, యువకులకు జాతీయ భావములు చిన్నతనముననే నాటుకొనిన పిమ్మట జాతీయాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురనియు, ప్రస్తుతకాలమున యువకులలో తక్కువగనన్న శిశురస్థావ్యమునకు నోవార్ధ్యము, స్వతంత్రాభిలాష పెంపొందగలననిరి. మరియొ యువకుల శీలము చక్కనివార్ధము ననుసరించుననిరి. అందువలన జాతీయాభివృద్ధి చెందగలదనిరి. అధ్యక్షులవారూను తమ యంగీకారమును తెలుపుచు ముచ్చటించిరి.

పిమ్మట నొక ఆహ్వానంపు మేర్పాటు చేయబడినది. సభ ముగించబడినది.

బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రబ్యాంకు

జూన్ 20:- ఆంధ్రబ్యాంకుకు యిజినరకు కార్యదర్శిగానున్న నంబూరు నుబ్బారావుగారు మరణించినందున వారి స్థాని గజ్జల శ్రీరామమూర్తిగారు కార్యదర్శిగా నేకగ్రీసముగా నెన్నుకొనిరి.

కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు

ఈ బ్యాంకు వాటాదార్ల సభ 10-6-28 న జరిగినది. ఈ క్రిందివారు డైరెక్టర్లుగ నెన్నుకొనబడిరి. (1) భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య గారు (2) కింది చామమంతరావుగారు (3) కార్తీకపు నర్సింహ మూర్తిగారు (4) పురాణం కృష్ణమూర్తిగారు (5) రా. సా. తో. పేరయ్యనాయుడుగారు (6) వి. వి. ఎల్. నర్సింహాచార్యులుగారు (7) కంలేటి కామకృష్ణయ్యగారు (8) కృత్తి వెంకటలక్ష్మీ శారాయగారు (9) కోలపల్లి లక్ష్మయ్యగారు (10) మోచర్ల నుబ్బారావుగారు (11) బుర్రా రామస్వామిగారు (12) ఉత్పలూరి ముత్తరాజుగారు (13) గుడ్లపల్లెటి వెంకట రత్నంగారు (14) అ. వే. ఉ. పూర్ణాంజనేయ శుభ్రహ్యణ్యంగారు (15) కలిడిండి రాఘవరాజుగారు (16) శారాయగ మూర్తిగారు (17) చాట్ల సీలాశ్రీరాజుగారు. మునగులపదేళ్లనుంచి డైరెక్టరుగను కొంతకాలము ప్రెసిడెంటు కార్యదర్శిగానున్న శీలం రంగశాయకులు నాయుడుగారు నెన్నుకొనబడకపోవుట విచారకరము. బ్యాంకు భవనము కొనవలెనే వారిని డైరెక్టర్లుగ యెన్నుకొన రాదనియు అందువలన భో పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని సైతము యెన్నుకొనవలదని తానించిన ప్రచారము నిష్ఫలమైనది.

కృష్ణకలెక్టరు

కృష్ణకలెక్టరుగానున్న ఎ. ఆర్. సి. వెట్టలేళ్ళగారు మొన్నటిదినము డి. హెచ్. బాల్సుగారికి ఛార్జిపప్పచెప్పి కలెక్టరుగా పదవిపోయిరి.

హిందూకళాశాల

హిందూకళాశాలకు వారణాసి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు ప్రిన్సిపాలుగను, వెంకటేశ్వరయ్యగారు హెడ్ మాస్టరుగను, ఎన్. విశ్వనాథం(ఉ. భీమరావు) బి.ఏ. (అనన్య)లివి లేకర రాజధానీలో మొదటిగ నుత్తరైన వారము. పత్రిక మగిరీరావు బి. ఏ. టి. ఎల్. (ఎల్-కాం)గారును విశ్వనాథ పత్రికారాయణ గారును కళాశాలలో నింటర్మీడియట్ తరగతికి ప్రాఫెసర్లుగా నియమింపబడిరి.

ప్రొదుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అ. నెం. 214/1928

వాది:- పినుపాటి రామకృష్ణయ్య-ప్రొద్దుటూరు, ప్రతివాదు:- తెశాలి శ్రీరామవిలాసపథ స్వామి. దాడు అయిన 1 స్థానం నరసింహరావు, 2 పిల్లలమర్రి కుందు రామయ్య.

వాది ప్రతివాదులపైన యూ 247-6-0 కు దావా దాఖలచేసి వున్నాడు. ఆది విచారణకు 16-7-28 వ తేదీకి వాయిదావేయబడి వున్నది. ఆదినం ప్రతివాదు హాజరు కానంతట వారు ఎక్కుపార్టీ చేయబడుదురు

4994 బి. సి. శర్మ, పిల్లలమర్రి 18-6-28.

విభవ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ పంచమి (౨౨-౬-౧౯౨౮) శుక్రవారము

ఎ ట్ట న

[వాసిరెడ్డి మొకటసుబ్బయ్యవర్మ,
బోడెపూడి వేంకట్రావుగారు]

శ్రీశంభుదేవచరణకు
శేషయపీయూషలోలచిత్రభ్రమరక
మాశంభుదాసుఁ గవితా
పేశలరచనావిశేషు వినుతింతు మెదన్. ౧

వ్రాలినభక్తి భారతము
రాజనరేంద్రుఁ గృత్తింద్రుఁ జేసి వి
ద్యాలలితుండు నన్నయమ
హాకవి కొంత రచించె శేష మ
య్యేలికపేరనే కృతి ర
చించితి నన్నయ చెప్పినట్లదే
చాలునుబో మహామతివి
శాలుఁడ పీ వని చాటి చెప్పఁగన్. ౨

అదియే ధార యదే నిరర్గళనమా
సాటోపకల్యం బవే
మృదుగంభీరవిశాలభావము లదే
రీతిప్రకారం బదే
పదలాలిత్య మెనంగ నన్నయవచో
వైదగ్ధికిం దీటుగా
నదుకం జాలితివయ్య "యెట్టన" కపిం
ద్రా! భారతారణ్యమున్. ౩

సరసకవీ నీచెప్పిన
హరివంశము సోమనాథు హరివంశముతో
సరిరా దని నేటికిఁ గొం
దలు వింతవుడలుకు లాడుటలుచోద్య మగున్.

బొచితియుం చెలుంగురుచు
లర్థవిశేషము భావగౌరవ
శ్రీచతురత్వము మృదు వి
చిత్రగతుల్ పరికించి చూచినన్

వాచపు లూరు నీదుకవ
సంబునఁ గల్గినతీరుతీయముల్
నాచన సోమనాథుకవ
సంబున కెన్నోమడుంగు లెక్కనే. ౪

మంత్రిభాస్కరరచితరామాయణమ్ము
తోడ నరిగామి యెచటనో త్రుంగిపోయె
నీదు రామాయణ మ్మని నేటివారు
పలుకుదురు కొంద టిది యేటిపాప మయ్య! ౬

తెలుఁగు భారతమందు నీపలికినట్టి
రాముచరితంబుతో సరి రాఁగలదొకొ
మంత్రి భాస్కరరచిత రామాయణమ్ము
పుటలలోఁదక్క సుకవితాస్ఫీరకమున. ౭

ఒకయెడ నన్న పాఠ్యుండు మ
టొక్కెడఁ దిక్కనసోమయాజివం
టికవిదిశాగజేంద్రములు
డించిన భారత శేష మూని పూ

రాకానిశ

కరినారాయణాచార్యులుగారు

చల్లనివై మనోహరలనత్తరసమ్మదదాయకంబులై
తెల్లనివై ప్రసన్నపృథువీప్తి విరాజితసుందరంబులై
పల్లవ దుఃఖదంబులయి పావనదంపతులెల్లరంజులన్
నల్లలితంబులై మిగుల సాంద్రతఁ బూర్ణిమఁగాఁచె జుడికల్.
భావీందుశర్వరీ పరిణయార్థవిలిప్త శుభ్రదిగ్భిత్తికా సుధ యనంగ
దద్వివాహంబునం దలఁబాలకైయొప్పు, రమణీయమాక్తికరాశియనంగ
ఘనమహోత్సవదిదృశ్యగతామరకామి, నీశృతాచ్ఛదుకూలనిచయమనంగ
బరిణయోత్సవమందు భక్త్యవస్తువులకై, యెండఁబోసిన మంచి పిండియనంగ
గాఁచె మిక్కుటముగనెల్ల కడలయందు, తీర కరిరిపుగిరి, ఘనసార, హీర
కుంద, చందన, శారద కందబృంద, సుందరాద్వనరుచిమించిజ్యోత్స్నయభుడు.
కొంగుపసిండి దంపతులకున్ నిరుపేదల కింటి దీప మా
ర్తింగను చాతకంబులకుఁ దియ్యని బోనమొసంగు దాని శు
భ్రాంగకుండైనచందురుండు ప్రాగ్ధిక్కుట తటాభ్యుపాధమె
క్కుంగలువల్ రహించె దమకంబున మారుండు పాంథసాళినే
యంగ లతాంతకుంతము రయంబునఁ బైకొనె బాలవెల్లి తో
ణింగల నీలవస్తువుల నెల్లనుధాధవశత్వశోభఁగూ
ర్పంగమకించియొక్కపరి బమ్మినవేడుకఁ బొంగిపారెనా
నింగియు నేలయుఁవనులు నీరదముల్ ప్రాదముల్ నితాచ్ఛశో
భం గనుపట్టి యెల్లెడలఁ బ్రాకె శశిప్రభ ముమ్మరంబుగన్.
లలితవాద్యేవి లీలాబద్ధిని విధాత నిజమరాళంబుచు నిమురుచుండ
గంభీరభంగనం రంభల్లవణకంఠిఁ జక్రిదుగ్ధపయోధిశంకఁజూడ
పటుతాండవాభ్యాస పారవశ్యత శర్వుఁడంజనాద్రిని స్వాద్రియంచుండేర
శ్వసనదేవునికృష్ణసారముకాశక్రండు స్వోచ్చైశ్వర్యవంబును నిచ్చఁజూడ
బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర పాకరిపులు, సర్వవిదులయ్యుఁ బూర్ణిమాశక్త్యవే
కాంతి విభ్రాంతులై తేజగమి విడుదుల, నేర్పరింపంగరాని రేయింకగాఁచె.
కువలయహితుఁ డనఁగూడు నీద్విజరాజు, చక్రాహితుండను నశీఁ దొలఁచిన
సత్పథనర్తినఁ జను నీకలావిధి, తమ్ముల నేఁచగాఁ దలఁచకున్న
అవదాతగుణుడనఁడగు నీమృగాంకురుడు, రజనీచరుండు రాకయున్న
ఆమృతకరుండన నలను నీచలినిగ్గు, విషణ్ణిలో బ్రభవించి నెలయకున్న
ననుచు జారిణులును దన్న కాఘములును-దహినకమహామృతకుఁ బరితుష్టినిచ్చ
సిద్ధి చేకూరమికి వంత చెలఁగఁబలుకఁ-బూర్ణిమాశ్శోభన్మయెంతయుఁ బొలుపుమిగిలే.

నికమెయి రెండుదారులు గ
ణించి రచించి "మహాంధ్రభారత
ప్రకరణ" మెల్ల నొక్కకవి
వల్మీకనయట్లు ఘటించినావుగా ! ౮

తగునలంకారముల్ ధరియించునే కాని
యివి యవి యొకగంపె డిడఁగఁబోదు
సాజంపునడలతో సాగిపోవునె కాని
విలుగుబాటెన్నఁడే నెఱుంగ దింత
హితమితమ్మదుభావలే పల్కునేకాని
పనిలేనిదే సోఁడె బన్నఁబోదు
నలుపురు మెచ్చురీతుల మెలంగునెకాని
యిచ్చవచ్చినదారి నేఁగఁబోదు
పరమసాధ్యమచర్చికంబలే వినిర్మ
లాకృతిఁ జెలంగునీకవితాకుమారి
కీడువత్తురె యెవ రెన్నియెత్తు లిడిన
కుఁటికన్నియలును గ్రుడ్డిగుబ్బెతలును. ౯

నీ తి ని ధి

(ఆంధ్రగ్రంథమాలయం వైదవకుసుమము).

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయఁడగు బ్రహ్మ
ణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిబెటు
దేశమునకుఁ బోయి యాభాషలోనికిఁ బరివర్తితమై
యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభా
షలోనికి, తర్వాత నింగ్లిషులోనికిఁ బరివర్తితమైన
యత్కృష్టనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్ర
వచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూ
భాకరశాస్త్రిగారు. మానవసుజీవితమున కావశ్య
కములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వికతోఁ దేటగా
నూ టి గా నీగ్రంథము చెప్పుచున్నది. క్రొను
పైజా నిండు క్యాలికోజెండు. వెల రు. ౧-౪-౦

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

తపాలుపెట్ట నెం. 212 రు, చెన్నపురి.

గ్రంథ విమర్శ

విద్యార్థి సహాయనిధి గ్రంథమాల

శ్రీరామమూర్తిగారు

వేంకటాచార్యశాస్త్రికవులచే నేర్పరుపబడినది

వీరు ప్రతిపాదనను ఒక గ్రంథమును ప్రకటించి దాని చలన విద్యుత్తును బీదవిద్యార్థుల సాయము కొరకు వ్యవహరించుచున్నారు. అనగా ఆ ప్రస్తుతములను వచ్చుసొమ్ములో 100 కి 25 రూపాయలవరకు అమ్మవగలరా ఖర్చులక్రింద మినహాయించి ఒక్కనసొమ్ములో అనగా 100 కి 75 వరకు ఆయా పాఠశాలల కిచ్చుచున్నారు. ఏ పాఠశాలలను వచ్చిన సొమ్ముకు ఆ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు తన యిష్టానుసారముగా బీదవిద్యార్థులకొరకు వ్యయపరుపవచ్చును. ఈపుస్తకముల వాయాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకే పంపెదరు దాని నమ్ముటవలన వచ్చిన సొమ్మును వారియొద్దనే యుంచెదరు. ఆ పాఠశాలలోనే దానిని వారు వ్యయపరుచుకొనుచున్నారు. ఈపుస్తకములమీద యెవ్వరికిని కమిషను లభింపదు. ఇది బుక్స్టోరులకును విద్యార్థులకును ప్రత్యేకముగా పంపబడవు. సాల్వేజి ఆయా నిధిలను వెంటసొమ్ముచేసినదియు ఏయేపాఠశాలల కెంతెంత యిచ్చబడినదియు ఒక రిపోర్టు తయారచేసి ఆయాపాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులకును విద్యార్థులకును స్థానిక సంస్థల వారును కృతజ్ఞ బూసెదరుగాక.

సుగుణశతకము

గ్రంథకర్త: పట్టిసపు శ్రీరామమూర్తిగారు

(శివాసమితి పబ్లికేషన్)

ఇది సీరియస్ ధర్మము నొక శతకము. భగవంతుడు జననీ జనకులు గురువు మున్నగు పేర్లను వివరించుచున్నాడు. ముఖ్యతకమునందులె దీనియందు కందపద్యములు 101 వ్రాయబడినవి. కవిత్వము ఆధునికములను పండిత మరేదెల్ల రామచంద్ర శాస్త్రి (విశాఖపట్టణము)గారు మురికొందరు నొసంగిన సదభిప్రాయము లిందు పొందుపరచబడినవి. దీనిని రెండుభాగాలు చేసెను. వలయువా రెటుల వ్రాయవలెను.

కలివదనా కంపెనీ,

వరహాపురం, గవరవరం పోస్టు, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

జ్యోతి

సంపాదకుడు శ్రీయుత సూర్యదేవర సంజీవ

రాయణంగారు తుమ్మపూడి, గుంటూరుజిల్లా

ఈ సూర్యసంక్రమణము ప్రతి మొదటి సంవత్సరమున ఒకటి జరుగవలసింది. అది ఫిబ్రవరి 28 నుండి మార్చి 1 నుండి యున్నది. ఇది భక్తిజ్ఞానమైనదిగా ప్రబోధమును ప్రకటించుచున్నది. చందాసాము రెండు రూపాయలు. దీనియందు పాఠాంతరములు, శ్రీయుత శ్రీరామ అలీషాకవిగారు వ్రాసిన శ్రీరామ చరిత్రగీతమాలికయును, భక్తిసూత్రములు, రాగద్వైపములు, సత్యము, మనోనిగ్రహము, సాంఘిక నేషనున్నగు వ్యాసములను కలవు. వలయువారు తుమ్మపూడికి వ్రాయవలెను.

నవవృద్ధి

సంపాదకుడు శ్రీయుత పెమ్మరాజు

సూర్యనారాయణ రావుగారు

ఇది నిత్యపదన సన్వేషించువారికి కృతినిధానప్రబోధకముగా సూర్యసంక్రమణమును ప్రకటించుచున్నది. మొదటిపంచిక యా జూను నెలలోనే ముద్రితమునుండి (బుద్ధులు) వెలువడినది. దీనిలో పాఠశాలసంఘమున్నది ఈ సంచికయందు భగవద్గీతాభావములు, శుందరకాండము, భక్తియోగము, భక్తితత్వం, సత్యజీవికము మున్నగువ్యాసము లున్నవి. సాల్వేజి ఆయా రెండు రూపాయలు. వలయువారు సంపాదకుని పేర బంధుకు వ్రాయవలెను.

నీతికథావళి

మొదటిభాగము

సంపాదకులు శ్రీయుతము వెంకటాచార్యశాస్త్రికవులు

వీరు నీతికథలను ఎనిమిదిభాగములుగా ప్రకటించిరి. ఈ ఎనిమిది భాగములను పఠనీయగ్రంథములుగా నామోదించబడినవి. ఈవిషయము 8-5-28 ని వెలువడిన రాజధాని గెజిట్లో 1 వి. భాగమున 229 వ పేజీలో ప్రకటించబడినది. మొదటి భాగమునందు 11-విషయము లున్నవి. ఈ కథలు గ్రాంథిక భావములను సులభతైలి ఆకర్షకముగా వ్రాయబడినవి. బాలకవులు బాలికలకును సులభముగా బోధపడును. మొదటి భాగము వెల మూడణాలు. వలయువారు గ్రంథనిలయమువారి పేరపితాపురమునకు వ్రాయవలెను.

రెండవ భాగము

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. (గ్రంథకర్త శ్రీయుత ఓలేటి భాస్కరరామమూర్తిగారు పితాపురము, పితాపురములో ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథాలయాధిపతులగు శ్రీయుతము వెంకటాచార్యశాస్త్రికవులచే దీనిని ప్రకటించి, దీనివెల 0-4-6 అణాలు. ఇది పాఠశాలలో పఠనీయగ్రంథముగా నామోదించబడినట్లు రాజధాని గెజిట్లో ప్రకటించబడినది. (8-5-28 గెజిట్లో 1. వి. భాగమున 229-వ పేజీయందు) దీనియందు 15 విషయములు కలవు. బొమ్మలు గూడ ఉన్నవి తైలి కడుగులభ మగు గ్రాంథికము. వలయువా రెటుల వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, పితాపురము, (తూర్పుగోదావరిజిల్లా)

కృతజ్ఞత

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది పరమ గంభీరములగు భావములతో నిండియున్నది. తైలి ఉత్తమమున నాతికతనమునగు గ్రాంథికము. కృతజ్ఞత మగుణములలో ముఖ్యము. ఇందు మూడుప్రకరణములను 47 పుటలను కలవు. గవనమున నీ విషయముగూర్చి చాల శ్రద్ధతో గ్రంథకర్త యావ్యాసమును వ్రాసెను. దీనిని చదివి యా ముగియు నలవరించుకొన్నచో చాల మేలు కలుగగలదు. వెల 1-2-0. ఈవిన్న గ్రంథమును వివరముగభివ్యక్తమున బట్టియే యంత హెచ్చునెల పెట్టినట్లు కనబడుచున్నది గాని యిది చాల హెచ్చునియే మేలు భావించుచున్నాము. వలయువా రెటుల వ్రాయవలెను. వి. వి. శుబ్బారావుగారు, టీవర్, గోరప, పితాపురం పోస్టు, గోదావరిజిల్లా. లేక శ్రీయుత కొరల్ల బసవలింగం గుప్తగారు పరశునాథం, చెన్నకట్నం.

శ్రీమద్రామానుజభాష్యము

ద్వితీయభాగము

శ్రీమద్వాచార్యులవారు వ్రాసినభాష్యమునకు

తెనుగు అర్థము

దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. మొదటి భాగమును గూర్చి వెనుక వివరించుచున్నాము. శ్రీమద్వాచార్య సంపన్నులగు మహారాజశ్రీ హుండి రామారావు పంతులుగారు నూత్రములను భాష్యమునకుగూడ ఆంధ్రమున ప్రతిపదార్థమును వ్రాసియున్నారు. విజయనగరమున ఆ శేషవాస్వతి మద్రాశ్లాభివతియగు శ్రీయుత భుడేశ్వర శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు దానిని ప్రకటించిరి. ఈ రెండవ భాగమున ద్వితీయాధ్యాయము పూర్తిగానున్నది. 181 పేజీలకలవు. దానిలో పాదు పాదులు కలవు. మొదటి పాదు మున 11 అధికరణములును 88 సూత్రములును కలవు. రెండవపాదు మున 12 అధికరణములును 45 సూత్రములును కలవు. మూడవపాదు మున 19 అధికరణములును 88 సూత్రములును కలవు. నాల్గవపాదు మున 18 అధికరణములును 28 సూత్రములును కలవు. చందాదారులుగా చేరగోరవారు ఒకరూపాయి ముందుగాపంపి తమ అడ్రెసును పూర్తిగా వ్రాయవలెను. ఇపుడు సిద్ధముగానున్న రెండుసంపుటములను వారికి ఒక్కొక్క సంచిక పోస్టేజీసహా 1-0-0 వరకు వారికి యిచ్చబడును అనగా పి. పి. గా పంపబడును. మూడవసంచిక తయారైనపిమ్మట నలులే పంపబడును. మొదటిపంపిన రూపాయకి నాల్గవసంచిక వెలువడినపిమ్మట దానిని బుక్ పోస్టుగా పంపెదరు. ఇతరులకు ఒక్కొక్క సంచిక పోస్టుఖర్చులు గాక రు. 1-4-0.

వలయువారిటుల వ్రాయవలెను.

శ్రీయుత భుడేశ్వర శ్రీనివాసరావుగారు,

శ్రీ శేషవాస్వతి పెన్, విజయనగరం.

భావప్రపంచము

(గ్రంథకర్త శ్రీయుత వరహాగిరి వేంకటాచార్యగారు)

ఇదియొక హాస్యరస ప్రధానముగు చిన్న వచనగ్రంథము. ఇది కటువులుగాని మందలింపులతో ప్రజలను సహృదయమునకు మరలించుటకు చాల యుపకరించును. ఇందు చక్కని భావములుగలవు. దీనిని చదవ శారంభించినచో వదల బుని పుట్టుదు. ఇది గ్రాంథికమున సులభతైలిలో వ్రాయబడినది. దీనిని గూర్చి బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని చెల్లెట్టి వేంకటేశాస్త్రిగారును బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిగారును, శ్రీయుత చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహాచార్యగారును మంచి అభిప్రాయముల నొసగియుండుటవలననే దీని ప్రాశస్త్యము వెల్లడికాగలదు. వెల అయిదణాలునుత్రమే, వలయువారిటుల వ్రాయవలెను. శ్రీయుత వరహాగిరి బాలాత్రిపురసుందరరావుగారు జగ్గంపేట, పెద్దాపురము తాలూకా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

బ్రహ్మచర్య

ఒక ఆంగ్లమాన పత్రిక

ఇది ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటించబడుచున్న మాసపత్రిక. 6 వ సంవత్సరము కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇందు ఆధ్యాత్మికవిషయములను యోగావేదములు మున్నగు ప్రాణాయామసంబంధ విషయములను ఆర్యగ్రంథసంబంధ విషయములను గూడ ప్రకటించబడుచుండును. ఇది చాల యుపయుక్తమైనది. చందా సాము ఒకరూపాయనుత్రమే. సంపాదకుడు యోగీ రామచంద్రగారు, కార్యస్థానము గురుకులబ్రహ్మచారి ఆశ్రమము, కెంగేరీ పోస్టు, బెంగుళూరు వలయువారు రామచంద్రగారికి కెంగేరీకి వ్రాయవలెను.

చిరంజీవులు

గ్రంథకర్త శ్రీయుత చక్రావధానుల

మాణిక్యశర్మగారు

దానిని ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయమువారు (పితాపురము) విద్యార్థి సహాయనిధి గ్రంథమాలలో మొదటిగ్రంథముగా ప్రకటించిరి. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చార్యుడు దీనియందు అశ్వద్ధామ బలివక్రవర్తి శ్రీ శేషవాస్వతి భగవానులు శ్రీ మదాంజనేయమూర్తి విభవమును, కృపాచార్యుడు, పరశురామమూర్తి యను నీయేడ్డరు పుణ్యపురుషుల జీవితచరిత్రలను కలవు. ఈ మహానీయులు జగద్విరుతులు. ఈ గ్రంథమును వ్రాసిన శర్మగారు ఆంధ్రులకు చిరవరించుటకు, వీరశైవ శాటకములు మున్నగువానిని రసవంతముగా వ్రాసియున్నారు. ఇది మృదుమృదుర గ్రాంథికాంధ్రవచన గ్రంథము. వచనరచన పూర్వకపుట తైలిని స్మరణములెప్పుడుండును. దీనిని పాఠశాల పఠనీయగ్రంథముగా నామోదించబడినట్లు 8-5-28 ని వెలువడిన రాజధానిగెజిట్లు మొదటిభాగము వి. లో 228 వ పేజీలో ప్రకటించబడినది తెలియుచున్నది. దీనివెల పది అణాలు. వలయువా రెటుల వ్రాయవలెను. మేనేజర్, ఆంధ్రప్రచారిణిగ్రంథనిలయము, పితాపురము, తూర్పు గోదావరి.

ఇష్టాగోష్ఠి

గ్రంథకర్త-శ్రీయుత యద్దనపూడి వేంకటరత్నము

గారు తాడేపల్లిగూడెము, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

ఈ గ్రంథమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది చాల సులభతైలిని వ్రాయబడిన వచనగ్రంథము. ఇది పైకి విశేషార్థము గానుండునను లోకవృత్తమును చక్కగా తెలుపునట్టి గ్రంథమైయున్నది. కొంతహాస్యరసము, కొంతవేదాంతము, కొంతధర్మచర్య, కొంతనీతి మొదలగువన్నీయు నిందు సందర్భోచితముగ నిమిది యుండుటచే నది చదువరులకు సంతో యానందమును కలిగించుటయేగాక నూతనవిజ్ఞానముల నెన్నో బోధింపజాలియున్నది. ఎంత చదివినను వినుగుబుట్టింపదు. కావున నీగ్రంథము శ్రీమత పురుషులు పెద్దలు, పిన్నలు చదివి దీనిలోభమును పొందుదురుగాక" అని బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహాకవివరేణ్యు శ్రీగ్రంథమునకు వ్రాసిన పీఠికయందు వాక్యమైన వాక్యమువలననే యీగ్రంథ ప్రాశస్త్యము దాగుగా వెల్లడియగుచుండుటచే దానిని చదివ సుదూరించుట యచిరముని తలంచుచిమి. ఇందు 26 ప్రకరణములును 228 పేజీలును కలవు. దీనిని చదువుటవలన లోకజ్ఞానము మిక్కిలి చక్కగా నలవడగలదు. లోకవ్యవహారములలో నిందు సందర్భానుసారముగా తెలుపబడినవి కనబడుటయే యరుదు. దీనివెల 1-4-0. ఇందు లేని విషయములను రెండవభాగములను మురికొన్నట్టిని చేర్చి గ్రంథకర్త రెండవభాగముగా ప్రకటించు ప్రయత్నములో నున్నారని వినుటకు చాల సంతోషించుచున్నాము. వలయువారు పైని వివరించబడిన గ్రంథకర్త చిరునామాకు వ్రాయవలెను

గ్రంథములు

బుద్ధపురాణము

గ్రంథకర్త: దుర్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు. క్రానుపైజాన ౧౭౩౦ పుటలు. వెల రు. ౪-౦-౦. విలాసము: మేనేజరు, మానవాదర్శగ్రంథమండలి, అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఈ గ్రంథము మానవాదర్శగ్రంథమాలయందలి ప్రథమపుష్పము. క్రీస్తుశతాబ్ద మారవశతాబ్దమున భారతదేశమున నవతరించి సర్వతోముఖముగ నహింసాధర్మమును బ్రతిపాదించి వెలయించిన మహాత్ముడగు బుద్ధుని జీవితచరిత్ర మీ గ్రంథమున ప్రధానస్థానమును గైకొనినది. అట్లే యామహానీయుని ధర్మోపదేశములు—బుద్ధగీతయను పేర వెలసినవి.—(బౌద్ధమతవాఙ్మయమునకు మూల గ్రంథములగు తిపిటకములలో నభిధమ్మపిటకమునందలి దగు 'ధమ్మపదమే' యీ బుద్ధగీత.) పాలీమూలముతోడను, చక్కని తెనుగువివరణముతోడను రెండవభాగముగ నిందు వెలసినవి. ఇంతియకాక యీరెంటిని మించిన 'పరిశిష్టము' మూడవభాగముయినది. ఈమూడును దేని. కది యుత్పత్తివైపుననున్న పరిశిష్టభాగము విశేషవిమర్శనముగలదనుటచే మూటిలో ముఖ్యుడగుచున్నది. వైదికవాఙ్మయమునందయు, శాస్త్రగ్రంథములనందయు, పురాణాదిసాధులనందయు, భగవద్గీతనందయు అంగమతగ్రంథములనందయు, మహాత్మాగాంధీ, తిలకు, విశేకానంద మొదలయిన కారణజన్మల రచనములనందయు, ఇతర మతగ్రంథములనందయు వెలసినన్ని నిదర్శనముల నుద్ధరించి మాపుచు భరతఖండమున వెలసిన భిన్నభిన్న మతధర్మములకును, బౌద్ధమతధర్మములకును సమన్వయము గల్గించి తమసిద్ధాంతములను స్థాపించుటయందు గ్రంథకర్తకావించిన పరిశ్రమ మింతింత యనరానిది. గ్రంథాదిని సృష్టిచెత్తినవలెను, వేదశాస్త్రాదివాఙ్మయమును విమర్శించుచు బుద్ధునియొక్కయు, తనవైఖ్యయొక్కయు ప్రాశస్త్యమునుచూచు ౧౭౦ పుటల పీఠికగలదు. మొత్తమున ఈయుత్పత్తిగ్రంథము గ్రంథకర్తయొక్క బహుగ్రంథపరిశోధనమును, అనంత పరిశ్రమమును బాటుచున్నది.

బుద్ధుని సదుపదేశములు భారతీయులకు బరమాదరణీయములు. అట్టి మహాపురుషుని జీవితమును, ధర్మములను, ఉపదేశములను గరతలామలకముగా వివరించుచున్న యీ గ్రంథము నాదరముతో జదువుట భారతీయుల కావశ్యకమని వేరుగ చెప్పబనిలేదు.

వచనరచనమైన యీ గ్రంథముయొక్క తెలి సరళముగ నున్నది. విసుగుజెందక యింతపెద్దగ్రంథమును రచించి యాంధ్రలోకమున కర్పించిన గ్రంథకర్తపూనికి మిగుల గొనియాడదగినది. ఆంధ్రలోకము వీరిపరిశ్రమను సఫలము గావించుగాక, వీరు రచించియుంపన్న యితర బౌద్ధగ్రంథముల నచిరకాలమున నాంధ్రులకు లభించు భాగ్యమును దైవ మనుగ్రహించుగాక!

రామదాసస్వామి

గ్రంథకర్త: నిష్టలరామమూర్తి, క్రానుపైజాన ౧౭౦ పుటలు వెల రు. ౧-౫-౦ ప్రకాశకులు: గుప్తబదర్శు, బుక్ స్టెల్లర్సు, విశాఖపట్టణము.

రామభక్తాగ్రేసరుడగు శివాజీమహారాజునకు గురువును, అతడు చక్రవర్తియగుటకు గారణభూతుడను, రామభక్తాగ్రేసరుడను ననుసమర్థరామదాసస్వామి పవిత్రజీవిత మిందునర్హితమైనది. ఈజీవితము తొలుత మహారాష్ట్రభాషను వెలసినది. పదపది భారతమాతృస్వాతంత్ర్యమునకంటె తపములుధారవోయిచు పలుబాములనందుచున్న క్రియత కిరణచంద్రముఖిగారిచే పంగభావలోనికి బరిచి ర్థమయినది. దానినుండి యుత్పన్నమయిన యాంధ్రచవానవాదమిది. రామదాసస్వామి కేవల మొకమహాపురుషమాత్రుడేకాదు—గొప్పరాజనీతివేత్తకూడను. ఈ పురుషునిని పవిత్రజీవిత చరిత్రము నాంధ్రులెల్లరు నవశ్యముగ చదివినవలసివచ్చినది. 'ఇప్పుడును, స్వామివండ్లి మహాపురుషులగుచున్న శివాజీవండ్లి భారతీయచక్రవర్తులకు గౌరంత యుండదని శ్రీ కిరణచంద్రముఖిగారు తమ తొలిపలుకున (అంగ ముననున్నది) నుడివినమాట సత్యము. రచనము సరళముగ నున్నది.

చంద్రమతి

గ్రంథకర్త: చెలికాని మార్యారావుగారు, శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాల, చిత్రాడ. క్రానుపైజాన ౧౮౫ పుటలు. వెల రు. ౦-౧౦-౦.

పురాణములయందు పత్రికాతాతలకమని పేరుగాంచిన చంద్రమతీసతీమణి సచ్చారిత్ర మిందు తేటతెలుగువచనమునవర్ణితమయినది. శంకరకవి, గౌరన మంత్రి మొదలయిన ప్రాచీనకవుల రచనములనుండి యచ్చటచ్చట నిత్యత్రమునకు సరిపడుపద్యము లిందు సొందింపబడియున్నవి. ఇది పయిచేర్చి—గ్రంథమాలయందలి ౪౬ వ కుసుము.

నేటికాలపుకవిత్వం

గ్రంథకర్త: పండిత ఉమాకాంత విద్యాశేఖరులు, డిప్యూటీసైజాన ౨౫౬ పుటలు. క్యాలికోపైండు వెల రు. ౨-౦-౦.

ఇది కృత్రిమ దేశికబల సంపన్నలయిన అధునాతనకవి సార్వభౌములపై నెత్తిన యుద్ధండ్ల దండయాత్ర. ౧౯౨౬ వ సంవత్సరము ఏప్రిలుమాసమున చెన్నపురాంధ్రసభయందు గ్రంథకర్త యీగ్రంథవిషయముల నుపన్యసించినారు. ఆయనవాగ్దానములు ఆంధ్రప్రతికయందు ప్రకటితమైనవి. వాని విస్తృతస్వరూపమే యీ గ్రంథము. భారతీయ సుసాధనసంపన్నమయిన యాదండయాత్రయందలి జయాపజయములమాట యెట్లున్నను కవితాతత్వజిజ్ఞాసువు లెల్లరు—ముఖ్యముగా కవులుగా గోరువారు—దీనిని జదువవలసివచ్చును. గ్రంథకర్త సంస్కృతాంధ్రవాఙ్మయములయందలి లక్షణాలంకార గ్రంథముల నుండియు, కావ్యముల నుండియు, వైదిక వాఙ్మయ గ్రంథముల నుండియు ప్రమాణముల నుద్ధరించి యీ గ్రంథమున కవిత్వతత్వమును చక్కగా విమర్శించి యున్నారు.

స్తవరత్నములు (సంస్కృతము)

గ్రంథకర్త: నాగపూడి శుభస్వామయ్య గారు, తిరుపతి. క్రాను ౮౫ పేజీలపైజాన ౪౨ పుటలు. వెల రు. ౧-౫-౦. ఏతద్గ్రంథరచయిత నిదిమూ కాంధ్రపండిత కవిగనే యెరింగిన యాంధ్రలోకమున కీసంస్కృతకృతి యాశ్చర్యమును గలిగింపకమానదు. ఇందు పదునాఱు దేవదేవీస్తవములున్నవి. కవిత్యము లక్షణసమంపితమై హృదయంగమముగనున్నది. ప్రాచీన స్తోత్రరత్నముల కీస్తవములు కిది తీసిపోవునవి కావు.

మచ్చునకు:

శ్రీ కృష్ణస్తోత్రమున: శ్లో. భూరిశేష్టా గృహీత్యాకతి చిపిటకాన్ బాల్యమిత్రా దకాక్షిత్ నిర్వాణోద్వేలదీప్య త్వరమకరుణయా హేమచేలం కుచేలమ్, కమ్రమేనాంబరాధాన్ కనకమణిమయ స్రగ్ధరాం తస్య పత్నీం భర్తృప్రాసాదరమ్యం తదుపితసదనం య: కృపాబిం తమిడే.

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తోత్రమున: శ్లో. శక్త్యా హి గాంగసికతాగణా తదైవ సాముద్రవాళికాతే రేరుడుసంచయానామ్; త్వత్పాదనేననగతాభిలసంకటానాం శక్త్యం తు నైవ గణనం ఖలు వేంకటేశ! ధన్యమణిహారమున:

శ్లో. నిత్యం సత్యే ప్రణిహితమతి ర్వితరాగిత్యవృత్తి: ఇష్టానిష్టే వ్యవతిమనా యద్యచాం స్యాచుజ్జనమ్; ఉద్యోగ స్వాస్య ద్యది తనభృతాం నైవమత్ర కదాచిత్ అనందాక్షి ర్మనసి యది మే కోఽస్తి ధన్యో మదన్యః.

అంధ్రవశ్యస్తి: రసవత్ఫండకావ్యసంపుటి గ్రంథకర్త: విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు 'రసతరంగిణి' గ్రంథమాలలోనిది ప్రథమసంఖ్యగల గ్రంథము. వెల రు. ౧-౦-౦. విలాసము: విశ్వనాథ వెంకటేశ్వర్లు, కృష్ణాపత్రికా ఆఫీసు, మచిలీపట్టణము. (కృష్ణాగ్రేసరులవాదవ్య' అను ముద్రమున్నది.

జీర్ణవిజయనగర చరిత్రము

ఆంధ్రగ్రంథమాలలో ౯వ సంఖ్యగల యీ గ్రంథము వెలువడినది; విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. ఆంధ్రగ్రంథమాల, 7 తంబుకెట్టిపేర్, చెన్నపురి. వెల రు. ౧-౫-౦.

దయాంభోనిధి

గ్రంథకర్త: పట్టి రామారావుగారు, గంధర్వమహల్. విజయనగరము. డిప్యూటీసైజాన ౮౭ పుటలు. వెల రు. ౪. ఇందు భక్త్యతిశయమున గ్రంథకర్త వివిధవిధముల బరమేశ్వరుని స్తుతించినాడు. 'శ్రీదయాంభోనిధి' అను ముద్రముగల ౨౧౬ పృథ్వులు లిందుగలవు.

కలగూరగంప

గ్రంథకర్త: పులికొండ పరబ్రహ్మముగారు, చినపాడుపూడి, పామజులపొట్టు. డిప్యూటీసైజాన ౨౩ పుటలు, వెల రు. ౦-౩-౦.

గ్రంథకర్త అప్పుడప్పుడు నాయాయి విషయము లంగూర్చి చాటువులుగా రచించిన వందపద్యము లిందు సంతరింపబడినవి. విషయవిమర్శనము చమత్కారముగ నున్నది. కవిత ధారాళముగను, సరసముగను ఉన్నది.

శ్రీలక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము

గ్రంథకర్త: పాలవర్తి నారాయణగారు, హైద్రాబాద్, ఆళ్లగడ్డ కర్నూలుజిల్లా. క్రాను ౧౬ పేజీలపైజాన ౩౦ పుటలు. వెల రు. ౧-౪-౦

శ్రీశంకరాచార్యకృత సంస్కృతమూలము, అండాకాక్క శ్లోకమునకు సరియైన తెలుగుగీతపద్యము. తాత్పర్యము గలదు.

గీతాశ్రయము

గ్రంథకర్త: ఇక్కుర్తి తిరుపతిరాయడు. క్రాను పైజాన ౨౫ పుటలు. వెల రు. ౧-౪-౦

సత్యసాధనినుండి పునర్ముద్రితము. దైవమాహాత్మ్యమును ప్రపంచించు ౧౨౨ గీతము లిందున్నవి. ప్రతిగీతమునకును 'అట్టిజగ దేకమూర్తి సేనాశ్రయింతు' అనుముద్రముగలదు. తెలి సరళముగా నున్నది.

బుదార్డు

కర్త: గరికపాటి మల్లావధానిగారు; శ్రీగాంధీఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ పండితుడు, ఏలూరు. గ్రంథకర్త తనశిష్యుడగు మద్దల వెంకటసత్యనారాయణమూర్తి యొక్క-మృతి సుదీర్ఘచింతాసిన చిన్నశోకకావ్యమిది. మనస్సును గరగించునది. పూర్వస్థైర్యపైజాన ౯ పుటల చిన్నిస్తోత్రము.

భద్రాద్రిరామ వేణుగోపాలతారావళులు

గ్రంథకర్త: చెళ్లపిళ్ల కుండరరావుగారు, డిప్యూటీసైజాన ౧౬ పుటలు. వెల రు. ౦-౨-౦

భద్రాద్రి రామస్వామిని, పెనికేరు వేణుగోపాలస్వామిని స్తుతించు సీసపద్యతారావళు లిందుగలవు.

మాధవశతకము

గ్రంథకర్త: ఇనగంటి పున్నయ్య చౌదరిగారు, అప్పికట్ల, అప్పికట్లపొట్టు, గుంటూరుజిల్లా. క్రాను పైజాన ౨౨ పుటలు. వెల రు. ౦-౪-౦

'మాధవా' అనుముద్రముగల విష్ణుస్తుత్యాత్మకమయిన వృత్తశతకము. ౧౧౮ పద్యములు. కవిత్యము నిర్దుష్టముగ ధారాశుద్ధిగలిగి ప్రాచీనశతకరచనముల ఘోషి ప్రాథముగను, రసనంతముగను నున్నది.

గురుశిష్యసంవాదము

డిప్యూటీసైజాన ౮౨ పుటలు వెల రు. ౦-౧౨-౦ శ్రీ. తెనాలి చంద్రయగురుసాన్నిధ్యమున శ్రీరంగా వెంకటరత్నముగారు తెలిసికొనిన వేదాంతరహస్యము లేయీగ్రంథరూపమును దాల్చినవి. గురుశిష్యసంవాదరూపమయిన వచనరచనము. గ్రంథము చివరను పెక్కుగేయములును గలవు.

విలాసము: కాండూరి సుబ్బారాయకృష్ణమూర్తి, బెజవాడ.

శ్రీకృష్ణరత్నములు

గ్రంథకర్త: బాలకవి కృష్ణారావుగారు, డిప్యూటీసైజాన ౨౫ పుటలు. వెల రు. ౦-౨-౦. ఇందు ఎనుబదియొక నీతిగీతపద్యములున్నవి. నీతులు సవృష్టాంతములుగ నుద్ధృతములయినవి. ప్రతిపద్యమున 'రమ్యసూక్త్య' పయరాజవర్య' అను ముద్రమున్నది.

నాచన స్థామనాధుడు

[అక్షర రాసువరావుగారు]

నాచన : నాధ, కవి
 నాధ : స్తవనీయకీర్తి, వి
 ద్యాచిత : కనా! భవద
 నలత కవిత్వపటుత్వ వైఖరిం
 బూచిన సారిజాత మగుఁ
 బో హరివంశ మనన్యసాధ్య కా
 వ్యాచరణంబు నీ కొకని
 కంటియెకాక మతేరి కొ నిలక ? 1
 హరివంశంబా లోరకెను
 హరివంశ : నకు ముందు నవతారికయే
 కొఱుక : నేమి నేయుదు
 మొఱుక : గలదో లేదో యేమయ్యెనోకో.
 ఎదియె యింటిపేరి కేదియె వంశంబు
 తల్లిదండ్రు లేరొ, పల్లె యేదో
 యెట్టి సార్వభౌము లెపుడు నీ కెట్టెట్టి
 బిరుదముల నొనంగి రరయరాదు. 3
 ఎట్టిరాజును దలఁదాల్చి యెఱుంగ వెపుడు
 రాబు లెల్లరు నీ పాదరబము దాల్చు
 రెన్నఁ జేనరునకు లోఁగి యెఱుంగ వెపుడు
 సోముఁ డెన్నంగ నీ కీడ సోమనాథ ! 4
 ఏరో నీ నమకాలికుల్ తెలియ నీ
 వే కాలమం దుంటా ని
 నేర్పరాజన్యలు చేరఁదీసికొకొ నీ
 వేయేమహాకావ్యముల్
 స్ఫూర్తి : కచించితో తెలుప కే
 లా : చికింబీపు మ
 మీఱికి : నిడివోవ మే మెఱుంగలే
 మే : అల్పవిగ్రామణీ. 5
 గ్రంథమందున నినుఁగూర్చి వ్రాయ కెంత
 దాఁచినకా దాఁపరా దెటు దాఁతువయ్య
 విజయవాత సామ్రాజ్యవృక్షీక బుక్క
 రాయశాసనమును కవిరాజరాజ. 6
 ప్రభవించినాడ వాపస్తంబసూత్ర భా
 రద్వాజమాని గోత్రంబునందు
 యాజుషుండపు సకలంగమవేది వ
 భ్యస్తాభిలపురాణభవ్యమతివి
 బుక్కరాయ మహిశపూజ్యుండ వా దష్ట
 భాషాకవీంద్ర సర్వజ్ఞమణివి
 సాహిత్యరసపోషణాహినమతివి, భా
 షాపోషణుడవును సావిధాన
 చక్రవర్తి ఏపు సంపూర్ణకీర్తివి
 నశ్యభవ్యగుణసనాథ నాచ
 వాత్సల్య ప్రసీద, యాంధ్రసరస్వతీ
 మాత : మనాథ బుధవరేణ్య ! 7
 నమః : డవ కద ధీ
 వినుల : హజ్జానమతికి విశ్రుతతేజో
 ద్యుమణికి విద్యారణ్య
 స్వామికి నలయ్యెనాఖ్య భారతకృతికన్. 8
 ఎఱుంగవె యెట్టునక గలసి
 తే యెప్పుడైనఁ గవిత్వతత్త్వ ని

రభ్రవిభవాభిరామరుచి
 రాజవిరాజిత పూతనూత్న మా
 ధురి నలరించు వాగ్గహరిఁ
 దోఁగితిరే వినినారె మీ పర
 స్పర హరివంశకావ్యరస
 పాకమహారచనా చమత్కృతిన్. 9
 ఎవరు వ్రాసిరి హరివంశ మీవ యెట్లు
 నాఖ్యుఁడ, మునుముక దెలియంగరాదు
 వ్రాసి యు త్తరభాగంబు వ్రాయలేదె
 పూర్వభాగంబు వ్రాసినం బోయె నేమి? 10
 భారతమాక్తి కా రచిత
 భాసురహారము నొక్కభాగముం
 గూరిచె నన్నయాఖ్యకవి
 కుంజర మింకొక భాగముం గడుక
 నేరుపుతోడఁ దిక్కన గ
 డించెను యెట్లుయ పూర్తిచేసె నా
 హారము, సర్వతోముఖ మ
 హాప్రతిభాయుత మూర్తి వైన నీ
 వా రమణీయహారమున
 కంతకు శోభను గూర్చు నాయక
 శ్రీ రచనాధురంధరతఁ
 జెల్లితిగా హరివంశక రత్న
 సూరిజనాగ్రగణ్య! కవి
 సోమన, నాచనపుత్ర, ధీనిధీ! 11
 శంభుదాసు కావ్య తైలి ప్రాథము లేద
 టంచు మించి వ్రాయనెంచి వ్రాసి
 తండ్రు నిజమొ కాదో హరివంశ మును గొని
 చదువ కావ్యమల్లె మదికిఁ దోచు. 12
 అరసి మహాప్రబంధ రచ
 నార్హకభావిభవప్రపూజ్య ము
 త్తరహరివంశభాగ మని
 దానిని వ్రాసితి, పూర్వభాగ కా
 వ్యరచన నెంచవైతి, దను
 జాధిప శిక్షణ శిష్టరక్షణం
 బురుతర సత్కథాకలన
 ముత్తరభాగమునందె యుండుటన్. 13
 తిక్కన భారత మిడినటు
 మక్కువ హరివంశకావ్య మందార మిడక
 జక్కఁగ హరిహరునకు నీ
 కెక్కడి తొలి పుణ్యఫలమొ యేరికి తెలియున్.
 ఒక్కఁ డిందెక్కడును దక్కువొక్కఁ డనక
 హరిహరా భేదమును మది నలవరించి
 హరిహరాత్మక మగుఁ బర మాత్మయంచు
 తిక్కనార్యుని త్రోవనె త్రొక్కితిగద. 15
 తిక్కన సత్కవిత్వమునఁ
 దీయఁదనంబులు పెక్కు తోచె, నా
 ఛక్కియె నీ కనన్యకవి
 పండితసాధ్యము గాఁగఁ దోచుటక
 ద్రొక్కితి ఏపు తిక్కకవి
 త్రోవనె వన్నియ కొంతమెచ్చ, నా
 తిక్కన యిష్టదైవమె న
 దించెడు నీకృతి నెల్ల తావులన్. 16
 పెక్కురు పండితుల్ చదివి
 ప్రీతిని నీ హరివంశకావ్యముక
 నిక్కమ కల్పవల్లి యని
 నీ కభిమానగురుండు మాన్యుఁడో

తిక్కన భారతంబునకుఁ
 దీయదు మించెడు నెల్లరీతులక
 జక్కనిదండ్రుగాని వెలు
 చం బలు కాడరు, నాచనాత్మజా. 17
 నకలవేదోపనిషత్పురాణేతిహా
 స పఠనోస్మీలిత సరసమతివి
 హరిహరనాథ లక్ష్మ్యకృతదివ్యజ్ఞాన
 చంద్రికాపూతప్రసన్నమతివి
 ఆంధ్రవాఙ్మయ చరిత్రాభిషథప్రభా
 భాసమాన దినాధిపద్యమణివి
 అసమాన భావనా లసమానసాహితీ
 భవ్యప్రపంచ సర్వజ్ఞమణివి
 ప్రతిపద్యహృద్య నిరంతరాన్లదక
 రసపోషణానల్ప రమ్యమతివి
 బుక్కరాయాగ్రహార విభుండవీవ
 ప్రాథమతివి భారతకవిత్రయము కంటె
 నీకు సరియేర లాంధ్రవాణీస్వరూప,
 తగుదు వీవయే సర్వజ్ఞతకు కవీంద్ర! 18
 చిచ్చుట కను మూసీ వచ్చిన సర్వజ్ఞ
 మూర్తివంచు నిన్ను బుధవతంసు
 లెల్లఁ బాగడ వేతె చెల్లునే పలుకంగ
 భారతీస్వరూప! భద్రమూర్తి ! 19
 కాళియు ఘణాగ్రముల నృత్యకేళి నెఱపు
 కథయు యమునా జలంబులఁ గాంచి కృష్ణుఁ
 బాగడు నకూర్చు స్తవమును పూర్వభాగ
 మండలివికావె తత్కథావ్యాప్తి నీ ప్ర
 యోగములు కానుపించె నీదే రచనము
 కారణంబేమి? పూర్వభాగంబు గూడ
 వ్రాసితివి నీవు; దురదృష్టవశముచేత
 దొరక దింతకు నిఁకముందు! దొరకఁ గలదో
 ఆంధ్రభాషామతల్లి యాంధ్రాళి ఘోర
 పూర్వదౌర్భాగ్య మేమనఁబోలు నకట! 20
 నలువదియేడుల క్రిందటఁ
 గల హరివంశంపు పూర్వఖండము నేఁ డె
 ట్టులు వోయె నాంధ్రకవితా
 లలనాభాషణము విడి యిలకబడు మణియె. 21
 వేఱొక కావ్యమన్న భ్రమ
 వీడఁగఁ దిక్కన వ్రాసినట్టిదా
 భారతసంహితారచన
 భాగము కియ్యది శేషమంచు నే
 వారు నెఱుంగ పద్యములు
 వ్రాసితి ముందును వెన్న గద్యమం
 దే రచియించి తీపు కవి
 తిక్కనఁ బేర్కొని కావ్యధోరణిక. 22
 శబ్దార్థవిభవ భాషాపారిశుద్ధ్య ర
 సావిష్కరణముల కగు కొటారు
 రచనాచమత్కృతి రమ్యపదప్రయో
 గప్రౌఢి కెల్లఁ జొక్కంపు మూట
 భావసౌందర్యంబు పాత్రగుణంబుల
 పోషణంబులకెల్ల పొడుపుమిట్ట
 లలితమై యొప్పు నలంకారమణి వితా
 నంబున కైన రత్నాకరంబు
 నీవు సర్వజ్ఞుడవు వ్రాయ నీదు కావ్య
 మైన హరివంశమున లోటు నరయఁ గలమె
 కావ్యకల్పద్రుమం బనఁగ నగు. సోమ
 నాథకవీచంద్ర! హరిహరారాధనాధ్య! 23

పురవాసి.

యోగ వ్యాయామశాస్త్రము

ఈశ్వరే అనువు

ఈశ్వరయోగము మొదటిసారి చేయక ఉపేక్షించుటయే అత్యంత పరాజయము. అయితే నిత్యము లెక్కల అక్షర శాస్త్రములను చూచుచు, ప్రతి పాఠమును మునుపటి కంటెకంటె గల శాస్త్రములవలె చదివినచో మరలమున్నగు. దేశసంఘాతమునూ, ఆయుర్వేదమునూ ముగియక, మిగిలిన పదునున్న యజుర్వేదమును గురించి, విచారించక, గుర్తురావలె రంగ జోలికలలో కష్టమున్న భారతీయ నవమానవరము న్నాడు. దేశమునకేక, ప్రపంచమున కంతటికీ, మనసాంఘికత యొక్క తరవాదులు. కాన వా రీయోగపాఠ్యమున, సులభముల విషయము చేయించుట.

మనువును యుగము లీ ప్రాచీనాయుగము శాస్త్రములో పెట్టి, వాటిని చూచి చూచి సామాన్యజనులను, యోగ వ్యాయామమున కుపయోగపడుటకు సందియము లేదు. ఏకాదు భారతీయమున లి సృష్టికర్తయోగకరము ప్రాచీనాయుగ శాస్త్రము. ముక్త్యేరబలాభివృద్ధికి దోహదమనియును, ఇద్దియే, ముక్త్యేర బలమును కలిపియున్నది. జరామరణములు లేకుండ జీవించుటగలయును, గ్రహించగలగో, అనుదిన మునగే జీవించుటగలగో సాధ్యములు నున్నవి. వాటిని గురించి, స్వరాజ్యములను, బలవ్యవస్థలను, అంశములను వివరించుట, ముగియక, ముగియక, కాని, ఈ రక, శాస్త్రములను చూచుట వ్యాయామముల నిమిత్తము, వక్రస్థితి ప్రదర్శనములను గానించుచున్నది. భారతీయుల కన్నటికీ, దిగ్భక్తులు మునుపటివలె.

తనకప్పు తానెరిగినవలె, "యశశ్చ లభ్యమితి" యని మనసు వేగలదు. కనుకనే పెట్టలందును, తమకు తప్ప తగ్గియు తెలిసికొనలేనవలెననే, ప్రపంచాభివృద్ధికి పాటుపడి మనకిలాటి కీర్తిజ్ఞులమైన నీయగర్భి.

చిత్తమునకు, తనకప్పు వ్యాయామములను యాసామాన్య యలవాట్ల కింతటి ప్రమాదములుగా" యని యుపేక్షించి, ప్రాచీనాయుగమును ముగియ గట్టిపెట్టెను. ఈ పేక్షాభావము, శాస్త్రోత్పత్తికి మూలము. ఈమీ రీయలయే, యోగసాంప్రదాయము. కుడి ఎడమ ముకురంధ్రములద్వారా సమానమును పాపిరి వచ్చుచున్నప్పుడు మాత్రమే మనుజు డారోగ్యమును దుగ నున్నాడనియు, అది తనకప్పు శాస్త్రమునకు యోగ్యుడనియును గ్రహించవలెను నిజమాయితే ఈవరముయోగ రహస్యమును కొందరు మాత్రము ఈసామాన్యజనులకు బోధపరచుటకు తెలియజేసిరి. కాని, మనమును లండును విప్రులముగ నెచ్చుటకు జేసియుండలేదు. యోగమును గురించి ఆ కొందరుమను, వాస్తవముగనే వచ్చుచున్నది. కాని వా రేమియును వ్రాతమూలకముగ మనకు ప్రసాదించి యుండలేదు.

ప్రాఫెసర్ బులుసు రామజోగారావు.

శ్రీ కంచి కామాక్షమ్మ విశ్వబ్రాహ్మణసంఘము తెనాలి

శ్రీ కంచి కామాక్షమ్మ విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘము అనంతర 19-8-28 తేదీన నొక సంఘము స్థాపించబడి రిజిస్టరు చేయబడినది. ఈ సంఘమునందు మహాత్ముల యరచి కుటుంబములవారు సభ్యులుగాకాక అమితోత్సాహముతో పనిచేయుచున్నాడు. మామనుకొకసారి సంఘము సమావేశము జరుగున్నది. సమావేశమునకు సభ్యులందరూ హాజరై సహజీవులనును ఈ శాస్త్రమును కల్గిచేయుచున్నాడు.

సంఘసభ్యులైన వారి గృహములలో జరుగు కుభికార్యములందు సంఘాధిపతి నిమిత్తము భవమును సమావేశములను గాంచినవారి కెల్లరకు వారి పట్టును తెలుపుచు కాకమానయ. సంఘసభ్యులైన మానవచాలను నిర్ణయించుకొని వారి ప్రకారము వచ్చుచు వసూలు చేయుచుండుటచే సంఘాధిపతి శాలికాలములోనే సభ్యుల రాగలదు అత్యంత కష్టమున్నది. తన మాత్రము భవము చేయకకాక శ్రీ కంచి కామాక్షమ్మవారి కొక దేవాలయమును నిర్మించుటకు యా సంఘమువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు.

సంఘమునందు వికసితము కలగించుటకు మతము నందు శాస్త్ర సభ్యులను సాంప్రదాయములను ఆచారములను వృద్ధిపరచుటకు సాంఘికములను అభివృద్ధి నార్జములలోని తెచ్చుటకు శిల్పిదాక్షిణ్యములను వృద్ధిపరచుటకు ప్రయత్నములు సల్పుటకు ముఖ్యముగా నీ సంఘము స్థాపించబడినది. పై విషయములను గురించి పాఠశాలకు శిశువులమును జరగవలెనన్నది. సంఘ కార్యాలయ నిర్వహణముగా జరుపుటకు శిశువులములను అమలులో పెట్టుటకు సంఘాధిపతి ద్రవ్యము వసూలుచేయుటను ఆపవరమును ఖచ్చును సంఘము తరపున పెట్టుట కొక అధికారవర్గమును కల్పించినది. సహజీవులను వ్రాత

రామలింగయ్యగారు విగతిన అధికారసభ్యులు అమితోత్సాహముతో పనిచేయుచున్నాడు. సంఘసభ్యులముగల పాటు బడుచున్న యా సంఘమును భగవంతుడు సర్వవిధముల రక్షించుటకు ప్రార్థించుచున్నాడు.

వ్రజాల చంద్రశేఖరావు.

పంచమబాలికలకు ఆశ్రమము

కొన్ని సంవత్సరములనుండి యా పితామహులను పంచమబాలికలకు ఆశ్రమము కొరకై "ఆదిత్య ఆశ్రమము" అను నామముతో ఒక ఆశ్రమము స్థాపించబడి ననుబడుచున్నది. ఈ ఆశ్రమమునకు ఆగు వ్యయములయే శ్రీమహారాజావారే భరించుచున్నాడు. ఈ ఆశ్రమమునందు యిప్పుడు రెండు పిల్లలుగలరు. ఈ పిల్లలందరూ గోదావరీజిల్లాలో అన్ని తాలూకాలనుండి వచ్చియున్నారు. పోర్టుకానుండి మెట్రిక్యులేషను ఎంకుగల అన్ని క్రానులలోన పిల్లలు వరువుచున్నాడు.

ఈ పిల్లలందరూ శ్రీమహారాజావారి హెన్రూలు నందే విద్యనభ్యసించుచున్నారు. వీరిందరూ ఉంచుటకు మంచినీటిగృహము తేర్చుపరచినది. భోజనము వస్త్రములు పుస్తకములు వీరిములు ఉచితముగా యివ్వబడుచున్నవి. మంచినీటిగృహముగా నేర్పబడుచున్నది.

శ్రీమహారాజావారి ఆజ్ఞాసారముగా యా సంవత్సరము నుండి ఆదిపిల్లలకుగా ఒక బోర్డింగ్ యేర్పాటుచేసి నడుప సంకల్పించియున్నాడు.

మొగిల్లలకు వలెనే ఆదిపిల్లలకుగా ప్రత్యేకముగా మంచి పనిగృహములు యేర్పాటుచేసి భోజనము బట్టలు పుస్తకములు ఉచితముగా యిచ్చి చదువుచేప్పించును.

ఈ పిల్లలందరూ నిద్రావలెన ఒకటి నూపరంబెంబెట్టుగా ఆధీనమును ఉంచబడుదురు. వారలకు చక్కని పద్ధతులు కూడా నేర్పబడును. మెట్రిక్యులేషన్ వరకు చదువుచేప్పించబడును. సంగీతము కట్టుబడి మొదలగు యితరవిద్యలుకూడా నేర్పబడును.

గోదావరీ జిల్లావారు ముఖ్యముగా శిశుభావబడుదురు.

నాలుగవతరగతికి పైన ఏకాదులో ఏభారములో ఉన్న పిల్లలైనను ఈ బోర్డింగ్లో చేర్చుకొనును.

తమ విద్యలకు వంపలచినవారు క్లాసు వయస్సు సిద్ధిగతులు యెడలగు విషయములు వివరముగా తెలుపుచు యాదినవ సంకకము చేసినవారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

మాతంగ కలమునకు చెందిన వారుకూడా చేర్చుకొనబడుదురు.

కోకా వెంకట సుబ్బారావు,

కార్యదర్శి,

పితామహులు (గోదావరీజిల్లా)

నిలూరు

మారిమారేశ్వర నాటకసభ, ఆదోని

ఈ సభవారు గడచిన కలివారమురాత్రి నిలూరులో "కృష్ణలీలలు" ప్రదర్శించిరి. శ్రీమకాలముతోనే హరితరయు నిండినందున కొందరుజనులు ఆకాభంగమునజెంది మరలిపోవలసి వచ్చెను.

హరితరయు కర్ణులు చాలక యితర సభ్యులనుండి కొన్ని తెప్పించబడినవి. శ్రీమతి అమ్మజీబాయి యొక్క నారద కేవలము, యశోదకేవలము మాపరకు శాక్తినించి యానంద నిమగ్నులైనవి. ఆమె పంగీతముయొక్క మధుర్యమును, గాంధీర్యమును సభాసదుల నిశ్చేష్టితులగావించెను. పురజనులు ఈయొక్క ప్రదర్శనముతోదరిచి కెండక పరిగి యొకటిరెండు ప్రదర్శనములనుగోరి. కాని తాదేవల్లగూడెం, భీమవరం, పాల కొల్లు మొదలగు పట్టణములు ఈ సభవారి కవకాశమియ్యక వెంటనే తమతమ స్థలములకు గొంపోయిరి. వీరు కాకినాడవరకు బోయి మరల హైదరాబాదు పోవునపుడు దేశవాదలో నాల్గు దినము లాగియచటి సలుకల్గెరుమొదలగు ఘనల యాదరణలో నొకటి రెండాలు లాడెదరనువార్త దెలియవచ్చుచున్నది. ఆ ప్రదర్శనములకు నుడెలూరి జనులు గొందరు దేశవాదలోపల నను నుత్సాహముతోనున్నారు. ఇప్పుడు పెక్కుమంది సమయమును వేచియున్నాడు. ఈ మారిమారేశ్వర నాటకసభవారి కల్పెడల జయమగుగాక.

యాకమూరు సుబ్బారావు.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

రాజమండ్రి

5-6-28 వ తేదీన గౌతమీ గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సమావేశమై ఈ దినవ శిర్కానమును ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించిరి.

"భాషాసేవకులైన వధిర ముచ్చన్న దీక్షితులుగారును ముద్రసిద్ధ ఎయ్యకరలులైన బ్రాహ్మమహాపాఠ్యాయ. కల్లూరి వేంకట రామశాస్త్రిలుగారును దివంగతులైనందులకు గౌతమీ గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక సభ్యులు తమ గాఢవిషాదమును వెల్లబుచ్చుచు వారి వక్రతాత్పర్యము గాంచి (ప్రసాదించుటకై సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచు వారి కుటుంబములకు సానభూతిని తెలుపుచున్నాడు.

బోడపాటి సత్యనారాయణ బి. ఎ.

కార్యదర్శి.

దేశీయసమితికి స్థాపకు డెవ్వడు? గుట్టపువాడా?

లాహోర్ జూన్ 18:—దేశీయ సమితి స్థాపనమును గురించి సన్ డే టైమ్స్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

"దేశీయ సమితి" అను అదర్శములగుల్చి చేసిన ప్రకటన పాంచాలములో వ్రాయబడెను. దీనిని దేశీయినవారు మేబర్ వక్రతాత్పర్యముగా అర్థము గుట్టపువాడు. మాంటోగొమరీలో నతనికి ప్రభుత్వమువారు భూములనిచ్చిరి. అతడు సేవకు అత్యంతము యిప్పించు కంట్రాక్టు రుగూడ నెయ్యండెను. ఒక గవర్నమెంటు కంట్రాక్టుకు పంజాబ్ రాష్ట్ర రాజకీయ రంగమున ప్రసిద్ధి నొందుట మిక్కిలి వింతగా నుండక మానదు. ఇంతవరకు ఈ మేబర్ వక్రతాత్పర్యము రాజకీయములో నెన్నడును పాల్గొనియుండలేదు. గుట్టపువాడు మాంటోగొమరీ, వానిని బాగుగా పరగల్గించుట యొక్కటియే యతనివిషయమై యుండెను. స్వబుధివలన సరి దీక్షుద్యమమును మొదలుపెట్టెనో లేక యితరులు ప్రేరేపించిన చేతనో చెప్పవారవ్వకు?

లాహోర్ జూన్ 18:—దేశీయ సమితి స్థాపనమును గురించి ట్రిబ్యూన్ పత్రికలో వ్రాయుచు లాహోర్ గాథ యిట్లు చెప్పుచున్నాడు.

లాహోర్, జూన్ 18:—దేశీయ సమితి స్థాపనమును గురించి ట్రిబ్యూన్ పత్రికలో వ్రాయుచు లాహోర్ గాథ యిట్లు చెప్పుచున్నాడు.

(ఇది) మనదేశ ప్రభుత్వములో భవిష్యత్తు ప్రాముఖ్యము. నొసంగి ఆంగ్ల పరిపాలనమును కొనసాగించుటకు చేసినయెత్తు. విశిష్టములను చేరదీయుట సాధ్యముకాలేదు గాన నిష్పక్షము కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వములు మంత్రిత్వములు ఈవత్తుమువారి కివ్వబడగలవు. కాంగ్రెసుచేసిన స్వాతంత్ర్యోత్సాహమునకిది ప్రతిర్యోధ. నిరంకుశప్రభువులు పెట్టుచున్న విభేదముల కిది యొక నిదర్శనము. ఇది వరకు ఒక పుస్తకము నకు ను ఇంకొక పుస్తకము నకు తగాదాలు పెట్టి యుండిరి. ఇప్పుడు భవిష్యత్తును సామాన్యజనులకు తగాదాలు కలుగుటకై యిది యేర్పడియున్నది. సైమన్ ప్రభుత్వ తీర్మానమును అంగీకరించినవారు. మనలో నీ విభేదములు పెట్టుచున్న వారెట్టివారో మన మెరుంగవలెను. యుద్ధము యములో కాంతిప్రభుత్వములచేసినవారు జర్మను గూఢచారులు. రహస్యచారులు విరుద్ధముగా విప్లవమును సాగించినవారు పోలీసు ఉన్నతాధికారులే. మన వాంతులలో నిట్టివములు చేయువారున్నారని నేను నూచించుటలేదు. అన్ని ఉద్వేగములలోను నిట్టివారున్నారనియు, ముఖ్యముగా యువకులు యుద్వేగములలో నిట్టివారున్నారని నా యాచమానము. ప్రాముఖ్యము కొరకై విదేశీ వ్యాపారమునందు చిక్కుకొనరాదని నేను భారతీయులకు మనవిచేయుచున్నాను. గొప్ప దేశభక్తులని, సాంఘికవాదులని చెప్పబడువారిలో విదేశీ వ్యాపారాపారీతు మ చాలవంశియున్నారు. ఇవహారాల్ నెహ్రూ, కుభావ్ బోసుగారి త్యాగమునకు వారిని నే నభినందించెదను. వాతీయ వాదులు, విశిష్టవాదులు స్వరాజ్యవాదులు, వీరు వారననేల అందరూ స్వరాజ్యమునకై ఏకమై ప్రయత్నములు చేయవలయును. (ప్రేమ)

విద్యుత్తు బంటుబిడ్డ

శ్రీ పురుషోత్తములు కలసిపుట్టుట మాంసవరమునకు తూర్పున పక్షమై దూరములో నున్న సూర్యుల పురమును గ్రామమునందు యూన్ 18 తేదీ రాత్రి ననేకశాయయిగారు అనునతని భార్య ప్రసవమొంది. ఆడపిల్ల యొక మగపిల్ల వాడును కలిసిపుట్టిరి. ఆబంటు బిడ్డకు నాలుగు కాళ్లుకాలుగు చేతులును ఎడలు కండుకర్లును వెనుక నొక కన్నును ఒకనోరు నుండెను. పుట్టిన పిల్లకు 12 గంటలునేపు దీనిని యావిద్యుత్తుబిడ్డ పనిచేయెను. చాలమంది ప్రజలు పొయిమాచిరి. అయ్యింక విశేష వ్రాసెను.

లోకలుబోధుల సవరణచట్టము

గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి యూనియను బోర్డుల ఆవసరసభ

ఈ నెల 12, 18 తేదీలకు గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి యూనియను బోర్డుల ఆవసర సమావేశము ముగిసిన పిమ్మట జరిగిన ఆవేశ్యసభాసభ్యులకు లగు జనాభా మహమ్మదు కైతలామా గారును, సభాధ్యక్షులగు శ్రీమతు బి. ఎస్. రాజా (కారిస్టరు), గారును తమతమ అధ్యక్షతోపన్యాసముల నొసగి, లోకలుబోధుల సవరణ చట్టములో గల పెక్కు లోపములను తీర్చుముగా ఖండించిరి.

పిమ్మట సదరు చట్టము పూర్తిగా చర్చింపబడి యీక్రింది తీర్మానము లేకగ్రహముగా గా మోదించబడెను.

తీర్మానములు

(1) భారతదేశము స్వతంత్రపాలనయందు దృఢపరచుకొనక పోయిన సమకాలినున్న తరుణములో, లోకలుబోధులచట్టమును సవరించుట కుద్దేశించబడిన ప్రస్తుత చిత్తుచట్టములోగల నూతనము స్వతంత్రపాలనాభివృద్ధి కట్టకముగానున్నవనియు, కానన సభ యాను, మంత్రివర్గమువారును సదరుచట్టముయొక్క విచారణ సైమనుకమిషను రిపోర్టు ప్రకటింపబడువరకు నిలుపుచేయవలసి వదలియు, యీసభవారు గోతుచున్నారు.

(2) తాలూకాబోర్డుల సెటిలమేయూషన ఆవరణీయముగాదనియు, అలాలో చిత్తుయినదనియు, ద్రవ్యసమృద్ధిలో నూడినదనియు, అసభికారాధ్యక్షులు గల జిల్లాబోర్డులకు అభికారోద్యోగిని నియమించుట స్థానిక స్వతంత్రపాలనా సూత్రమునకు విరుద్ధముగా నున్నదనియు, దీనిని మద్రాసు కార్పొరేషనులో సరిపోల్చుట యసందర్భముగా నున్నదనియు, యీ సభవారు తీర్మానముచేయుచున్నారు.

(3) యూనియనుల యొక్కయు పంచాయతీల యొక్కయు అభికారాభివృద్ధికి తగిన విధాన మొకటి ప్రవేశపెట్టవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు.

(4) నామినేషను సదరిని తీసివేసి సాధారణ నియోజకవర్గముచే నెన్నుకొనబడు స్థానములను మైసూరిలో సంఘములకు ప్రత్యేకించుట సత్వర సంఘములకు శ్రేయోదాయకము కావలసినదనియు, అట్టి స్థానములు మైసూరిలో సంఘములచేతనే నెన్నుకొనబడుట మేలనియు అభిప్రాయముగా గావలసిన సభ్యులను నామినేటు చేయుటకు బహుళంగా ఆవసరమునపుడు సాయినంఘములో చేర్చుకొనబడుట మేలనియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(5) లోకలుబోధుల ఉద్యోగులను రాష్ట్రీయోద్యోగుల కావించు నూతన నిరర్హత తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు. ఈనూతన ఉద్యోగ విమర్శవారికిని ఉద్యోగము పొందివారికిని ఉండవలసిన అన్యోన్య సంబంధమునకు భంగకరముగా నున్నది.

(6) యూనియను బోర్డులకు సంబంధించిన యీక్రింది మార్పులు నూ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(a) యూనియను సరిహద్దులలో నున్న జిల్లాబోర్డులకు జిల్లాబోర్డుల యధీనము గావించుటకు చట్టముయొక్క 80 సెక్షను సవరింపబడును.

(b) కేసు 77 కాను 69, 1 (2) క్రింద చెప్పబడిన యావగమ్యోక్తి సరిహద్దులలో గృహములు భూములు మాత్రమే దత్త యితరరాజడి సాధనము లేదనియు తేల్చబడకుండుట.

(c) యూనియనులయొక్క యెన్నికలు డి ఫ్యూటీ కలెక్షనుచే నడుపబడుట.

(7) యూనియనుబోర్డులలో ననూనా కాబడు పన్నులన్నియు, భూమిశిస్తుసహా, యూనియనుసంఘములో తేర్చబడునట్లుగా విధాన మేర్పడవలెనని యీసభవారు నూచించుచున్నారు.

(8) గౌరవ మేజిస్ట్రేటులకు లోకలుబోధుల సభ్యత్వమున కర్హుల గావించునూతన, యిందుకు సంబంధించిన పూర్వపు చట్టమును విరూపముగా నున్నది.

(9) సభ కధ్యక్షుని వసాధులుకు దయతో సంగీకరించి నట్టియు, చర్యలను కడుసేర్పుతో జయగ్రహముగా నడిపినట్టియు సభాధ్యక్షుల కీసభవారు హృదయపూర్వకముగా వందనము లర్పించుచున్నారు.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణములో పండ్లుతోములులను చిగుళ్లు గట్టవలెను. చిగుళ్లునుండి, రక్తముకొలుపుండును. నోటిదుర్గంధము తొలగించును. శుద్ధు ముట్టుములవలె తెల్లగా నుండును.

అమ్మ తాంబూలం దీనిలో బాగుగా నుండును. ముతగానా.

బిడ్డలు ఈ ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమును

ఇష్టపడుచున్నారు

దీనిని పాలలోకలసి తయారుచేసినను, లేక రొట్టెలు, తీసిపిండినంటలు; లేక యితర దునికరపదార్థములు మొదలగునవి యేమిచేసినను బిడ్డలు క్వాకర్ ఓట్లకుగల రుచిని యిష్టపడుచున్నారు.

వారు భుజింపగలిగినంతయు ముగ్ధులు. అది ఎముకలను, కండరములను వృద్ధి చేసి, జీవితమునకు కావలసిన శక్తిని, ఆరోగ్యమును గలిగించుచున్నది. కులభముగా జీర్ణమగును, కాంతమైన విలేచనకారిగా మోడనున్నది.

ప్రాతః కాలభోజనమునకు ఆవర్యమైన ఆహారము. విక్రీలి కులభముగా తయారుచేయబడుచున్నది.

కేరలలో తాకబడుటలేదు. (1145)

Quaker Oats

ఉంగుటూరు

తాలూకాబోర్డు

ఉంగుటూరు, కాక్ 18:— నూతనసభ్యులతో నిండిన తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు ప్రథమ సమావేశము ఉంగుటూరు బోర్డు పాతకాలయందు మహారాజశ్రీ కలిపిండి గంగరాజుగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున సమకూడెను. 15 గురు సభ్యులు హాజరైరి. అందు గ్రామపుసర్పిర్గారి సాధనము లగు పంచాయతీలు కొన్ని అధీను వ్యవహారములు చర్చింపబడెను. ప్రేక్షకులకు గ్రామపంచాయతీలకును తాలూకా జిల్లాబోర్డులకు గల సంబంధములు విశదమయ్యెను. ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించినవిధముగ సేకారణమునోగాని బాడ్లో తీర్మానములు చర్చింపబడలేదు. అంతటితో సదరు సమావేశము ముగిసెను.

అనంతరము బ్యాండుమేళములతో బోర్డు సభ్యుల నందరను మహారాజశ్రీ, మూర్తు వెంకయ్యగారింటికి గొంపోబడి అక్కడ ఆల్పాహారము లానంగబడియెను. ఈ సందర్భమున డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు మహారాజశ్రీ మంత్రిత్వగడ సరసిం హంపంతులుగారుకూడా హాజరైరి. ఇయ్యది యంతయు శ్రీ వెంకయ్యనాయుడుగారి వ్రాతపామే యని యెల్లరింప విశదమయెను.

తరువరి శ్రీ గంగరాజుగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున తర్జానిన ఉచిత ఆయుర్వేదనిలయ వారి శాస్త్రమును జయ ప్రముగ జరుపబడెను. అందు భీమేశ్వరీపు, కామేశ్వర రావుగార్లు మొదలగు ప్రముఖు లాయుర్వేదమునైనను కాక్స్ నిలయనిర్మాణముయ్యన; కొద్ది యుపన్యాసములు గావించి యుండిరి. అధ్యక్షులు తమ యంత్రోపన్యాస వరవాసంతరము గ్రామపంచాయతీ సంస్థాపనవిషయమై ప్రబోధము గావించిరి. పిమ్మట హాస్యశేఖరడగు శ్రీ పరిషి శిశారామయ్య సోమయాజులగారిచే నొకగంట కాలక్షేపము జేయబడెను.

రాత్రి భోజనానంతరము బ్రహ్మశ్రీ పెంట్లపాటి గుబ్బయ్య భాగవతాదుగారిచే 'శుగ్రీవమైత్రి' యను వారికథా కాలక్షేపము గావించబడెను.

(ఒక విలేఖరి)

తామరతైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చరముమీదగాని, వెల్దుకల లలోగాని, లోచర్యములోగాని, గోళ్లలోగాని పుట్టవచ్చును.

అమ్మ తాంబూలం దీనిలో బాగుగా నుండును. ముతగానా

సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము, ఏలూరు

ఈసమాజమువారు కాకినాడకువచ్చి మూడు నాలుగు నాటకములు చక్కగా ప్రదర్శించి సమాజముయొక్క యథా యశస్సును నిల్పిరి గత ఆదివారమురాత్రి (17-8-28) సంపూర్ణ భారతమున తుది యుద్ధభాగము పాడవలసియును బహు వృద్ధయానందకరముగా ప్రదర్శించి పొదల స్తోత్రమునకు గుడి యైరి. శ్రీమత్ విద్యాల్ బాలకవి పంచాంగం వెంకట రామా నుజారాధ్యులుగారు సాక్షాత్తు శ్రీకృష్ణమూర్తియనారమా త్రిగ నటించిరి. నాటకమునకు ప్రధానమైన యీశాత్రము ప్ర దర్శనమునందు అట్టి ప్రధానస్థాన మలంకరించిన దనటకు పండి యములేదు. పెక్కినాటకసమాజములచే ప్రదర్శింపబడు శ్రీ కృష్ణపాత్రమునకన్న యీసమాజమువారి శ్రీకృష్ణుడు అనేక రెట్లు మిన్నయనటకును పండియుచులేదు.

ఈపాత్రము కథకంత ప్రధానపాత్రముగ నున్నదియో అంత పోషణకరగా శ్రీ కృష్ణపాత్రధారి యుండి నాటక ప్రదర్శనమున కంతకును వన్నె దెచ్చెను. నిన్నటి ప్రదర్శనమునందు మరయొకటి జూడనగును. స్వల్పసంఖ్యాకులతో సభిక పాత్రముల జరిపి ప్రదర్శనమునకు చాలినంత నిండు కలుగజేసిరి. కర్ణునిపాత్రమును ధరించినవారు ప్రత్యేకవృత్తిత్వమును సంగీత మునందును అభినయాదులందును స్ఫురింపజేసిరి. వీరే కడపటి రంగమున దుర్భేధన పాత్రమును ధరించిరి. ధరించి నట్లు నా ప్రక్క విశ్రులు కనిపెట్టలేకపోయిరి. భీష్ముడు, ద్రుపదపుత్రుడు, కల్యాణుడు—యీపాత్రములు ఒక్కరే ధరించి దావాపు కసమాన శాస్త్రమును జూపిరి. అన్వధానయొక్క యావన పరాక్రమమునకు తగినట్లు ఆ నాత్రధారి సరిపడెను. సాధారణముగా ప్రతి నాటకమునందును ఏ చిన్ని సాత్ర ధారివలననో కొంచెము కళంక మాహానింపబడును. కాని అట్లు దానికవకాశము కలుగకుండ కథ సట్లుజేరికండ పాత్ర భాగ సవరణమైనట్లు స్ఫురించెను.

మొత్తముమీద అన్ని పాత్రములును ఉచిత పోషణము గలిగి ప్రదర్శనము ఉన్నటి కేందెనది చెప్పవచ్చును. ఆంధ్ర నాటక రంగమును యీ సమాజమువారు వృద్ధినిందింపజేయుచున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కేవల సంగీతమున్నై యుండక అర్థజ్ఞానముతో ధిక్కారిరసహామములతో మూలకులు విజ్ఞానాదినైతి కముల నెదిలెల్లము యీ సమాజమువారు భూమినేన కళానేన ప్రజానేన పేయుచున్నందుండు వింతయేని కృతజ్ఞ తాపాత్రులు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

మహానూర్యవర్తి

ప్రకటన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినవి. తలతలగుట్ట, నోటినిరుగుట, కాళ్ళచేతులు మంటలు, నోటి నీటి, గుండెలలోమంట, మొదలగు పైత్యవికారమునకు ప్రత్యేకము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయిన. 2124
ఆర్డరసానునశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

ప్రకటన

(2046)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, కాబులద్యారాగాని రోగలక్షణములను తెలుపుదు చేసినచో రోగవ్యభావము పుచ్చుకొనవలసిన ముందు, పథ్యము, వైద్యురాలు వివరముగ వ్రాసి, పంపించును. (సం 2)
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

మోహినీతైలము

5 తులీ నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి గుణనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగమరలను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల తమజీయముగు సువాసన చెప్పనలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారుకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో మండును పుట్టు నియ్యగు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనం డిపోబొంబాయి, లేక మదరాసు.

AMRUTANJAN
The Only
Pain Killer

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ప్రకటన

కృష్ణ జిల్లాబోర్డు వారి యధీనములో నున్న ఉన్నత మాధ్యమిక పాఠశాలలలో తెలుగుపండితులు ఉద్ధమునిషీల యద్యోగములకు గాను "ఓరియంటల్ లెస్సంగు" విరుదు నందినవారివద్దనుండి అప్లికేషనులు కావలయును.

వయస్సు, కులము, యోగ్యత, పూర్వము భవము తెలియజేయుచు యీదిగువ చిరునామాకు 30-6-28 తేదీ లోగా దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అసిస్టెంటు సెక్రటరీ ఆఫీసరు
కృష్ణ జిల్లాబోర్డు, బందరు.

అందమైన బాలిక లందరును
దీనినే ఉపయోగించుచున్నారు.

**PEERLESS
ERASMIC**
The Dainty SOAP

ది ఆంధ్ర ఇకస్ట్రారెస్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

గమనింపదగ్గ ముఖ్య విషయములు

- (1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 5000, రెండవ సంవత్సరములో 29182-0-4 నికరాదాయము (Surplus) ఇది చాల అధికము.
- (2) 1927 సంవత్సరములో మరణము వల్లగాని, మరేవిధమైనట్టి గాని క్షయము లేకపోవుట కుభసూచకము.
- (3) ఖర్చులు పీర్మియము ఆదాయముతో మొదటి సంవత్సరము 100-కి 82% రెండవ సంవత్సరము 50% ఇది విశిష్టము మనకు దాఖలా.

"భీమాకంపెనీలు మొదటి సంవత్సరము నికరాదాయమున (Surplus) కష్టపరచుట ఆరదు. ఆంధ్ర ఇకస్ట్రారెస్ కంపెనీ వారు అట్టి మొదటి సంవత్సరములోనే చూప గలుగుట ప్రశంసనీయము" (ప్రెస్బ్యురుక్ పత్రిక.)

పలుకుబడి గల ఏజెంటు జీతము మీదను, కమిషన్ మీదను కావలెను.

య. మంగయ్య, కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు, జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది విషయములు, భౌగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు పరిపూర్ణము.

ప్రస్తుతము మేలు (నగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగ నున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0. పుస్తకములను వి. పి. గా వంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

ఒకటవ సంపుటమున- 'అ' మొదలు 'అటకపట్టణము' వరకు, రెండవ సంపుటమున- 'అటకమా' మొదలు 'అబుల్ ఖాజీ బహదర్' వరకు, మూడవ సంపుటమున - 'అబుల్ ఖజల్' మొదలు 'అహిమ' వరకును—గల పదము లున్నవి.

తరువాతి భాగములు ముందు ప్రకటింపబడును.

అంచెకూలి కొనువారే భరింపవలెను.

కొరకపోటు—

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—

నాంపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబాద, హైదరాబాదు, టెక్సస్.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

(75-8851)

4 మిక్కిలి ఘాటును నువ్వనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుట గాక ఆశ్చర్యము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము, కలరా, క్షేగు మొదలగు అనేకముగు వ్యాధులను హరించుటయు గాక బలమును, శీర్ష క్షేపిని, ఆరోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము.

ప్రతి గృహముం దుండదగినది. 250 మాత్రల సీసా 0-4-0

12 సీసాలు 2-8-0. డి. పి. చార్జి ఎన్నికైతూ 0-6-0.

పి. కె. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, ఇరిగేషి, వెల్లూరుజిల్లా

గొప్పసత్వత్రై రిజర్వు కాబడినది మంచితరుణము.

అహింసావ్రతము గోవధబాపుటకు సభ్యకవహింపుడు

ఘనతవహించిన శ్రీకాతమి

గోరక్షణ సంఘవిజృంభి గమనింపుడు

మహాకయలారా! షోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రిలో స్థాపించియున్న శ్రీకాతమి గోరక్షణ కరణాలయము నందు సంఘసహాయమున జిక్కులేని బీద గోవుల భూదలను ఆ సంఖ్యాకముగా రక్షించి పోషించుటకును సాధ్యమైనంత త్వరలో గోవధబాపుటకును పురమధ్యమున 2 లక్షల మదింపుగల గొప్పతోటలు విల్లింగులు క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ కంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వు చేయించినారము. ఈ ఉద్యమము యొక్క సంపూర్ణ కార్యసాధనలకు వేనవేల సభ్యులు, లాభిద్రవ్యము ఆవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈ సంఘము హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరీలు తమ శక్త్యానుసారము పాల్పెట్టదానమొనగ 10 వేల మంది మహారాజ పోషకులు మొదలు సహాయులవరకు సభ్యకవహించి యున్నారు. ఈ సంఘమున సభ్యకవహించేది పుత్రాత్ములు కనీసము సాలు 18 1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదాయచేసి సభ్యకవహించు పొర్తింపు మన్నారము. చందా పంపించేది చాటిలు తమసంపూర్ణమైన యద్రక్షుతో రాజమండ్రికి శ్రీకాతమి గోరక్షణ సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇకస్ట్రారెస్ గాను మనియర్లరగాను సామూహపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కోరినవారికి రూపాయిలకు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీకాతమి గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, బెజవాడ పంకజ నరసింహుడు ద్వారా రాజమండ్రి.

4408